

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

**Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.
ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Α. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΖΑΧΑΡΙΟΥΔΑΚΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη.....	3
Συνοτομογραφίες.....	4
Πίνακες	6
Διαγράμματα.....	6
Μέρος Α	
1. Εισαγωγή.....	7
2. Κυρίως Θέμα.....	7
2.1 Ιστορική αναδρομή [Συνταγματική Κατοχύρωση – Οι μέχρι σήμερα μεταρρυθμίσεις].....	7
2.2 Τοπική Αυτοδιοίκηση [Αρμοδιότητες, Δομή, Οργάνωση και Λειτουργία]	11
3. Νόμος Καλλικράτης.....	16
Μέρος Β – Η Ταυτότητα του Ο.Τ.Α	
4. Η Ταυτότητα του Δήμου Γεροποτάμου.....	33
4.1. Πληθυσμός	39
4.2 Έκταση	50
4.3. Μορφολογία Εδάφους.....	50
4.4. Οικονομική Δραστηριότητα.....	52
4.5. Προσβασιμότητα.....	55
4.6. Υφιστάμενες Δημόσιες Υπηρεσίες και Υπηρεσίες ΔΕΚΟ που εδρεύουν εντός του Ο.Τ.Α.....	58
4.7. Διοικητική Εξυπηρέτηση των Κατοίκων	58
Μέρος Γ –Εξελίξεις στις Αρμοδιότητες Α' και Β' Βαθμών Ο.Τ.Α	
5. Αναπτυξιακές Αρμοδιότητες.....	59
6. Κοινωνικές Αρμοδιότητες.....	59
6.1. Θέματα Προνοιακών Πολιτικών.....	59
6.1.1. Κ.Α.Π.Η.....	60
6.1.2. Βοήθεια στο Σπίτι	63
6.1.3. Κ.Η.Φ.Η.....	64
6.1.4. Γραφείο Παροχής Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών.....	65
6.2. Θέματα Πολιτικής Προστασίας	65

6.3. Θέματα Παιδείας.....	66
6.3.1. Παιδικός Σταθμός.....	66
6.3.2. Βρεφονηπιακός Σταθμός.....	67
6.4. Θέματα Πολιτισμού.....	69
6.5. Θέματα Αθλητισμού.....	74

Μέρος Δ –Εξελίξεις στις Παραμέτρους Λειτουργίας Α' και Β' Βαθμιών Ο.Τ.Α.

7. Οργάνωση.....	75
8. Προγραμματισμός.....	76
9. Οικονομικά.....	88
10. Στελέχωση Δήμου.....	93

Μέρος Ε – Εξελίξεις στις Σχέσεις Α' και Β' Βαθμιών Ο.Τ.Α με την Κεντρική Διοίκηση.....

Συμπεράσματα.....	102
--------------------------	------------

Βιβλιογραφία

Ελληνική.....	107
Νομοθεσία.....	109
Ξενόγλωσση	110
Δικτυακές Πηγές	110

Παράρτημα.....	113
-----------------------	------------

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παρόν κείμενο αποτελεί μελέτη των αρμοδιοτήτων των Ο.Τ.Α και συγκεκριμένα όπως αυτές ασκούνται από το Δήμο Γεροποτάμου, κατά την μορφή που παρουσίαζε όπως συστάθηκε κατά το Ν. 2539/97 (Νόμος Ι. Καποδίστριας). Ο Δήμος αυτός είναι ένας από τους 11 δήμους του Νομού Ρεθύμνης, με έδρα το Πέραμα εδράζεται στα βόρεια και ανατολικά παράλια του νομού Ρεθύμνης. Αποτελεί τον πολυπληθέστερο και μεγαλύτερο σε έκταση από τους 3 δήμους της πρώην επαρχίας Μυλοποτάμου, με συνολικό πληθυσμό 8.323 κατοίκους και συνολική έκταση 194,590 km².

Σε πρώτη φάση επιχειρείται μια παρουσίαση του δήμου Γεροποτάμου, με αναφορά σε επιμέρους χαρακτηριστικά όπως είναι ο πληθυσμός του και τα επιμέρους χαρακτηριστικά αυτού, η έκταση του, η γεωγραφική και γεωλογική μορφολογία του, οι επιμέρους τομείς οικονομικής και πολιτισμικής ανάπτυξής του.

Σε επόμενο στάδιο διερευνούνται οι αρμοδιότητες Α' και Β' βαθμών του Δήμου Γεροποτάμου. Σε αυτό το τμήμα της εργασίας παρουσιάζονται οι κοινωνικές και αναπτυξιακές αρμοδιότητες του και εξετάζεται ο βαθμός στο οποίο ο δήμος ανταποκρίνεται σε αυτές. Για το λόγο αυτό επιχειρείται μια ανασκόπηση σε θέματα απασχόλησης, προνοιακών πολιτικών αλλά και σε θέματα πολιτικής προστασίας, παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού.

Εν συνεχεία, επιχειρείται μια διερεύνηση ζητημάτων οικονομικής φύσης που αφορούν τα έσοδα του Ο.Τ.Α και την περιουσία του καθώς και τον τρόπο άσκησης του δημοσιονομικού ελέγχου και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που αυτός εμφανίζει. Κατά τον ίδιο τρόπο παρουσιάζεται ο προγραμματισμός των κοινωνικών δράσεων του δήμου, οι ιδιαιτερότητες της εφαρμογής του, τα επιμέρους επιχειρησιακά σχέδια του Ο.Τ.Α και η συμμετοχή του σε Ευρωπαϊκά προγράμματα. Επιπλέον, προσδιορίζεται η στελέχωση του Δήμου Γεροποτάμου αναφορικά με τις συγγενείς διαδικασίες και η επιρροή του νόμου «Καλλικράτης» στο δήμο.

Τέλος, κατόπιν της περιγραφής των σχέσεων του Ο.Τ.Α με την Κεντρική Διοίκηση παρουσιάζονται τα βασικά συμπεράσματα που απορρέουν από την παρούσα μελέτη, τα οποία αφορούν την ταυτότητα του Δήμου Γεροποτάμου αλλά και την μελέτης της περίπτωσης αυτού αναφορικά με την μεταρρύθμιση στην τοπική αυτοδιοίκηση.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Δ.Ε.Γ	Αμγής Δημοτική Επιχείρηση Γεροποτάμου
Α.Ε	Ανώνυμη Εταιρεία
Α.Μ.Ε.Α	Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
Δ.Δ.	Δημοτικό Διαμέρισμα
Δ.Ε.	Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Δ.Ε.Η	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
Δ.Ε.Υ.Α	Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης
Δ.Ε.Κ.Ο	Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί
ΔΕΣΔΙΤ	Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ
Δ.Σ.	Δημοτικό Συμβούλιο
Ε.Ο.Κ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΠΑ.Λ.	Επαγγελματικά Λύκεια
Ε.Σ.Υ.Ε	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδας
Η.Υ.	Ηλεκτρονικός Υπολογιστής
Κ.Α.Π.Η	Κέντρο Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων
Κ.Δ.Κ	Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων
Κ.Ε.ΔΗ.Γ	Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Γεροποτάμου
Κ.Ε.Δ.Κ.Ε	Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας
Κ.Ε.Π	Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών
Κ.Η.Φ.Η	Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων
Κ.Τ.Ε.Λ	Κοινά Ταμεία Εισπράξεων Λεωφορείων
μ.	Μέτρα
Ν.Α	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση
Ν.Ε.	Νομαρχιακή Επιτροπή
Ν.Σ.	Νομαρχιακό Συμβούλιο
Ο.Ε	Ομόρρυθμη Εταιρεία
Ο.Ε.Υ	Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας
Ο.Ε.Π	Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός
Ο.ΚΑ.ΝΑ	Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών
Ο.Π.Α.Α.Χ	Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου
ΟΣΚ	Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων
Ο.Τ.Α.	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Ο.Τ.Ε	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Π.Ε.	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση
ΠΕΣΥΠ	Πρόγραμμα Ειδίκευσης στη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό
ΣΔΙΤ	Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα
Τ.Ε.	Τεχνολογικής Εκπαίδευσης
Τ.Ε.Ι	Τεχνολογικό Ίδρυμα Ελλάδας
ΦΕΚ	Φύλλα Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
km.	Χιλιόμετρα
km²	Τετραγωνικά Χιλιόμετρα
€	Ευρώ

ΠΙΝΑΚΕΣ & ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

	αριθμός σελίδας
Πίνακας 1: Πραγματικός Πληθυσμός Δήμου Γεροποτάμου & Δημοτικών Διαμερισμάτων	40
Πίνακας 2: Μόνιμος Πληθυσμός Δήμου Γεροποτάμου (κατά Φύλλο και Ομάδες Ηλικιών)	42
Πίνακας 3: Μόνιμος Πληθυσμός Δήμου Γεροποτάμου (κατά Φύλλο και επιμέρους Δημοτικά Διαμερίσματα)	43
Πίνακας 4: Οικονομικώς Ενεργός και Μη ενεργός Πληθυσμός, Απασχολούμενοι κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας και Άνεργοι	45
Πίνακας 5: Οικονομικώς Ενεργός και Μη ενεργός Πληθυσμός, Απασχολούμενοι και Άνεργοι κατά Φύλλο	46
Πίνακας 6: Οικονομικοί Μετανάστες κατά Υπηκοότητα και Ηλικιακή Ομάδα	47
Πίνακας 7: Έκταση Δήμου Γεροποτάμου	50
Πίνακας 8: Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός Δήμου Γεροποτάμου κατά Τομέα Απασχόλησης	52
Πίνακας 9: Νέο Προσωπικό Κ.Ε.ΔΗ.Γ	77
Πίνακας 10: Μετατροπές στο Προσωπικό της Κ.Ε.ΔΗ.Γ	80
Πίνακας 11: Ευρωπαϊκά Προγράμματα Δήμου Γεροποτάμου	84
Πίνακας 12: Έσοδα και Έξοδα Δήμου Γεροποτάμου – Οικονομικό Έτος 2010	88
Πίνακας 13: Οικονομικά Στοιχεία Κ.Ε.ΔΗ.Γ	89
Πίνακας 14: Συνολικά Οικονομικά Στοιχεία Κ.Ε.ΔΗ.Γ	92
Πίνακας 15: Χρηματοδοτήσεις Κ.Ε.ΔΗ.Γ	92
Πίνακας 16: Πρόγραμμα Θησέας	97
Πίνακας 17: Πρόγραμμα ΣΔΙΤ	100
Διάγραμμα 1: Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός	53

ΜΕΡΟΣ Α

1. Εισαγωγή

Ο Δήμος Γεροποτάμου παρουσιάζει μια γενική πρόοδο η οποία χαρακτηρίζεται από ποικιλία δράσεων και παροχή υπηρεσιών χωρίς όμως να απουσιάζουν ιδιαίζουσες δυσκολίες οι οποίες αφορούν κατά κύριο λόγο την δυσκολία χρηματοδοτήσεων από την πολιτεία για την μετέπειτα εξέλιξη των δραστηριοτήτων του

Η μελέτη η οποία τελείται για τους σκοπούς της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας βασίζεται στην ανασκόπηση των υπαρχουσών πληροφοριών και αντίστοιχων δεδομένων. Συλλέχθηκαν από έγγραφα τα οποία αναζητήθηκαν από τις υπηρεσίες του ίδιου του δήμου αλλά και από συνεντεύξεις των στελεχών αυτών των επιμέρους υπηρεσιών του. Επιπλέον αναζητήθηκαν πληροφορίες από την επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Γεροποτάμου, την ιστοσελίδα της ΕΣΥΕ, την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, την ιστοσελίδα της Βουλής αλλά και έντυπα τοπικών και εθνικών εφημερίδων. Οι πληροφορίες που δόθηκαν από τους εργαζόμενους διασταυρώθηκαν για την ακρίβεια τους ενώ στα πλαίσια των συνεντεύξεων αναφέρθηκαν οι δυσκολίες που παρουσιάζονται στην λειτουργία των υπηρεσιών αλλά και η πιθανή υπολειτουργία συγκεκριμένων δομών. Τέλος θα πρέπει να σημειωθεί ότι όλα τα στοιχεία που παρουσιάζονται αφορούν το Δήμο Γεροποτάμου όπως αυτός συστάθηκε κατά το Νόμο Ι. Καποδίστρια.

2. Κυρίως Θέμα

2.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

[Συνταγματική Κατοχύρωση – Οι μέχρι σήμερα μεταρρυθμίσεις]

Ο σύγχρονος θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχει λάβει την σύγχρονη μορφή του ύστερα από πολλά έτη μεταρρυθμίσεων, πολιτικών μεταβολών και ιστορικών εξελίξεων. Μάλιστα είναι δυνατόν να υποστηρίξουμε ότι οι απαρχές αυτής της εξέλιξης μπορούν ήδη να τοποθετηθούν στις Πολεις-Κράτη της αρχαίας Ελλάδας¹. Ωστόσο υπάρχουν άλλοι μελετητές που τοποθετούν τα θεμέλια του συστήματος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατά την περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας² και άλλοι στα χρόνια της Οθωμανικής Κυριαρχίας³.

¹ Παπαρηγόπουλος Κ., (1858), *Ιστορικά Πραγματεία*. Τυπογραφείου Λαζάρου Δ. Βυλαρά, 382 σελ., σσ. 188-225

² Μοσχοβάκης Ν. Γ., (1882), *Το εν Ελλάδι Δημόσιο Δίκαιο επί Τουρκοκρατίας*. Τυπογραφείου Χ.Ν. Φιλαδέλφειας, 225 σελ. σσ. 68-81.

³ Αργυρόπουλος Π., (1843), *Δημοτική Διοίκηση εν Ελλάδι. Τόμος Α'*, σσ. 23-77.

Η ελληνική πραγματικότητα πριν από την επανάσταση και κατά την εξασθένιση της Οθωμανικής Κυριαρχίας χαρακτηριζόταν από το σύστημα των κοινοτήτων, η δράση των οποίων ήταν σε γενικές γραμμές ανεξάρτητη και αφορούσε το σύνολο των δραστηριοτήτων που συνδεόταν με την συμβίωση των πολιτών. Συνέπεια της κατάστασης αυτής είναι η ταύτιση των πολιτών με την κοινότητα τους στα όρια τοπικισμού αλλά και της επιφυλακτικότητας προς την κεντρική διοίκηση⁴. Η δόμηση ενός κράτους το οποίο θα βασίζεται στα ερείσματα τα οποία προσδίδει η λαϊκή συμμετοχή και η αποκέντρωση αποτέλεσε διακηρυκτική αρχή ήδη από την επανάσταση του 1821⁵. Επί Τουρκοκρατίας ήταν τα τοπικά συμβούλια και οι δημογέροντες αυτοί που διαχειρίζονταν την πλειοψηφία των ζητημάτων της καθημερινότητας⁶.

Εντούτοις, το 1^ο ψήφισμα του Ιωάννη Καποδίστρια το 1828, το οποίο και προχώρησε στην πρώτη διοικητική διαίρεση της ελεύθερης Ελλάδας δεν περιελάμβανε αυτοδιοικητικούς θεσμούς, συγκεντρωτισμός ο οποίος εκδηλώθηκε στα πλαίσια της προσπάθειας ενίσχυσης της κεντρικής εξουσίας αφού η χώρα βρισκόταν ακόμα σε κατάσταση πολέμου και το μεγαλύτερο μέρος της παλαιάς αυτοδιοικητικής αριστοκρατίας εμφάνιζε φυγόκεντρες τάσεις⁷. Το σύστημα αυτό αποτέλεσε εφαρμογή του γαλλικού υπερσυγκεντρωτικού συστήματος και επέφερε την διάλυση των κλειστών κοινοτήτων που είχαν σχηματισθεί την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας. Ο Νόμος Καποδίστρια επέφερε ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών ελέγχου της τοπικής αυτοδιοίκησης, η οποία πλέον αποτελούσε προέκταση της κεντρικής διοίκησης⁸.

Οι πρώτοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) δημιουργήθηκαν κατόπιν της εγκαθίδρυσης της Μοναρχίας, χωρίς όμως να παρουσιάζουν την εικόνα την οποία γνωρίζουμε σήμερα. Στα 13 πρώτα χρόνια της βασιλείας του Όθωνα θεσπίστηκαν τρεις κύριες νομοθεσίες: «Αντιβασιλείας» (1833), «Άρμυσμπεργκ» (1836) και «Κωλέτση» (1845), οι οποίες είχαν ως κοινό άξονα μια σχετική αυτοδιοικητική προσέγγιση, η οποία όμως στην πράξη δέσμευε τα δημόσια νομικά πρόσωπα (επαρχίες, δήμους, νομαρχίες) κάτω από τον ασφυχτικό έλεγχο της Κεντρικής Κυβέρνησης. Η τελευταία έμμεσα ή άμεσα όριζε τους

⁴ Κοντογιώργης Γ., (1982), *Κοινωνική Δυναμική και Πολιτική Αυτοδιοίκηση: Οι Ελληνικές Κοινότητες επί Τουρκοκρατίας*. Νέα Σύνορα - Α.Α. Λιβάνη, 581 σελ. σσ. 39-79.

⁵ Βικιπαίδεια, η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια (2011), *Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης*, διαθέσιμο σε <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CE%AF%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82>

⁶ Βικιπαίδεια, η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια (2011), *οπ.παρ.*

⁷ Βικιπαίδεια, η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια (2011), *οπ.παρ.*

⁸ Ψυχοπαίδης Κ. (1982), *Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως Πολιτικός Θεσμός. Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης*. τευχ. 6., σ.σ. 15-20.

επικεφαλής τους ενώ η λαϊκή συμμετοχή αφορούσε μόνο τα δημοτικά (και κάποτε νομαρχιακά) συμβούλια που κατά κύριο λόγο ήταν εισηγητικά. Κατά συνέπεια δεν γίνεται λόγος για αιρετούς Ο.Τ.Α αλλά για βαθμίδες της κεντρικής διοίκησης με μερική λαϊκή συμμετοχή. Μια αντίστοιχη προσέγγιση υιοθέτησαν αργότερα οι μεταρρυθμίσεις των «Θεοτόκη» (1899) και «Μαυρομιχάλη» (1909)⁹.

Ο νόμος ΔΝΖ 1912 από τον Ελευθέριο Βενιζέλο αποτέλεσε σημαντικό βήμα εξέλιξης του θεσμού των Ο.Τ.Α και για αυτό κάποιος τον χαρακτηρίζει ως την «ληξιαρχική πράξη γέννησης» των σύγχρονων Α'βάθμιων Ο.Τ.Α. Ο εν λόγω νόμος προσέδωσε πλήρη αυτοδιοίκηση στους Δήμους (Αστικές Περιοχές ή Πρωτεύουσες Νομών) και τις Κοινότητες (Αγροτικές Περιοχές), χωρίς όμως να δίδει αντίστοιχη αυτοδιοίκηση και στις Νομαρχίες, οι οποίες βρίσκονταν ακόμα υπό τον έλεγχο της κυβέρνησης¹⁰.

Η αντίληψη που διέπει την Τοπική Αυτοδιοίκηση μέχρι και το 1960 είναι η αποχή των τοπικών αιρετών από την πολιτική ώστε να αποφεύγονται πιθανές διενέξεις με την κεντρική εξουσία¹¹. Σε γενικές γραμμές η περίοδος που ακολούθησε το εμφύλιο πόλεμο ορίζεται ως η έξαρση του κρατικού συγκεντρωτισμού στην χώρα μας μειώνοντας κατά αυτό τον τρόπο την δυνατότητα εξέλιξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η κατάσταση αυτή αποτέλεσε εν μέρει συνέπεια της τάσης ορισμένων περιοχών (κατά κύριο λόγο ακριτικών) να αντιτίθενται σε οποιαδήποτε κίνηση αποδυνάμωσης των σχέσεων με το κεντρικό κράτος αλλά και αποτέλεσμα των πολιτικών τακτικών εκείνης της εποχής¹². Από το 1974 και ύστερα η ιδέα της αποκέντρωσης ενισχύεται με αποτέλεσμα την προώθηση των κοινοβουλευτικών διαδικασιών και η είσοδος των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών¹³.

Η πρώτη προσπάθεια διεύρυνσης των λειτουργιών των Δήμων και Κοινοτήτων επιχειρήθηκε με τη θέσπιση του Νόμου 1065/1980, ο οποίος και διαχώρισε τις αρμοδιότητες σε αποκλειστικές (αρμοδιότητες που ανήκουν μόνο στην Τοπική Αυτοδιοίκηση) και σε συντρέχουσες (οι οποίες τελούνται είτε από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, είτε από άλλο οργανισμό δημόσιου τομέα)¹⁴. Μετά από το 1981 με ένταξη της Ελλάδας στην Ε.Ο.Κ παρατηρείται μια προσπάθεια εκσυγχρονισμού του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η οντότητα της Ελλάδας ως μέλος πια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας δημιουργεί μια εντονότερη ανάγκη εκσυγχρονισμού, ενώ η πολιτική που ακολουθεί η νέα κυβέρνηση αποσκοπεί στην

⁹ Βικιπαίδεια, η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια (2011), *οπ.παρ.*

¹⁰ Βικιπαίδεια, η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια (2011), *οπ.παρ.*

¹¹ Ψυχοπαίδης Κ. (1982), *οπ.παρ.*, σ.16

¹² Varney S., (1994), "Central state- Local government relations", p.p. 166-180, in Kazakos P. & Ioakimidis P., (ed.), *Greece and EC Membership Evaluated*. Pinter Publishers Ltd, 308 pgs., p.p. 167-168.

¹³ Χριστοφιλοπούλου Ε., (1998), «Κατανομή των λειτουργιών μεταξύ κεντρικής εξουσίας και τοπικής αυτοδιοίκησης», σε Χλέπα Ν. Κ., (επιμ.), *Προοπτικές της Τοπικής Δημοκρατίας: Ένας Ελληνογερμανικός Διάλογος για την Τοπική Αυτοδιοίκηση*. Εκδόσεις Σάκκουλα, 311 σελ., σ. 20

¹⁴ Νόμος Ν. 1065/1980 «Περί Κυρώσεως Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα», ΦΕΚ Α' 168

λαϊκή συμμετοχή και στην αποδέσμευση των Ο.Τ.Α από την κεντρική εξουσία¹⁵. Η πράξη αυτή ενισχύει τα τοπικά συμβούλια και παρέχει λύσεις σε μια σειρά προβλημάτων όπως ήταν η εγκατάλειψη της υπαίθρου, έλλειψη βασικών υποδομών στην επαρχία και αρνητικές οικονομικές υπερσυγκέντρωσης στις μητροπολιτικές περιοχές¹⁶. Μια σειρά θεσμικών μέτρων ενισχύουν το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που συγκροτείται με βασικό πυρήνα την προϋπάρχουσα Νομαρχιακή Διοίκηση αλλά και την ανάπτυξη διαδικασιών αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων και οικονομικών πόρων προς τους Ο.Τ.Α ώστε να αναλάβουν οι ίδιοι την ανάπτυξή τους¹⁷. Ο Νόμος 1416/1984 διεύρυνε περισσότερο τις συντρέχουσες αρμοδιότητες προσδίδοντας στους Ο.Τ.Α δυνατότητες παρέμβασης στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική τοπική ανάπτυξη αλλά και δυνατότητες μεταβίβασης αρμοδιοτήτων με προεδρικά διατάγματα¹⁸.

Σε κάθε περίπτωση, η βασική αρχή του νόμου Βενιζέλου παρέμεινε σε ισχύ μέχρι τη δεκαετία του 1990, με το επόμενο βήμα να γίνεται από την κυβέρνηση του Ανδρέα Παπανδρέου και το Νόμο 2218/1994, οπότε καθιερώθηκε η αιρετή νομαρχιακή αυτοδιοίκηση κατά την οποία τα όργανα διοίκησης των νομαρχιών εκλέγονταν με άμεση ψηφοφορία ενώ τα νομικά τους πρόσωπα μετατρέπονταν σε Β' βαθμίου Ο.Τ.Α¹⁹. Ο εν λόγω νόμος καταργεί τις συντρέχουσες και αποκλειστικές αρμοδιότητες και προσδίδει άλλες ρυθμιστικού χαρακτήρα. Η δημιουργία του Β' Βαθμίου Ο.Τ.Α και η θεσμοθέτηση των συμβουλίων της περιοχής ως θεσμό αναγκαστικής συνεργασίας των Ο.Τ.Α μικρού μεγέθους δίδουν την δυνατότητα ανάληψης επιμέρους σημαντικών αρμοδιοτήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση²⁰. Η επόμενη μεγάλη αλλαγή επήλθε με το Ν.2539/1997 και ο «Νόμος Καποδίστριας» επί κυβέρνησης Σημίτη κατά τον οποίο τα διοικητικά όρια των Α' βαθμίων Ο.Τ.Α διευρύνθηκαν μέσω συνενώσεων χωρίς όμως να υφίσταται κάποια μετατροπή στον θεσμικό τους χαρακτήρα²¹.

Μέσα από τις επιμέρους μεταρρυθμίσεις και συναφείς ιστορικές και πολιτικές εξελίξεις ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ακολούθησε μια ορισμένη πορεία στον Ελληνικό χώρο εξυπηρετώντας συγκεκριμένες ανάγκες σε κάθε μια από τις προαναφερθείσες περιόδους. Η σημερινή μορφή των Ο.Τ.Α αποτελεί απόρροια της

¹⁵ Χριστοφιλοπούλου Ε., (1998), *οπ.παρ.* σ. 309

¹⁶ Γετίμης Π., & Καυκαλάς Γ. (1990). *Τοπική Ανάπτυξη και Μορφή Κρατικής Ρύθμισης στην Ελλάδα*. ΤΟΠΟΣ Επιθεώρηση Αστικών και Περιφερειακών Μελετών, 20 σελ., σ. 9

¹⁷ Γετίμης Π., & Καυκαλάς Γ. (1990). *οπ.παρ.*, σελ. 9

¹⁸ Νόμος Ν. 1416/1984 «Τροποποίηση και Συμπλήρωση Διατάξεων της Δημοτικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας για την Ενίσχυση της Αποκέντρωσης και την Ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», ΦΕΚ Α' 18

¹⁹ Βικιπαίδεια, η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια (2011), *οπ.παρ.*

²⁰ Νόμος Ν. 2218/1994 «Ίδρυση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, Τροποποίηση Διατάξεων για την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια και άλλες Διατάξεις», ΦΕΚ Α' 90

²¹ Βικιπαίδεια, η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια (2011), *οπ.παρ.*

εφαρμογή του «Νόμου Καλλικράτη» (Ν. 3852/2010) το οποίο οδήγησε σε νέες συνενώσεις Ο.Τ.Α και αντικατέστησε του Β'βάθμιους Ο.Τ.Α από τις περιφέρειες. Για αυτό γίνεται λεπτομερής αναφορά σε ακόλουθη, σχετική ενότητα.

2.2. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ [Αρμοδιότητες, Δομή, Οργάνωση και Λειτουργία]

Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) είναι τα «Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου» που έχουν συσταθεί σε επιμέρους περιοχές της χώρας έκαστο και αναλαμβάνουν τη διοίκηση τοπικών ζητημάτων μιας δεδομένης περιοχής, με συγκεκριμένο πληθυσμό και ορισμένη έδρα. Τα όργανα των Ο.Τ.Α εκλέγονται μετά από ψηφοφορία²². Σύμφωνα με την ισχύον διοικητικό σύστημα κάθε σημείο της ελληνικής επικράτειας (με εξαίρεση το Άγιο Όρος) υπάγεται ταυτόχρονα στην δικαιοδοσία δύο Ο.Τ.Α: ενός Α'βάθμιου δηλαδή του Δήμου και ενός Β'βάθμιου, της Περιφέρειας²³.

Σύμφωνα με τον παλαιότερο Νόμο Ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων», ΦΕΚ Α' 114, ο Α' Βαθμός Αυτοδιοίκησης περιελάμβανε τους Δήμους και τις Κοινότητες. Όργανα του Δήμου αποτελούν οι:

- Δήμαρχος
- Δημοτικό Συμβούλιο
- Αντιδήμαρχοι
- Δημαρχιακή Επιτροπή

Αντίστοιχα στις Κοινότητες τα όργανα περιελάμβαναν το Κοινοτικό Συμβούλιο και τον Πρόεδρο της Κοινότητας.

Η σύγχρονη δομή των Ο.Τ.Α σύμφωνα με το «Νόμο Καλλικράτης» (Νόμος 3852/2010) περιγράφεται λεπτομερώς στην ακόλουθη ενότητα στην παράγραφο που αφορά το Σύστημα Δημοτικής Διακυβέρνησης. Παράλληλα, στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι παρατίθενται οι αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων όπως ορίζονται από το Άρθρο 75 του Νόμου 3463/2006.

Όσον αφορά τις μέχρι πρότινος Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις οι οποίες δεν υφίστανται πλέον βάσει του Νόμου 3852/2010, η υπόστασή τους είχε διαμορφωθεί μέσα από μια σειρά από νόμους και προεδρικά διατάγματα που παρατίθενται ακολούθως:

²² Βικιπαίδεια, η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια (2011), *οπ.παρ.*

²³ Βικιπαίδεια, η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια (2011), *οπ.παρ.*

Νόμοι

Νόμος Ν.2218/1994 «Ίδρυση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, Τροποποίηση Διατάξεων για την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια και Άλλες Διατάξεις», ΦΕΚ Α' 90

Νόμος Ν.2240/1994 «Συμπλήρωση Διατάξεων για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και Άλλες Διατάξεις», ΦΕΚ Α' 153

Νόμος Ν.2273/1994 «Εθνικό Θέατρο, Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος και άλλες Διατάξεις (Άρθρο 14)», ΦΕΚ Α' 233

Νόμος Ν.2297/1994 «Οργάνωση και Λειτουργία των Γραφείων Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και άλλες Διατάξεις (Άρθρο 13)». ΦΕΚ Α' 50

Νόμος Ν.2284/1995 «Κύρωση της από 17ης Οκτωβρίου 1994 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου», ΦΕΚ Α' 14

Νόμος Ν.2307/1995 «Προσαρμογή Νομοθεσίας Αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών στις Διατάξεις για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (Άρθρα 12 - 14)», ΦΕΚ Α' 113

Προεδρικά Διατάγματα

Προεδρικό Διάταγμα Π.Δ. 428/29.12.1994 «Καθορισμός Οριστικής Έδρας Νομαρχιών», ΦΕΚ Α' 242

Προεδρικό Διάταγμα Π.Δ. 60/27.2.1995 «Καθορισμός Οριστικής Έδρας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης», ΦΕΚ Α' 47

Προεδρικό Διάταγμα Π.Δ. 61/27.2.1995 «Καθορισμός Οριστικής Έδρας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (ΦΕΚ Α' 47

Προεδρικό Διάταγμα Π.Δ. 62/27.2.1995 «Καθορισμός Οριστικής Έδρας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης», ΦΕΚ Α' 47

Από το Νόμο Ν.2218/1994 (Άρθρα 1 και 2, Παράγραφος1) προκύπτει ότι οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις (Ν.Α), αποτελούν την Δεύτερη Βαθμίδα Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αυτοδιοικούμενα κατά τόπο Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, με προορισμό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της Περιφέρειάς τους. Αντίστοιχα το Άρθρο 3 του ίδιου νόμου διασαφηνίζει ότι οι Ν.Α δεν ασκούν εποπτεία στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτης βαθμίδας (Ο.Τ.Α.), και δεν θίγουν τις αρμοδιότητές τους ενώ δεν υφίσταται ιεραρχική σχέση μεταξύ των δύο βαθμίδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Όπως ορίζει το Άρθρο 13 τα όργανα των Ν.Α είναι:

1. ο Νομάρχης
2. το Νομαρχιακό Συμβούλιο και
3. οι Νομαρχιακές Επιτροπές

Οι αρμοδιότητες του **Νομάρχη** ορίζονται ως εξής (Ν.2218/94, Άρθρο 16, Παράγραφος I και Ν.2307/95, Άρθρο 13 παράγραφος 13)

1. Ο Νομάρχης εκδίδει όλες τις πράξεις μη κανονιστικού χαρακτήρα. Έχει επίσης τις κατωτέρω αρμοδιότητες :

I. Εκτελεί τις αποφάσεις του Νομαρχιακού Συμβουλίου και των Νομαρχιακών Επιτροπών.

II. Εκπροσωπεί τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση δικαστικώς και εξωδίκως και δίνει τους όρκους που επιβάλλονται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

III. Είναι προϊστάμενος όλων των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

IV. Προϊσταται του προσωπικού της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, αποφασίζει για το διορισμό του και εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.

V. Διατάσσει την είσπραξη των εσόδων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και αποφασίζει για τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού.

VI. Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

VII. Ασκεί τις αρμοδιότητες που του ανατίθενται από το νόμο.

VIII. Συνιστά επιτροπές και ομάδες εργασίας από μέλη του Ν.Σ., υπαλλήλους της Ν.Α., υπαλλήλους του δημόσιου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων της Ν.Α., καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.

Ο Νομάρχης μπορεί κατ' εξαίρεση να λάβει μέτρα για θέματα που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Νομαρχιακών Επιτροπών, όταν δημιουργείται άμεσος κίνδυνος βλάβης των συμφερόντων της Ν.Α. Τα μέτρα που αποφασίζονται υποβάλλονται αμέσως στην αρμόδια Ν.Ε. για έγκριση. Επιπλέον, τα καθήκοντα του Νομάρχη, όταν τα συμφέροντά του συγκρούονται με αυτά της Ν.Α., ασκεί ο πρόεδρος της Ν.Ε. που ορίζεται από το Νομαρχιακό Συμβούλιο. Ο Νομάρχης μεταβιβάζει με απόφασή του ορισμένες από τις αρμοδιότητές του στους προέδρους των Νομαρχιακών Επιτροπών. Μάλιστα, μπορεί ακόμα να μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων του σε μέλη του Νομαρχιακού Συμβουλίου και σε προϊσταμένους ή άλλα στελέχη των υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Κατά αντιστοιχία, οι αρμοδιότητες του **Νομαρχιακού Συμβουλίου** (Νόμος 2218/1994, Άρθρο 13) ορίζονται ως εξής:

1. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο ασκεί όλες τις αρμοδιότητες της Ν.Α. εκτός από αυτές που ανήκουν στο Νομάρχη ή στις Νομαρχιακές Επιτροπές. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο είναι αρμόδιο ιδίως για:

- I. Τον Κανονισμό των εργασιών του, τον Κανονισμό των εργασιών των Νομαρχιακών Επιτροπών και τον οργανισμό των υπηρεσιών της Ν.Α.
- II. Την εφαρμογή της διαδικασίας του δημοκρατικού προγραμματισμού.
- III. Τον προϋπολογισμό και απολογισμό της Ν.Α. και των νομικών προσώπων της Ν.Α.
- IV. Την επιβολή φόρων, τελών, εισφορών και δικαιωμάτων.
- V. Την απαλλοτρίωση ακινήτων.
- VI. Την εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων, καθώς και τη σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων.
- VII. Την παραχώρηση της χρήσης και την εκμίσθωση κινητών και ακινήτων.
- VIII. Την αγορά και μίσθωση κινητών και ακινήτων.
- IX. Τη σύναψη δανείων και την αποδοχή δωρεών, κληρονομιών, κληροδοσιών.
- X. Το πρόγραμμα των εκτελεστέων έργων και προμηθειών.
- XI. Την προστασία και αξιοποίηση περιοχών.
- XII. Τη μελέτη, την κατασκευή και τη συντήρηση έργων.
- XIII. Την ίδρυση κέντρων παροχής πολιτιστικών και κοινωνικών υπηρεσιών.
- XIV. Την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών και της εκτέλεσης εργασιών ή προγραμμάτων.
- XV. Την ίδρυση νομικών προσώπων και επιχειρήσεων ή τη συμμετοχή σε επιχειρήσεις.
- XVI. Την ανάθεση της άσκησης δραστηριοτήτων στο κράτος ή σε νομικά πρόσωπα.
- XVII. Τη συγκρότηση συλλογικών οργάνων.
- XVIII. Τον ορισμό του αριθμού των Νομαρχιακών Επιτροπών.
- XIX. Την εκλογή των μελών των Νομαρχιακών Επιτροπών.
- XX. Την ανάκληση των προέδρων των Ν.Ε.
- XXI. Την εξόφληση χρεών προς τη Ν.Α. σε δόσεις.
- XXII. Την έντοκη κατάθεση των εσόδων της Ν.Α.
- XXIII. Τη σύσταση πάγιας προκαταβολής.
- XXIV. Την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής.
- XXV. Την πλήρωση των κενών οργανικών θέσεων προσωπικού της Ν.Α.

2. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο μπορεί με δική του απόφασή να μεταβιβάζει αρμοδιότητές του, εκτός από αυτές των περιπτώσεων V, X, , XIII, XV, XXII και XXV στις Νομαρχιακές Επιτροπές ή στο Νομάρχη.

3. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο εκδίδει κανονιστικές αποφάσεις για τα θέματα που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες, οι οποίες σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 9 ανήκουν ή μεταβιβάζονται στη Ν.Α.

Τέλος οι αρμοδιότητες των **Νομαρχιακών Επιτροπών** (Ν.2218/94, Άρθρο 15, Παράγραφος 3 & Ν.2307/95, Άρθρο 13, Παράγραφος 10δ) συγκαταλέγουν:

1. Κάθε Νομαρχιακή Επιτροπή έχει στον τομέα ευθύνης της τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
  - I. Προετοιμάζει τις υποθέσεις αρμοδιότητας του Νομαρχιακού Συμβουλίου.
  - II. Καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού, επεξεργάζεται τον απολογισμό και υποβάλλει σχετική έκθεση στο Ν.Σ.
  - III. Αποφασίζει για τη διάθεση των γραμμένων πιστώσεων στον προϋπολογισμό.
  - IV. Καταρτίζει τις διακηρύξεις διαγωνισμών για την εκτέλεση έργων, εργασιών, προγραμμάτων και προμηθειών και την ανάθεση της παροχής υπηρεσιών και διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες.
  - V. Αποφασίζει για την έγερση αγωγών, παραιτήσεων από αυτές ή για συμβιβασμό, καθώς και για την άσκηση ενδίκων μέσων.
  - VI. Αποφασίζει για την υποβολή διοικητικών προσφυγών στις διοικητικές αρχές.
  - VII. Έχει τις αρμοδιότητες που της μεταβιβάζει το Νομαρχιακό Συμβούλιο.
2. Η Νομαρχιακή Επιτροπή μπορεί να παραπέμπει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο Νομαρχιακό Συμβούλιο για τη λήψη αποφάσεων, σε περίπτωση που κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητα του θέματος.

Εν κατακλείδι, οι βασικές αρχές λειτουργίας των Ο.Τ.Α. σύμφωνα με το Σύνταγμα, ορίζονται ως εξής²⁴:

1. Η Δημόσια Διοίκηση οργανώνεται βάσει του αποκεντρικού συστήματος.
2. Οι Ο.Τ.Α είναι υπεύθυνοι για την διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Σε περίπτωση σύγκρουσης αρμοδιοτήτων μεταξύ Ο.Τ.Α και Κεντρικής Διοίκησης «συντρέχει υπέρ των πρώτων τεκμήριο αρμοδιότητας». Ωστόσο, η Κεντρική Διοίκηση δύναται να αναθέσει στους Ο.Τ.Α και δικές της αρμοδιότητες.
3. Οι Ο.Τ.Α απολαμβάνουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια με τις αρχές τους να εκλέγονται από καθολική μυστική ψηφοφορία.

Η εποπτεία τους κράτους στους Ο.Τ.Α περιορίζεται στον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων και των πράξεών τους. Παράλληλα, το κράτος υποχρεούται να λαμβάνει όλα τα

---

²⁴ Βικιπαίδεια, η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια (2011), *οπ.παρ.*

απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει την οικονομική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α, αλλά και να τους ενισχύει οικονομικά όταν τους μεταβιβάζει δικές τους αρμοδιότητες.

3. Νόμος «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»

Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» όπως ορίζει ο Νόμος Υπ' Αριθμόν 3852 αποτελεί μια «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης» σύμφωνα με την οποία «Οι δήμοι και οι περιφέρειες συγκροτούν τον πρώτο και δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας αποτελούν θεμελιώδη θεσμό του δημόσιου βίου των Ελλήνων, όπως αυτός κατοχυρώνεται από τις διατάξεις του άρθρου 102 του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας που κυρώθηκε με το ν. 1850/1989 (ΦΕΚ 144 Α΄). Οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις συγκροτούνται ως ενιαίες μονάδες για τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες του κράτους και ασκούν γενική αποφασιστική αρμοδιότητα στις κρατικές υποθέσεις της περιφέρειάς τους, σύμφωνα με το άρθρο 101 του Συντάγματος»²⁵.

Το κείμενο δημόσιας διαβούλευσης που αφορά το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» και δημοσιεύεται στην επίσημη ηλεκτρονική σελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης²⁶ υπογραμμίζει ότι οι καινούριες Δευτεροβάθμιες Αυτοδιοικήσεις προκύπτουν από την συνένωση υφισταμένων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, οι οποίες και καταργούνται. Η εδαφική περιοχή των νέων οργανισμών αποτελείται από το άθροισμα της εδαφικής περιοχής των καταργούμενων Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και οι οργανισμοί της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, από τις σημερινές 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, τις 3 διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα 19 επαρχεία. Συνεπώς, 76 διοικητικές ενότητες εξελίσσονται σε περιφερειακές αυτοδιοικήσεις σε αριθμό ανάλογο των σημερινών 13 διοικητικών περιφερειών. Ειδικά στην Αττική και στη Θεσσαλονίκη αντιμετωπίζονται με ειδικές ρυθμίσεις τα θέματα μητροπολιτικού χαρακτήρα²⁷. Επιπλέον, η περιφερειακή αυτοδιοίκηση αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης που ασκούνται αποτελεσματικότερα σε επίπεδο περιφέρειας, όπως επίσης και αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα από την κρατική περιφέρεια, εκτός από εκείνες που έχουν κατ' εξοχήν κρατικό χαρακτήρα, οι οποίες παραμένουν στην

²⁵ Νόμος Ν. 3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης" ΦΕΚ Α' 87

²⁶ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010), *Κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης: Αρχές Νομοθετικής Πρωτοβουλίας για τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, «Πρόγραμμα Καλλικράτης»*. Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης., διαθέσιμο σε http://www.vpes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/program_kallikraths.pdf

²⁷ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010), *οπ.παρ.*, σ. 12.

αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση²⁸. Παράλληλα, επιτρέπει τη μεταφορά πρόσθετων αρμοδιοτήτων που ανήκουν στις κρατικές Περιφέρειες, σε άλλους κρατικούς φορείς ή ακόμη και στο κεντρικό κράτος. Κατά συνέπεια μειώνονται τα επίπεδα και η πολυπλοκότητα άσκησης αρμοδιοτήτων και διεκπεραίωσης διαδικασιών προς όφελος του πολίτη, της Πολιτείας, αλλά και της οικονομίας.²⁹

Η χωροθέτηση των διοικητικών ορίων των νέων Ο.Τ.Α βασίζεται σε κριτήρια που υιοθέτησε η Κ.Ε.Δ.Κ.Ε το 2007 στο Συνέδριο της Κυλλήνης. Αυτά είναι³⁰:

- ✓ Πληθυσμιακά (όπως ο αριθμός των δημοτών, ο αριθμός των κατοίκων, η πληθυσμιακή πυκνότητα, η κατανομή των κατοικιών).
- ✓ Κοινωνικά (όπως το μέσο μέγεθος νοικοκυριού, οι μορφωτικοί δείκτες, το ποσοστό αλλοδαπών).
- ✓ Οικονομικά (όπως η απασχόληση, η δομή της απασχόλησης, η εργασιακή κινητικότητα, το εισόδημα).
- ✓ Γεωγραφικά (όπως έκταση και μορφολογία, το σχήμα, η προσβασιμότητα, τα δίκτυα υποδομών).
- ✓ Αναπτυξιακά (όπως η δομή της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας και γενικότερα της τοπικής ανάπτυξης, η ύπαρξη εκπαιδευτικών και ερευνητικών φορέων, η συμμετοχή σε Κοινοτικά και Εθνικά Προγράμματα).
- ✓ Λειτουργικά και Βιωσιμότητας του νέου δήμου (πόροι και ενδογενές δυναμικό).
- ✓ Πολιτιστικά, Ιστορικά.
- ✓ Χωροταξικά κριτήρια, με τα οποία επιδιώκεται:
  1. Η γεωγραφική/ χωρική ολοκλήρωση των διαφόρων κοινωνικών, διοικητικών και οικονομικών λειτουργιών, εξυπηρετήσεων και υποδομών που διασφαλίζουν κάποιου βαθμού βιωσιμότητα (χωρίς να είναι απόλυτος κανόνας).
  2. Η γεωγραφική κινητικότητα σε συνδυασμό με τις λειτουργικές εξαρτήσεις και επιρροές μεταξύ των οικιστικών κέντρων.
  3. Η ταυτότητα του τόπου που αναφέρεται στο συμβολικό και στο σημειολογικό επίπεδο για την τοπική κοινωνία.

²⁸ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010), *οπ.παρ.*, σ. 12.

²⁹ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010), *οπ.παρ.*, σ. 13.

³⁰ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010), *οπ.παρ.*, σσ. 38-39.

Η ολική ανακατασκευή των επιπέδων διακυβέρνησης παρουσιάζει τα εξής χαρακτηριστικά³¹:

- ❖ Βρίσκονται εντός του πλαισίου που ορίζει το Σύνταγμα: Για παράδειγμα, ένα επιτελικό κράτος με αποκεντρωμένα όργανα που κατέχουν αποφασιστικές αρμοδιότητες και δύο λειτουργικούς βαθμούς αυτοδιοίκησης, ικανούς να ανταποκριθούν στις ανάγκες σχεδιασμού και εφαρμογής της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης, αποτελώντας ταυτόχρονα συνδυασμό της δημοκρατικής συμμετοχής και της αποτελεσματικής διευθέτησης των τοπικών υποθέσεων καθώς και της εξυπηρέτησης του πολίτη.
- ❖ Επιπλέον, οργανώνει την άσκηση της εξουσίας με όρους διεύρυνσης της συμμετοχής του πολίτη και ενίσχυσης της δημοκρατίας, όπως και ανάδειξης του ρόλου της κοινωνίας των πολιτών, των κοινωνικών οργανώσεων αλλά και του εθελοντισμού.
- ❖ Επίσης, αξιοποιεί νέα εργαλεία και νέες μεθόδους ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και αυτόματης εξυπηρέτησης με διαδραστικές υπηρεσίες,
- ❖ Συνιστά θεσμικό «κλειδί» για την αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου της χώρας, προσανατολίζοντας τις κρατικές δομές και λειτουργίες στις ανάγκες της πράσινης ανάπτυξης.
- ❖ Συγκαταλέγει τις αρχές της διαφάνειας, της ανοιχτής διακυβέρνησης, της αξιολόγησης και της λογοδοσίας στη διοικητική λειτουργία αλλά και της αξιοκρατίας στην πρόσληψη του προσωπικού, που απαλλάσσει πλέον την τοπική αυτοδιοίκηση από τη συνεχή κριτική.

Ανάμεσα στους στόχους του εν λόγω προγράμματος συγκαταλέγονται η εξοικονόμηση πόρων των φορολογούμενων μέσω του περιορισμού του πλήθους των Ο.Τ.Α και των νομικών αυτών προσώπων αλλά και η εξορθολογισμένη διαχείριση. Ωστόσο, το σημαντικότερο πλεονέκτημα του είναι η αναπτυξιακή προοπτική του. Η συγκρότηση και λειτουργική αυτοδυναμία των νέων Ο.Τ.Α τους καθιστά ικανούς να διευκολύνουν, να ενθαρρύνουν και να στηρίζουν την ανάληψη τοπικών πρωτοβουλιών, και κατ' αναλογία να αποτελέσουν βασικό συντελεστή της τοπικής ανάπτυξης, η οποία θα χαρακτηρίζεται από αξιοποίηση των τοπικών και περιφερειακών συγκριτικών πλεονεκτημάτων, το σεβασμό στο περιβάλλον και την ενθάρρυνση της κοινωνικής συνοχής³².

Συνεπώς, η νέα αυτή δόμηση της αυτοδιοίκησης επιτρέπει τη σαφή οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων και την ολοκληρωμένη άσκηση των δημοσίων πολιτικών σε κάθε επίπεδο

³¹ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010), *οπ.παρ.*, σσ. 5-6.

³² Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010), *οπ.παρ.*, σ. 6.

(άρα και την αντιμετώπιση προβλημάτων επικαλύψεων αρμοδιοτήτων καθώς και τον μείωση των αντιφατικών και αντικρουόμενων αποφάσεων), τον περιορισμό των λειτουργικών δαπανών, οικονομίες κλίμακας σε οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους, την αναδιάρθρωση του προσωπικού, την μεταφορά αρμοδιοτήτων και την εξορθολογισμένη αξιοποίηση του, η οποία θα είναι σύμφωνη με τις προκύπτουσες ανάγκες³³. Για τους πολίτες που διαμένουν στη περιφέρεια, η διαμόρφωση και εφαρμογή ενός ισχυρού αυτοδιοικητικού θεσμού, με ένα μεγάλο έυρος αρμοδιοτήτων και αναπτυξιακών ευθυνών, φέρνει κοντά τους τη διοίκηση προκειμένου να μην υποχρεούνται να απευθύνονται στο κέντρο για τις επιμέρους σημαντικές τους υποθέσεις. Η ανάληψη αναπτυξιακών ευθυνών από έναν ισχυρό αιρετό θεσμό, καθιστά τους πολίτες της περιφέρειας «κύριους του οίκου τους»³⁴.

Η σύσταση αποκεντρωμένης διοίκησης σύμφωνα με το Άρθρο 6 του Νόμου Καλλικράτη παρουσιάζει τα παρακάτω εξής χαρακτηριστικά γνωρίσματα³⁵:

1. Συνιστώνται ως ενιαίες αποκεντρωμένες μονάδες διοίκησης του κράτους οι εξής Αποκεντρωμένες Διοικήσεις:
  - i. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής, η οποία εκτείνεται στα όρια της περιφέρειας Αττικής με έδρα την Αθήνα.
  - ii. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας, η οποία εκτείνεται στα όρια των περιφερειών Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας με έδρα τη Λάρισα.
  - iii. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας, η οποία εκτείνεται στα όρια των περιφερειών Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τα Ιωάννινα.
  - iv. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, η οποία εκτείνεται στα όρια των περιφερειών Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου με έδρα την Πάτρα.
  - v. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου, η οποία εκτείνεται στα όρια των περιφερειών Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου με έδρα τον Πειραιά.
  - vi. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, η οποία εκτείνεται στα όρια της περιφέρειας Κρήτης με έδρα το Ηράκλειο.
  - vii. Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης, η οποία εκτείνεται στα όρια της περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης και Κεντρικής Μακεδονίας με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

³³ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010), *οπ.παρ.*,σφ. 5-6.

³⁴ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010), *οπ.παρ.*,σ. 13.

³⁵ Νόμος Ν. 3852/2010 “Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης–Πρόγραμμα Καλλικράτης” ΦΕΚ Α’ 87.

2. Σε κάθε Αποκεντρωμένη Διοίκηση προΐσταται Γενικός Γραμματέας. Για τα θέματα που αναφέρονται στην υπηρεσιακή του κατάσταση και τα καθήκοντά του εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του ν. 2503/1997 (ΦΕΚ107 Α΄).
3. Η σφραγίδα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης αποτελείται από τρεις επάλληλους και ομόκεντρους κύκλους, από τους οποίους ο εξωτερικός έχει διάμετρο 0,04 μ.. Στον εσωτερικό κύκλο τίθεται το έμβλημα της Ελληνικής Δημοκρατίας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 48/1975 (ΦΕΚ 108 Α΄), στο δεύτερο κύκλο αναγράφεται με κεφαλαία γράμματα το όνομα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και στον εξωτερικό οι λέξεις «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ».

Σε αυτό το νέο καθεστώς οι αρμοδιότητες των Περιφερειακών Αυτοδιοικήσεων περιλαμβάνουν:

Τις υπηρεσίες, τις αρμοδιότητες και τους πόρους των πρώην 14 Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων οι οποίες πλέον καταργούνται, με εξαίρεση εκείνες που μεταφέρονται στους δήμους. Επίσης, βαθμιαία τις αρμοδιότητες που κατέχει σήμερα η κρατική περιφέρεια, εκτός όλων αυτών που αναγκαστικά πρέπει να διατηρηθούν στα αποκεντρωμένα όργανα του κράτους στοχεύοντας στην ενότητα της κρατικής πολιτικής σε ολόκληρη την επικράτεια (για παράδειγμα, θέματα χωροταξίας – πολεοδομίας, προστασίας του περιβάλλοντος και δασικής πολιτικής ή μεταναστευτικής πολιτικής). Η περιφερειακή αυτοδιοίκηση μετατρέπεται στον κεντρικό άξονα του αναπτυξιακού προγραμματισμού, ενώ καίριος καθίσταται ο ρόλος της αναφορικά με τα έργα και τις υποδομές. Σε κάθε περίπτωση, βασική προϋπόθεση είναι η επαρκής στελέχωσή της, όπως και η αξιοποίηση της πείρας και της τεχνογνωσίας που έχουν αποκτήσει οι αντίστοιχες υπηρεσίες των κρατικών περιφερειών, κάποιες εκ των οποίων μεταφέρονται (μαζί με το προσωπικό τους και τους πόρους τους) στις νέες Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις. Σε αυτό το πλαίσιο, αρμοδιότητες που ασκούνται σήμερα από κρατικές υπηρεσίες και κρατικά ελεγχόμενους φορείς μεταφέρονται στις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις υπάρχοντας πάντα μέριμνα για τις ειδικές σε κάθε τομέα συνθήκες. «Ενδεικτικά τομείς από τους οποίους μπορούν να μεταφερθούν επιμέρους αρμοδιότητες, κατά το μέρος που περιλαμβάνουν αντικείμενα για τα οποία δεν ασκείται αποφασιστική αρμοδιότητα η οποία ανήκει στα κρατικά όργανα (κεντρικά ή αποκεντρωμένα), είναι»:

- Προγραμματισμού & Ανάπτυξης. Κυρίως η διαχείριση των περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων, η εκπόνηση του αναπτυξιακού σχεδιασμού της περιφέρειας και η εφαρμογή των σχετικών δράσεων.

- Υποδομών – Μεταφορών – Επικοινωνιών. Έργα τα οποία έχουν αμιγώς περιφερειακή διάσταση, εκπόνηση μελετών της οδικής κυκλοφορίας υπεραστικού οδικού δικτύου, διαχείριση έργων περιφερειακού επιπέδου, ακτοπλοϊκές συγκοινωνίες, λιμάνια περιφερειακής σημασίας κ.ά.
- Χωροταξίας - Πολεοδομίας & Περιβάλλοντος (διαχείριση στερεών αποβλήτων, εποπτεία των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών περιφερειακής σημασίας κ.ά.).
- Φυσικών πόρων – Ενέργειας – Βιομηχανίας.
- Εμπορίου, Τουρισμού & Απασχόλησης.
- Εκπαίδευσης, Πολιτισμού & Αθλητισμού (δια βίου εκπαίδευση, θέματα κατάρτισης και επιμόρφωσης κ.ά.).
- Γεωργίας - Κτηνοτροφίας & Αλιείας.
- Πολιτικής Προστασίας.

Το άρθρο 3 του Νόμου Υπ'Αριθμόν 3853 ορίζει για τη συγκρότηση των επιμέρους Δήμων, τα εξής³⁶:

1. Οι περιφέρειες είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης.
2. Οι περιφέρειες σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές.

Ο Νόμος Καλλικράτης ορίζει το εξής σύστημα Περιφερειακής Διακυβέρνησης³⁷:

Περιφερειάρχης, Αντιπεριφερειάρχες & Εκτελεστική Επιτροπή

Ο άμεσα αιρετός «Περιφερειάρχης» υλοποιεί τις καταστατικές και τις εκτελεστικές αρμοδιότητές του σε συνεργασία με την «Περιφερειακή Επιτροπή» (σε αυτήν συμμετέχουν και οι «Αντιπεριφερειάρχες»). Με το ρόλο του σαν «Πρόεδρος της Περιφερειακής» όσο και της «Εκτελεστικής Επιτροπής» έχει ηγετική θέση για τον συντονισμό των δραστηριοτήτων της «Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης». Η ανάληψη των καθηκόντων ακολουθείται από τις

³⁶ Νόμος Ν. 3852/2010 “Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης–Πρόγραμμα Καλλικράτης” ΦΕΚ Α’ 87

³⁷ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010), *οπ.παρ.*,σσ. 15-20.

προγραμματικές δηλώσεις του, οι οποίες με τη σειρά τους εγκρίνονται από το «Περιφερειακό Συμβούλιο».

Οι «Αντιπεριφερειάρχες» επιλέγονται από τους περιφερειακούς συμβούλους από τον ίδιο τον «Περιφερειάρχη». Μάλιστα, επιλέγονται μεταξύ των περιφερειακών συμβούλων που εκλέγονται στην αντίστοιχη περιοχή. Αυτοί είναι «Θεματικοί» και «Τοπικοί», με τους σχετικούς ρόλους κάποτε να συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο. Οι «Θεματικοί» αναλαμβάνουν την ευθύνη των βασικών τομέων αρμοδιότητας της περιφέρειας ενώ οι «Τοπικοί» είναι αρμόδιοι για συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές της «Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης», οι οποίες και αποτελούσαν τις τέως «Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις» και τα «Νομαρχιακά Διαμερίσματα», με κάποια να ανασχεδιάζονται, όπου υπάρχει ανάγκη (π.χ. Αττική).

Η «Εκτελεστική Επιτροπή» αποτελεί τόσο συλλογικό επιχειρησιακό, όσο και εκτελεστικό όργανο στις «Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις». Περιλαμβάνει τον «Περιφερειάρχη» και τους «Αντιπεριφερειάρχες». Στις επιμέρους συνεδριάσεις συμμετέχει και ο «Γενικός Γραμματέας» της «Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης», αλλά και οι «Διευθυντές» οι οποίοι εντούςτοις δύνανται να καλούνται χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Η «Εκτελεστική Επιτροπή», ως συλλογικό όργανο με επιτελικό ρόλο, σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να αναλάβει και αρμοδιότητες που αφορούν τον περιφερειακό προγραμματισμό. Παραδείγματος χάριν:

- Ευθύνη για την ανάπτυξη και την υλοποίηση του «Επιχειρησιακού Προγράμματος», το οποίο εισηγείται στο «Περιφερειακό Συμβούλιο».
- Κατάρτιση και εισήγηση στο «Περιφερειακό Συμβούλιο» του «Τεχνικού Προγράμματος» της «Περιφέρειας» κατέχοντας και την ευθύνη εφαρμογής του.
- Εξισορρόπηση προτάσεων των υπηρεσιών της περιφέρειας αναφορικά με τον προϋπολογισμό και υποβολή αντίστοιχης θέσης στην «Περιφερειακή Επιτροπή», η οποία προηγείται της κατάρτισης του προϋπολογισμού.
- Υποβολή στο «Περιφερειακό Συμβούλιο», ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων και
- Ευθύνη της πιστής εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

Περιφερειακό Συμβούλιο

Το «Περιφερειακό Συμβούλιο» συνιστά ουσιαστικό όργανο με το τεκμήριο αρμοδιότητας εντός της «Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης». Διαθέτει καίριο επιτελικό και ελεγκτικό ρόλο, με τη θέση της «αντιπολίτευσης», παράλληλα, να αναβαθμίζεται.

Σε συνάρτηση με τα νέα μεγέθη, ενισχύονται αποφασιστικά οι «Επιτροπές του Περιφερειακού Συμβουλίου», έχοντας ανάλογη προς αυτό σύνθεση και διαθέτουν βάσει του σχετικού κανονισμού ή/και σχετικής ειδικής απόφασης του «Περιφερειακού Συμβουλίου» και αποφασιστικές αρμοδιότητες.

Περιφερειακή Επιτροπή

Αναλαμβάνει το ρόλο και τις αρμοδιότητες της νυν «Νομαρχιακής Επιτροπής», στις «Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις» αλλά και καθιερώνεται ως η αναλογικότερη συμμετοχή της αντιπολίτευσης. Ταυτόχρονα ενισχύεται ο ρόλος της (εποπτικός και ελεγκτικός) αναφορικά με τα οικονομικά της «Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης».

Σε σχέση με την εποπτεία των οικονομικών (εκτέλεση – υλοποίηση προϋπολογισμού, πορεία εσόδων - εξόδων κλπ.) και γενικότερα την διαχείριση της περιφέρειας (έλεγχος απευθείας αναθέσεων, υλοποίηση τεχνικού προγράμματος, έργων/ προμηθειών κ.ά.), η «Περιφερειακή Επιτροπή», όπως ορίζεται με τα προβλεπόμενα στον κανονισμό λειτουργίας της, ενημερώνεται σε τακτικά από τις υπηρεσίες και τα αιρετά εκτελεστικά όργανα της περιφέρειας όπως και εισηγείται σχετικά στο «Περιφερειακό Συμβούλιο». Στις αρμοδιότητές αυτής συγκαταλέγονται η κατάρτιση εισηγήσεων και εκθέσεων προς το «Περιφερειακό Συμβούλιο» για τα παρακάτω θέματα:

- Για την υλοποίηση του προϋπολογισμού, η υποβολή σχετικής τριμηνιαίας έκθεσης προς το «Περιφερειακό Συμβούλιο» (σύμφωνα με τη σχετική εισήγηση των οικονομικών υπηρεσιών που περιλαμβάνει απαραίτητα την πορεία των εσόδων-δαπανών), στην οποία οπωσδήποτε καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας. Η έκθεση αυτή (όπως κάθε άλλη πράξη των οργάνων της περιφέρειας, υποχρεωτικά δημοσιεύεται και στο διαδίκτυο).
- Όσον αφορά την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών από το «Περιφερειακό Συμβούλιο».

Συμβούλιο Διαβούλευσης Περιφέρειας

Θεσπίζεται «Συμβούλιο Διαβούλευσης Περιφέρειας» με τη συμμετοχή του «Περιφερειάρχη», των «Αντιπεριφερειάρχων» όπως και των «Επικεφαλών των περιφερειακών παρατάξεων», των «Δημάρχων των Δήμων της Περιφέρειας», «Εκπροσώπων της Κοινωνίας των Πολιτών», «Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων», «Οργανώσεων Εργοδοτών», «Εργαζομένων και Επαγγελματικών Συλλόγων» κ.ο.κ. Αυτό δομείται με απόφαση του «Περιφερειάρχη» και συνεδριάζει υποχρεωτικά πριν από κάθε έγκριση ετήσιου προγράμματος. Συνεργατικά με τους συλλογικούς φορείς της αυτοδιοίκησης σχεδιάζεται «Οδικός Χάρτης Λήψης Απόφασης» περιλαμβάνοντας όλα τα στάδια και το περιεχόμενο των σχετικών διαδικασιών (διαβούλευση, ανάρτηση στο διαδίκτυο κλπ.). Με το εν λόγω συμβούλιο επιτυγχάνεται θεσμική επικοινωνία για ζητήματα συντονισμού και προγραμματισμού μεταξύ δήμων και περιφέρειας.

Περιφερειακός Συνήγορος για τον Πολίτη και την Επιχείρηση

Θεσμοθετείται «Περιφερειακός Συνήγορος» για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις σε επίπεδο περιφέρειας, με επιλογή με αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 από το περιφερειακό συμβούλιο, μεταξύ των μελών του, ή και εκτός αυτών, ενός προσώπου κύρους, το οποίο αναλαμβάνει την ευθύνη διαμεσολάβησης μεταξύ πολιτών/συναλλασσόμενων με τη περιφέρεια και τη διοίκηση της περιφέρειας. Στόχο αποτελεί η καταπολέμηση της κακοδιοίκησης. Αυτός ο νεοσύστατος θεσμός δεν υποκαθιστά, βέβαια, τον «Συνήγορο του Πολίτη», αλλά συνιστά ένα καθαρά τοπικό θεσμό, συνεισφέροντας αποφασιστικά στη βελτίωση της περιφερειακής διοίκησης και των σχέσεών της με τους πολίτες. Επιπλέον απαλλάσσει τους αιρετούς (κυρίως τον «Περιφερειάρχη») από το φόρτο που προκαλούν σχετικά αιτήματα των πολιτών.

Ο «Περιφερειακός Συνήγορος» τελεί ειδική ετήσια έκθεση παρουσιάζοντάς την σε ειδική δημόσια συνεδρίαση του «Περιφερειακού Συμβουλίου», η οποία αναρτάται, επίσης, στο διαδίκτυο. Ο ίδιος υπάγεται στην ελεγκτική αρμοδιότητα του «Συνηγόρου του Πολίτη».

Εκλογικό Σύστημα: Αναβάθμιση της Αντιπροσώπευσης, Περιορισμός των Εκλογικών Δαπανών.

Το εκλογικό σύστημα για την ανάδειξη των περιφερειακών αρχών συνάδει με την ανάγκη αναζωογόνησης της αντιπροσώπευσης και της δημοκρατικής συμμετοχής καθώς και την αναλογική εκπροσώπηση των νομαρχιακών διαμερισμάτων. Παράλληλα, αντιμετωπίζεται το πρόβλημα της διαφάνειας στα οικονομικά των παρατάξεων με την εισαγωγή

αποτελεσματικότερων ελέγχων και περιορίζονται κατά το δυνατόν, οι όποιες εκλογικές δαπάνες με την πρόβλεψη μικρότερων εκλογικών περιφερειών για τους «Συμβούλους».

Επιπρόσθετα, επανέρχεται το σύστημα του 50%+1, το οποίο θα είναι και το ποσοστό που απαιτείται για τον επιτυχόντα συνδυασμό στον πρώτο γύρο μεταξύ όλων των συνδυασμών ή (αν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει αυτό το ποσοστό) στο δεύτερο γύρο μεταξύ των δύο πρώτων συνδυασμών. Η κατανομή των εδρών μεταξύ των συνδυασμών θα ακολουθήσει το ισχύον σύστημα (3/5 για τον επιτυχόντα και 2/5 για τους επιλαχόντες συνδυασμούς). Οι εκλογικές περιφέρειες θα είναι τα τέως «Νομαρχιακά Διαμερίσματα» ή μικρότερες περιφέρειες όπου κατανέμονται οι έδρες σε αναλογία με τον πληθυσμό τους. Οι υποψηφιότητες των περιφερειακών συμβούλων θα αντιστοιχούν σε αυτές τις εκλογικές περιφέρειες.

Με το νέα κανονισμό βελτιώνονται οι ρυθμίσεις σχετικά με τα όργανα και τη διαδικασία ελέγχου των οικονομικών των συνδυασμών και των υποψηφίων από «Ειδική Επιτροπή Ελέγχου», σε συνάρτηση και με τις ρυθμίσεις για τα πολιτικά κόμματα. Αυτή συγκροτείται στο επίπεδο της αποκεντρωμένης διοίκησης και διαθέτει αρμοδιότητα ελέγχου των οικονομικών των περιφερειακών συνδυασμών και υποψηφίων. Επίσης, προκειμένου να ενισχυθεί η συλλογικότητα και η δημοκρατική λειτουργία των περιφερειακών παρατάξεων, προβλέπεται η υποχρέωσή τους, να καταθέτουν, μαζί με την υποψηφιότητά τους ως συνδυασμών και εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας τους.

Το άρθρο 2 του Νόμου Υπ'Αριθμόν 3853 ορίζει για τη συγκρότηση των επιμέρους Δήμων, τα εξής³⁸:

1. «Η εδαφική περιφέρεια του κάθε δήμου που συνιστάται με τον παρόντα νόμο αποτελείται από τις εδαφικές περιφέρειες των συνενομένων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.). Οι εδαφικές αυτές περιφέρειες αποτελούν τις δημοτικές ενότητες του νέου δήμου και φέρουν το όνομα του πρώην δήμου ή της κοινότητας.
2. Τα τοπικά διαμερίσματα που ορίζονται στο άρθρο 2 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Κ.Δ.Κ.) (ΦΕΚ 114 Α'), ετονομάζονται σε τοπικές κοινότητες, εφόσον έχουν πληθυσμό έως και 2.000 κατοίκους και σε δημοτικές κοινότητες εφόσον έχουν πληθυσμό μεγαλύτερο από 2.000 κατοίκους. Τοπικές ή δημοτικές κοινότητες αποτελούν και οι δήμοι ή οι

---

³⁸ Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, (2010), *οπ.παρ.*, σ. 1794.

κοινότητες που καταργήθηκαν ύστερα από εθελούσια συνένωση σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 410/1995 (ΦΕΚ 231 Α΄) ή συνενώνονται με τον παρόντα νόμο και δεν αποτελούνται από τοπικά διαμερίσματα.

3. Δημοτική κοινότητα συγκροτούν τα τοπικά διαμερίσματα νησιών που έχουν πληθυσμό άνω των χιλίων (1.000) κατοίκων. Επίσης, συγκροτούν δημοτική κοινότητα ανεξαρτήτως πληθυσμού πρώην κοινότητες ή τοπικά διαμερίσματα που εκτείνονται σε όλη την περιφέρεια του νησιού και δεν αποτελούν δήμο σύμφωνα με το άρθρο 1.
4. Τα δημοτικά διαμερίσματα στα οποία διαιρούνται οι δήμοι άνω των 100.000 κατοίκων μετονομάζονται σε δημοτικές κοινότητες.»

Το σύστημα Δημοτικής Διακυβέρνησης παρουσιάζει τα παρακάτω χαρακτηριστικά στ πλαίσια του «Νόμου Καλλικράτης»³⁹:

Το Σύστημα Δημοτικής Διακυβέρνησης

Η επέκταση των ορίων των δήμων καθώς και των αρμοδιοτήτων τους προϋποθέτει την επαναξιολόγηση του συστήματος της «Τοπικής Διακυβέρνησης». Η προσθήκη των νέων αρχών δημοκρατικής διακυβέρνησης προωθεί την ενισχυμένη συμμετοχή των πολιτών στη διαβούλευση πριν από τη λήψη των αποφάσεων, στη διαφανή εφαρμογή εξουσίας και στην υποχρεωτική λογοδοσία αυτού που ασκεί δημόσια εξουσία, επιβάλλει παράλληλα την επαναξιολόγηση των δημοτικών θεσμών διακυβέρνησης, την εξέλιξη και τον εμπλουτισμό τους όπως και την αποκεντρωμένη διάρθρωσή τους, ώστε να επιτρέπουν την άμεση και αποτελεσματικότερη συμμετοχή και εξυπηρέτηση του δημότη.

Δήμαρχος, Αντιδήμαρχοι και Εκτελεστική Επιτροπή

Ο «Δήμαρχος» ασκεί καταστατικές και εκτελεστικές του αρμοδιότητες, σε συνεργασία με την «Εκτελεστική Επιτροπή» όπου συμμετέχουν οι θεματικοί «Αντιδήμαρχοι». Αποτελεί πρόεδρο της όπως και πρόεδρο της «Δημαρχιακής Επιτροπής» και ως εκ τούτου διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στο συντονισμό των δράσεων του Δήμου. Η αναβάθμιση των επιτελικών χαρακτηριστικών τόσο στη λειτουργία, όσο και στο ρόλο του «Δημάρχου» διασφαλίζεται μέσω ενός εξισορροπημένου συστήματος κατανομής ευθυνών και εξουσίας,

³⁹ Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010), *οπ.παρ.*,σσ. 29-36.

με την αναδιάρθρωση του θεσμού των αντιδημάρχων, τη δόμηση ενός συλλογικού εκτελεστικού οργάνου (της «Εκτελεστικής Επιτροπής»), την καθιέρωση του θεσμού του «Συνήγορου του Δημότη» αλλά και της «Επιχείρησης», την αναβάθμιση της «Δημαρχιακής Επιτροπής» (καθώς και της εκπροσώπησης της αντιπολίτευσης σε αυτήν), του «Δημοτικού Συμβουλίου» και των «Επιτροπών» του. Η ανάληψη των καθηκόντων του «Δημάρχου» σηματοδοτεί την παρουσίαση των προγραμματικών του δηλώσεων, οι οποίες εγκρίνονται από το «Συμβούλιο».

Οι Θεματικοί Αντιδήμαρχοι επιλέγονται από τους δημοτικούς συμβούλους, με την επιλογή να αποτελεί έργο του «Δημάρχου». Αντιστοιχούν στη συγκρότηση των βασικών τομέων της διοίκησης και είναι υπεύθυνοι για συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές του Δήμου που ταυτίζονται με τους δήμους/κοινότητες που συνενώνονται σύμφωνα με τη Νέα Αρχιτεκτονική. Σε αυτούς υπάρχει ανάγκη για τον εκ του σύνεγγυς συντονισμό των υπηρεσιών μέσω των αποφάσεων του δημάρχου. Επιλέγονται μεταξύ των συμβούλων που προέρχονται από τους συνδυασμένους δήμους- κοινότητες και ασκούν αρμοδιότητες που έχουν τοπικό χαρακτήρα.

Οι «Αντιδήμαρχοι» είναι αρμόδιοι για το συντονισμό των τοπικών διοικητικών υπηρεσιών, του τοπικού ΚΑΠΗ, παιδικού σταθμού κλπ., την υποστήριξη και τον συντονισμό των τοπικών συμβουλίων κ.ά. Ιδιαίτερα ουσιαστική είναι η θέση των «Τοπικών Αντιδημάρχων» για τις σχέσεις των νέων δήμων προς τους πολίτες των καταργούμενων δήμων/κοινοτήτων. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται ένας ορατός θεσμός εύκολης τοπικής πρόσβασης και επίλυσης προβλημάτων αλλά και διασφαλίζεται η απευθείας εκπροσώπηση αυτών των πολιτών στην εκτελεστική λειτουργία του νέου δήμου.

Ένα νέο όργανο το οποίο συγκροτείται είναι η «Εκτελεστική Επιτροπή». Αποτελεί συλλογικό επιχειρησιακό-εκτελεστικό όργανο στους δήμους στο οποίο συμμετέχουν ο «Δήμαρχος» ως Πρόεδρος, όλοι οι «Αντιδήμαρχοι», καθώς επίσης (χωρίς δικαίωμα ψήφου) και ο «Γενικός Γραμματέας» του Δήμου (στους δήμους όπου υφίσταται τέτοιο όργανο). Στις συνεδριάσεις της καλούνται ο «Δήμαρχος» και συμμετέχουν και οι «Διευθυντές» ή άλλοι επικεφαλής των σημαντικότερων οργανικών μονάδων του δήμου ανάλογα με την περίπτωση. Αυτό το συλλογικό επιχειρησιακό όργανο αυξάνει ουσιαστικά η διαφάνεια της δημοτικής δράσης αλλά και βελτιώνεται σημαντικά, ο συντονισμός των δράσεων και των υπηρεσιών του δήμου.

Η Εκτελεστική Επιτροπή (σαν συλλογικό όργανο με επιτελικό ρόλο) αναλαμβάνει και αρμοδιότητες που αφορούν το δημοτικό προγραμματισμό, όπως ενδεικτικά:

- ✓ Ευθύνη για «Κατάρτιση & Υλοποίηση» του «Επιχειρησιακού Προγράμματος», το οποίο και εισηγείται στο «Δημοτικό Συμβούλιο».
- ✓ «Κατάρτιση & Εισήγηση» στο «Δημοτικό Συμβούλιο» του Τεχνικού Προγράμματος του Δήμου και την Ευθύνη της Υλοποίησής του.
- ✓ Εναρμόνιση προτάσεων των υπηρεσιών του δήμου ως προς τον προϋπολογισμό και την υποβολή συναφούς γνώμης προς τη «Δημαρχιακή Επιτροπή» πριν την κατάρτιση του προϋπολογισμού.
- ✓ Υποβολή, προς το «Δημοτικό Συμβούλιο», Ετήσιας Έκθεσης πεπραγμένων.
- ✓ Ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.
- ✓ Παρακολούθηση, Αξιολόγηση και Συντονισμός των δράσεων των νομικών προσώπων του δήμου, λαμβάνοντας υπόψη και τις σχετικές εισηγήσεις των Προέδρων των «Τοπικών Συμβουλίων».

Αναβάθμιση Δημοτικού Συμβουλίου

Το «Δημοτικό Συμβούλιο» παραμένει το βασικό όργανο με το τεκμήριο αρμοδιότητας εντός του Δήμου με τον επιτελικό και ελεγκτικό του ρόλο να ενισχύεται, μέσω της αναβάθμισης των «Επιτροπών» και ταυτόχρονα ενισχύεται η θέση της αντιπολίτευσης (π.χ. στη «Δημαρχιακή Επιτροπή»). Μέσω της μείωσης του αριθμού των Δήμων και του περιορισμού του αριθμού των μελών των τοπικών συμβουλίων, οδηγούμαστε σε δραστικό περιορισμό του συνολικού αριθμού των εκλεγμένων. Το γεγονός αυτό επιτρέπει την αύξηση του αριθμού των δημοτικών συμβούλων.

Λόγω της αύξησης του αριθμού των μελών του «Δημοτικού Συμβουλίου», αλλά και των πεστικών αναγκών για αποσυμφόρηση της «Ολομέλειας» του «Δημοτικού Συμβουλίου», κατά κύριο λόγο στους μεγαλύτερους δήμους, ενισχύονται σημαντικά οι «Επιτροπές του Δημοτικού Συμβουλίου», οι οποίες έχουν ανάλογη προς αυτό σύνθεση και μπορούν να έχουν, σύμφωνα με τον σχετικό κανονισμό ή/και σχετική ειδική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και αποφασιστικές αρμοδιότητες. Η δημιουργία τέτοιου είδους επιτροπών δύναται να προσαρμοστεί στα επμέρους χαρακτηριστικά των εκάστοτε δήμων αφού σε τουριστικούς, για παράδειγμα, δήμους, μπορεί να συγκροτηθεί ειδική «Επιτροπή Τουρισμού», και αντίστοιχα σε αγροτικούς δήμους αντίστοιχη επιτροπή κ.ο.κ. Σε ιδιαίζουσες περιπτώσεις η εν λόγω Επιτροπή (αλλά και οι υπόλοιπες επιτροπές με κρίσιμες αρμοδιότητες) μπορεί να παραπέμπει τα όποια ζητήματα στο «Δημοτικό Συμβούλιο»,

χαρακτηριστικό που ισχύει και όταν ένας ορισμένος αριθμός μελών του «Δημοτικού Συμβουλίου» (π.χ. τα 2/5) ζητήσει να ληφθεί η σχετική απόφαση από το «Δημοτικό Συμβούλιο». Μέσω αυτού του θεσμού επιτυγχάνεται σημαντική αποσυμφόρηση του «Δημοτικού Συμβουλίου», χωρίς ωστόσο να ματαιώνεται, σε περιπτώσεις μείζονος σημασίας, ο ρόλος του τοπικού αντιπροσωπευτικού σώματος. Ο όγκος, η βαρύτητα, ο ειδικός - τεχνικός χαρακτήρας και ο φόρτος εργασίας που προκαλούν στα «Δημοτικά Συμβούλια» τα θέματα χωροταξίας – χωροθέτησης (δραστηριοτήτων, καταστημάτων, ακόμη και περιπτέρων), πολεοδομίας (τροποποιήσεις ρυμοτομικών ή οικοδομικών γραμμών κ.ά.) και περιβάλλοντος προσδιορίζει ως απαραίτητη τη δημιουργία μιας «Επιτροπής Χωροταξίας – Περιβάλλοντος» με αναλογική συμμετοχή της αντιπολίτευσης, σύμφωνα με την σύνθεση του «Δημοτικού Συμβουλίου».

Η «Δημαρχιακή Επιτροπή» πλέον κατέχει αναλογικότερη συμμετοχή από την πλευρά της αντιπολίτευσης, ενώ παράλληλα ενισχύεται τόσο ο εποπτικός, όσο και ο ελεγκτικός της ρόλος αναφορικά με τα οικονομικά του δήμου. Λόγω αυτού του σκοπού, καθώς και εξαιτίας της προτεινόμενης αύξησης των μελών του δημοτικού συμβουλίου αλλά και των αρμοδιοτήτων της «Δημαρχιακής Επιτροπής», τα μέλη της είναι είτε 7 (πέντε και δύο από την αντιπολίτευση), είτε 9 (έξι και τρία), είτε 11 (επτά και τέσσερα). Αυτά εκπροσωπούν τις παρατάξεις τους (ομάδες) και άρα σταματούν να είναι μέλη της και αντικαθίστανται εφόσον πάψουν να είναι μέλη της παράταξης (ομάδας) τους.

Όσον αφορά την εποπτεία ζητημάτων οικονομικής φύσης (εκτέλεση-υλοποίηση προϋπολογισμού, πορεία εσόδων-εξόδων κλπ.) αλλά και γενικότερα της διαχείρισης του δήμου (έλεγχος απευθείας αναθέσεων, υλοποίηση τεχνικού προγράμματος, έργων/προμηθειών κ.ά.), η «Δημαρχιακή Επιτροπή», με βάση τα προβλεπόμενα στον κανονισμό λειτουργίας της, ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα από τις υπηρεσίες και τα αιρετά εκτελεστικά όργανα του δήμου και εισηγείται σχετικά στο «Δημοτικό Συμβούλιο». Η κατάρτιση σχεδίων και εισηγήσεων για τα παρακάτω ενδεικτικά, θέματα αποτελεί ένα επιπρόσθετο μέρος των αρμοδιοτήτων της:

- ❖ Υλοποίηση του προϋπολογισμού και υποβολή σχετικής 3μηνιαίας έκθεσης προς το Δημοτικό Συμβούλιο (βάσει σχετικής εισήγησης των οικονομικών υπηρεσιών που περιλαμβάνει οπωσδήποτε την πορεία των εσόδων-δαπανών), στην οποία πρέπει να καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας. Δημοσιεύεται, υποχρεωτικά, και στο διαδίκτυο.
- ❖ Αναφορικά με τη σύναψη δανείων από το δήμο (πριν αποφασίσει το Δημοτικό Συμβούλιο) σημειώνεται ότι η σύναψη δανείων και γενικότερα η δανειακή

επιβάρυνση των δήμων θα παρακολουθείται από την υπηρεσία εποπτείας, η οποία διατηρεί αντίστοιχο αρχείο με συγκεντρωτικά στοιχεία.

- ❖ Σε σχέση με τη διαχείριση της δημοτικής περιουσίας και ειδικότερα ως προς δωρεές δημοτικών ακινήτων, δωρεάν παραχώρηση κυριότητας και χρήσης, εκποίηση ή ανταλλαγή ή αγορά ακινήτων.
- ❖ Επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Συμβούλιο Διαβούλευσης

Εγκαθιδρύεται «Συμβούλιο Διαβούλευσης» το οποίο αποτελείται πέραν του Δημάρχου και από τους επικεφαλής των δημοτικών παρατάξεων, εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών, μη κυβερνητικές οργανώσεις, οργανώσεις εργοδοτών, εργαζόμενους και επαγγελματίες συλλόγων κ.ο.κ. Συγκροτείται με απόφαση του «Δημάρχου» και συγκαλείται υποχρεωτικά ετησίως, πριν από την έγκριση από το «Δημοτικό Συμβούλιο», του ετήσιου «Προγράμματος και Προϋπολογισμού του Δήμου». Συνεργατικά με τους συλλογικούς φορείς της αυτοδιοίκησης εκπονείται «Οδικός Χάρτης Λήψης Απόφασης», ο οποίος περιλαμβάνει όλα τα στάδια και το περιεχόμενο των σχετικών διαδικασιών (διαβούλευση, ανάρτηση στο διαδίκτυο κλπ.).

Συνήγορος του Δημότη και Συνήγορος της Επιχείρησης

Ο «Συνήγορος του Δημότη» και ο «Συνήγορος της Επιχείρησης» αποτελεί ένα νέο θεσμό με επιλογή, με αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 από το Δημοτικό Συμβούλιο, μεταξύ των μελών του, ή και εκτός αυτών, ενός προσώπου κύρους, το οποίο αναλαμβάνει την ευθύνη διαμεσολάβησης μεταξύ πολιτών/ συναλλασσόμενων με το δήμο και διοίκησης του δήμου, με στόχο την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης. Ο εν λόγω θεσμός δεν υποκαθιστά τον «Συνήγορο του Πολίτη» αλλά είναι ένας αμιγώς τοπικός θεσμός που συμβάλλει στη βελτίωση της δημοτικής διοίκησης και των σχέσεών της με τους πολίτες. Ταυτόχρονα απαλλάσσει τους αιρετούς (κυρίως το Δήμαρχο) από τον φόρτο που προξενούν τα επιμέρους αιτήματα από την πλευρά των πολιτών. Συντάσσει ειδική ετήσια έκθεση και την παρουσιάζει σε ειδική δημόσια συνεδρίαση του «Δημοτικού Συμβουλίου», η οποία ακολουθείται από ανάρτηση στο διαδίκτυο. Ο «Συνήγορος του Δημότη και της Επιχείρησης» στην ελεγκτική αρμοδιότητα του «Συνηγόρου του Πολίτη».

Επαναθεμελίωση της Σχέσης του Δήμου με το Χωριό και τη Γειτονιά

Πενταμελή τοπικά συμβούλια δημιουργούνται στα επιμέρους τοπικά διαμερίσματα, με πληθυσμό τουλάχιστον 1000 κατοίκων και τριμελή τοπικά συμβούλια για πληθυσμό μικρότερο των 1000 κατοίκων (για τοπικά διαμερίσματα με πληθυσμό κάτω από 500 εκλέγεται ένας τοπικός εκπρόσωπος). Ιδρύονται τοπικά διαμερίσματα και στην έδρα των σημερινών Δήμων με πληθυσμό έως 10.000 και συγκροτούνται αντίστοιχα τοπικά συμβούλια. Το «Τοπικό Συμβούλιο» εκλέγει «Πρόεδρο» που λαμβάνει μέρος στις συνεδριάσεις των «Δημοτικών Συμβουλίων» και της «Εκτελεστικής Επιτροπής» και εισηγούνται σχετικά, όταν συζητούνται θέματα που αφορούν το τοπικό τους διαμέρισμα. Τα «Τοπικά Συμβούλια» κατέχουν αρμοδιότητες στην αντιμετώπιση προβλημάτων τοπικής εμβέλειας, όπως π.χ.:

- Αποκατάσταση βλαβών που απαιτούν άμεσα και γρήγορο συντονισμό στο οδικό δίκτυο και τα συστήματα άδρευσης, ύδρευσης-αποχέτευσης (όταν ο δήμος δε διαθέτει ΔΕΥΑ), καθώς και επείγουσες δράσεις καθαριότητας, φύλαξης και συντήρησης σε κτίρια.
- Επείγουσες δράσεις για πυροπροστασία, αντιπλημμυρική προστασία, καθαριότητα κοινόχρηστων χώρων και προστασία του περιβάλλοντος στο τοπικό διαμέρισμα.

Η προαναφερθείσα άσκηση των νέων αρμοδιοτήτων που προστίθενται στις υφιστάμενες αρμοδιότητες των οργάνων δημοτικής αποκέντρωσης προϋποθέτει, σε κάθε περίπτωση, και την ανάλογη οικονομική τους στήριξη. Για το λόγο αυτό και για να επιτευχθεί η κατά το δυνατό ισόρροπη ανάπτυξη των οικισμών των νέων Δήμων:

- Ο δημοτικός προϋπολογισμός διαθέτει ειδικά κεφάλαια και ποσοστά πόρων (με συγκεκριμένα κριτήρια κατανομής) για έργα και υπηρεσίες αποκεντρωμένου χαρακτήρα, με βάση τα τοπικά διαμερίσματα των δήμων που συνενώνονται. Τα ποσοστά πόρων και τα κριτήρια κατανομής καθορίζονται με σχετική Υπουργική Απόφαση, μετά από πρόταση της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε και διασφαλίζουν την ισόρροπη ανάπτυξη και λειτουργία του δήμου, ώστε να μην υπάρχουν διακρίσεις σε βάρος χωριών και συνοικιών. Η πιστή εφαρμογή αυτών των κριτηρίων και η υλοποίηση των σχετικών προβλέψεων υπάγεται στον έλεγχο νομιμότητας που ασκείται από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα (υπηρεσία εποπτείας, ελεγκτικό συνέδριο κλπ.).
- Αναπροσαρμογή των ποσών της πάγιας προκαταβολής για κάθε τοπικό διαμέρισμα, ανάλογα με τον πληθυσμό του και ορισμός του ποσού της πάγιας προκαταβολής για όλα τα τοπικά διαμερίσματα ως ποσοστό των τακτικών εσόδων, με σχετική Υπουργική Απόφαση, μετά από πρόταση της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε, το οποίο αποτελεί

υποχρεωτική δαπάνη και εγγράφεται στον προϋπολογισμό του δήμου. Με τον τρόπο αυτό καθίσταται δυνατή η άμεση και η εκ του σύνεγγυς αντιμετώπιση των αναγκών των διαμερισμάτων άνευ καθυστερήσεων και γραφειοκρατικών διαδικασιών.

Υπόλογος για το αντίστοιχο ποσό είναι ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου.

Επιπρόσθετα, δομείται ειδική διαδικασία δημόσιας λογοδοσίας μια φορά τον χρόνο με απολογισμό του έργου δημοτικής αποκέντρωσης και συμμετοχή όλων των μελών των κεντρικών και των αποκεντρωμένων οργάνων του δήμου.

Συνολικά, οι νέοι δήμοι και στο πλαίσιο κατάρτισης των Οργανισμών Εσωτερικής Υπηρεσίας και της Συγκρότησης των υπηρεσιών τους, σύμφωνα με το άρθρο 10 του κυρωτικού νόμου 3584/2007 (ΦΕΚ 143 Α'), υποχρεούνται μέχρι 31.12.2012 να περιλάβουν, στους ανωτέρω οργανισμούς, και υπηρεσιακές μονάδες με τα ακόλουθα αντικείμενα⁴⁰:

1. Προγραμματισμού και Ανάπτυξης
2. Οικονομική υπηρεσία
3. Τεχνική υπηρεσία
4. Τεχνολογίας, Πληροφορικής και Επικοινωνιών
5. Διαφάνειας
6. Νομικής υποστήριξης
7. Διοίκησης – Διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού
8. Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
9. Περιβάλλοντος – Πολιτικής Προστασίας
10. Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού, Νέας Γενιάς και
11. Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Αλιείας, εφόσον ασκούνται αντίστοιχες αρμοδιότητες.

Τέλος, όπως ορίζει το άρθρο 4 του Νόμου 3852 ανάμεσα στους δύο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεν υπάρχουν σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά συνεργασίας και συναλληλίας, οι οποίες αναπτύσσονται βάσει του νόμου, κοινών συμφωνιών, καθώς και με το συντονισμό κοινών δράσεων⁴¹.

---

⁴⁰ Νόμος Ν. 3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης" ΦΕΚ Α' 87

⁴¹ Νόμος Ν. 3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης" ΦΕΚ Α' 87

ΜΕΡΟΣ Β – Η Ταυτότητα του ΟΤΑ

4. Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΕΡΟΠΟΤΑΜΟΥ

Ο Δήμος Γεροποτάμου⁴², ένας από τους 11 δήμους του Νομού Ρεθύμνης, με έδρα το Πέραμα εδράζεται στα βόρεια και ανατολικά παράλια του νομού Ρεθύμνης. Ο Δήμος Γεροποτάμου είναι ο πολυπληθέστερος και ο μεγαλύτερος σε έκταση από τους 3 δήμους της πρώην επαρχίας Μυλοποτάμου⁴³. Ο δήμος έχοντας συνολική έκταση 194,590 km² απέχει από την πόλη του Ρεθύμνου 30 km, ενώ το νότιο τμήμα του τοποθετείται στους πρόποδες του όρους Ψηλορείτη. Ο δήμος στην σημερινή του μορφή, όπως συστάθηκε κατά το Ν. 2539/97⁴⁴ (Νόμος Ι. Καποδίστριας) από 16 κοινότητες, οι οποίες και καταργήθηκαν και 42 οικισμούς. Συγκεκριμένα: 1.Αγγελιανών, 2.Αγίου Μάμαντος, 3.Αλφάς, 4.Αχλαδέ, 5.Καλανδαρές, 6.Μαργαρίτων, 7.Μελιδονίου, 8.Μελισσουργακίου, 9.Ορθέ, 10.Πανόρμου, 11.Πασαλιτών, 12.Περάματος, 13.Ρουμελής, 14.Σισών, 15.Σκεπαστής, 16.Χουμερίου.

Περίληπτική Περιγραφή Επιμέρους Δημοτικών Διαμερισμάτων

Δημοτικό Διαμέρισμα Περάματος⁴⁵

Αποτελεί την έδρα του Δήμου Γεροποτάμου, η οποία βρίσκεται σε υψόμετρο 75 μ. και στο 24 km. του παλαιού δρόμου Ρεθύμνου-Ηρακλείου.

Δάφνη⁴⁶

Οικισμός της Κοινότητας Περάματος που αναφέρεται στην απογραφή του 1951 με 69 κατοίκους και του 1961 με 45.

Δημοτικό Διαμέρισμα Αγγελιανών⁴⁷

Δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Γεροποτάμου, το οποίο βρίσκεται σε υψόμετρο 90 μ. και σε απόσταση 23.5 km. από το Ρέθυμνο. Αποτελείται από τους συνοικισμούς Μετόχια του

⁴² Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/>

⁴³ Δήμος Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://e-perama.blogspot.com/>

⁴⁴ Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (2010), Πρόγραμμα Ι. Καποδίστριας, διαθέσιμο σε <http://www.vpes.gr/kapodistrias/greek/index.htm>

⁴⁵ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), Δημοτικό Διαμέρισμα Περάματος, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-peramatos/perama.html>

⁴⁶ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), Δημοτικό Διαμέρισμα Περάματος -Δάφνη, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-peramatos/dafni.html>

⁴⁷ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), Δημοτικό Διαμέρισμα Αγγελιανών, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-aggelionon/aggeliana.html>

Κάμπου και Σκλοπιανά (Σκλιπιδιανά), ενώ στην ίδια κοινότητα υπάγονται και οι οικισμοί Χανοθιανά και Χάνι Αλεξάνδρου.

Χανοθιανά⁴⁸

Ο οικισμός βρίσκεται σε υψόμετρο 80 μ. και αναφέρεται ήδη από το 1842 ως Χανοπιανά ενώ στην απογραφή του 1881 ως Χανιωθιανά.

Χάνι του Αλεξάνδρου⁴⁹

Το Χάνι του Αλεξάνδρου σε υψόμετρο 63 μ. είναι ένας σχετικά πρόσφατος οικισμός, ο οποίος εμφανίζεται για πρώτη φορά στην απογραφή του 1940.

Δημοτικό Διαμέρισμα Αγίου Μάμαντος⁵⁰

Το Δημοτικό Διαμέρισμα του Αγίου Μάμαντος απέχει 39 km. από το Ρέθυμνο και εδράζεται στους βόρειους πρόποδες του Ψηλορείτη σε υψόμετρο 460 μ. Από το 1928 αποτελεί δική του κοινότητα μαζί με τους οικισμούς Αβδελλά, Αργουλιό και Καστρί.

Αβδελλάς⁵¹

Είναι ο μεγαλύτερος οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος του Αγίου Μάμα, του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε απόσταση 35 km. από το Ρέθυμνο και στους βόρειους πρόποδες του Ψηλορείτη σε υψόμετρο 440 μ.

Αργουλιό⁵²

Οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος του Αγίου Μάμα, του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε απόσταση 36 km. από το Ρέθυμνο και σε υψόμετρο 420 μ.

Καστρί⁵³

Οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος του Αγίου Μάμα του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε απόσταση 35 km. από το Ρέθυμνο και σε υψόμετρο 360 μ.

Δημοτικό Διαμέρισμα Αλφάς⁵⁴

Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Γεροποτάμου. Απέχει 24 km. από το Ρέθυμνο και βρίσκεται σε υψόμετρο 190 μ. Είναι κτισμένο δυτικά του Περάματος και βόρεια της

⁴⁸ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αγγελιανών - Χανοθιανά*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-aggelianon/xanothiana.html>

⁴⁹ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αγγελιανών - Χάνι του Αλεξάνδρου*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-aggelianon/xani-tou-aleksandrou.html>

⁵⁰ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αγίου Μάμαντος*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-agiou-mamantos/aggios-mamas.html>

⁵¹ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αγίου Μάμαντος-Αβδελλάς*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-agiou-mamantos/abdellas.html>

⁵² Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αγίου Μάμαντος-Αργουλιό*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-agiou-mamantos/argoulio.html>

⁵³ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αγίου Μάμαντος-Καστρί*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-agiou-mamantos/kastri.html>

⁵⁴ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αλφάς*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-alfas/alfa.html>

Ελεύθερας Παλαιότερα αποτελούνταν από δύο οικισμούς την Απάνω Αλφά και την Κάτω Αλφά.

Καλλέργος⁵⁵

Οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος Αλφάς του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 210 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 25 χλμ

Σκορδίλον⁵⁶

Οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος Αλφάς του Δήμου Γεροποτάμου. Απέχει 24 km. από το Ρέθυμνο.

Δημοτικό Διαμέρισμα Αχλαδέ⁵⁷

Χωριό του Δημοτικού Διαμερίσματος Αχλαδέ του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 60 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 28 km. Στο χωριό υπάρχουν οι εξής οικισμοί και μετόχια: Σιριπιδιανά, Λαμπεριανά, από το όνομα Λαμέρ Αγά, Κοντομεριανά, από το όνομα του Κοντέ Αγά, Μετόχι του Παπά, Λαδιανού, Μοσχοιανά, Παπαδιανά Σόπατα, Συλοχιάνα και Κυνηλιανά (ανήκει σε οικογένεια του χωριού Μαργαρίτες).

Σιριπιδιανά⁵⁸

Οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος Αχλαδέ που βρίσκεται σε υψόμετρο 80 μ. και απέχει 32 km. από το Ρέθυμνο.

Λαμεριανά⁵⁹

Οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος Αχλαδέ του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 60μ.

Δημοτικό Διαμέρισμα Καλανδαρές⁶⁰

Δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 290 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 35 km.

---

⁵⁵ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αλφάς-Καλλέργος*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-alfas/kallergos.html>

⁵⁶ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αλφάς-Σκορδίλον*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-alfas/skordilon.html>

⁵⁷ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αχλαδέ*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-axlade/axlades-2.html>

⁵⁸ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αχλαδέ,-Σιριπιδιανά* διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-axlade/siripidiana-2.html>

⁵⁹ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αχλαδέ-Λαμεριανά*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-axlade/lameriana-2.html>

⁶⁰ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Καλανδαρές*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-kalandares/kalandares-2.html>

Καλαμάς⁶¹

Οικισμός του Δημοτικού διαμερίσματος Καλανταρέ του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται στα ανατολικά του χωριού Καλανδαρές και σε υψόμετρο 240 μ. Απέχει από το Ρέθυμνο 35 km.

Δημοτικό Διαμέρισμα Μαργαριτών⁶²

Δημοτικό Διαμέρισμα Δήμου Γεροποτάμου, το οποίο βρίσκεται σε υψόμετρο 300 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 27 km. Στις ενετικές απογραφές και σε έγγραφα της περιόδου αναφέρεται ως "Μαγαρίτες". Οι Μαγαρίτες αναμφισβήτητα αποτελούν το σπουδαιότερο αγγειοπλαστικό κέντρο της Δυτικής Κρήτης. Στην περιοχή υπάρχει πληθώρα κοιτασμάτων αργιλοχώματος, γεγονός που εξηγεί ως ένα βαθμό τη μακραίωνη ενασχόληση των κατοίκων με την τέχνη του πηλού.

Άνω Τριπόδον⁶³

Οικισμός του Δημοτικού διαμερίσματος Μαργαριτών. Βρίσκεται σε υψόμετρο 380 μ. και απέχει 30,5 km. από το Ρέθυμνο. Αναφέρεται στην επαρχία Μυλοποτάμου ήδη το 1842. Επίσης ως δύο οικισμοί, Τριπόδος και Κάτω Τριπόδος, στην απογραφή του 1881 υπαγόμενοι στο δήμο Μαργαριτών. Το κατά καιρούς εμφανιζόμενο «Κάτω Τριπόδον» θεωρείται οικισμός αρχαιότερος από το Άνω Τριπόδον στον οποίο υπήρχε μαντείο και δικαστήριο, πολύ πριν ιδρυθεί το Άνω Τριπόδον.

Βεργιανά⁶⁴

Οικισμός της κοινότητας Μα(ρ)γαριτών, της επαρχίας Μυλοποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 270 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 28 km.

Κυνηγιανά⁶⁵

Οικισμός της κοινότητας Μα(ρ)-γαριτών του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 400 μ., σε απόσταση 3 km. νοτιότερα των Μαργαριτών και 30 km. από το Ρέθυμνο. Πρώτη φορά αναφέρεται στην απογραφή του 1900 ως Κυνηγιανά, υπαγόμενα στο δήμο Ελευθερναίων με 73 κατοίκους.

---

⁶¹ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Καλαμά*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-kalandares/kalamas-2.html>

⁶² Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μαργαριτών*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-margariton/margarites-2.html>

⁶³ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μαργαριτών-Άνω Τριπόδον*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-margariton/ano-tripodon-2.html>

⁶⁴ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μαργαριτών-Βεργιανά*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-margariton/bergiana-2.html>

⁶⁵ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μαργαριτών-Κυνηγιανά*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-margariton/kinigiana-2.html>

Πιγουνιανά⁶⁶

Οικισμός της κοινότητας Μαργαριτών, του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 370 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 28 km. Για πρώτη φορά καταγράφεται στην απογραφή του 1881 ως: «Πηγουνιανά (μετόχια Μαργαριτών)».

Πλευριανά⁶⁷

Βρίσκεται σε υψόμετρο 230 μ. και σε απόσταση 25 km. από το Ρέθυμνο. Το όνομα του οικισμού προέρχεται από το Πλεύρης, επώνυμο κατοίκων της περιοχής.

Δημοτικό Διαμέρισμα Μελιδονίου⁶⁸

Βρίσκεται σε υψόμετρο 100 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 28 km.

Μπαλί⁶⁹

Παράλιος οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος Μελιδονίου, του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 10 μέτρων στη δυτική παραλία του ομώνυμου υπήνεμου όρμου, όπου υπάρχει και μικρό λιμάνι. Απέχει 33 km. από το Ρέθυμνο και 48 από το Ηράκλειο. Στο Μπαλί υπάγεται και ένας μικρότερος οικισμός, η Βλυχάδα.

Βλυχάδα⁷⁰

Οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος Μελιδονίου, του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 90 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 43 km. Η Κάτω Βλυχάδα βρίσκεται σε υψόμετρο 50 μ. Ο οικισμός δεν αναφέρεται στην απογραφή του 1981.

Εξάντης⁷¹

Οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος Μελιδονίου, του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 100 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 31 km.

---

⁶⁶ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μαργαριτών-Πιγουνιανά*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-margariton/pigouniana-2.html>

⁶⁷ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μαργαριτών-Πλευριανά*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-margariton/pleiriana-2.html>

⁶⁸ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μελιδονίου*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-melidoniou/melidoni-2.html>

⁶⁹ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μελιδονίου-Μπαλί*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-melidoniou/mpali-2.html>

⁷⁰ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μελιδονίου*, διαθέσιμο σε Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μελιδονίου-Βλυχάδα*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-melidoniou/blixada-2.html>

⁷¹ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μελιδονίου-Εξάντης*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-melidoniou/eksantis-2.html>

Δημοτικό Διαμέρισμα Μελισουργακίου⁷²

Δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 330 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 32 km.

Δημοτικό Διαμέρισμα Ορθέ⁷³

Δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 320 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 28 km. Στην Ορθέ υπάρχει μεγάλο συγκρότημα αρχοντικού που οι ντόπιοι αποκαλούν «τα Καλεργιανά».

Δημοτικό Διαμέρισμα Πανόρμου⁷⁴

Παράλιο χωριό και δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 20 μ. και σε απόσταση 20 km. Από το Ρέθυμνο. Η λέξη Πάνορμος σημαίνει τον ευρύχωρο και ασφαλή από οποιοδήποτε άνεμο, όρμο (φυσικό λιμανάκι). Στην απογραφή του 1981 καταγράφονται 302 κάτοικοι.

Δημοτικό Διαμέρισμα Πασαλιτών⁷⁵

Δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 280 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 30,5 km.

Δημοτικό Διαμέρισμα Ρουμελής⁷⁶

Δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 60 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 23 km. Το 1981 αναφέρονται 352 κάτοικοι στην αντίστοιχη απογραφή. Όπως και τα περισσότερα χωριά της περιοχής, οι νέοι δεν εγκαταλείπουν το χωριό, κυρίως λόγω της ενασχόλησής τους με τα τουριστικά επαγγέλματα, που καλύπτουν κατά ένα μέρος την επαγγελματική και οικονομική αποκατάσταση των νέων. Το χειμώνα οι δραστηριότητες είναι αποκλειστικά αγροτικές. Σήμερα το Ρουμελή φιλοξενεί μόνιμα και πολλούς Ευρωπαίους, Άγγλους κυρίως και Γερμανούς, οι οποίοι διαμένουν σε περιοχές του χωριού, όχι μόνο το καλοκαίρι, αλλά όλη τη διάρκεια του χρόνου. Οι Ευρωπαίοι μένουν σε δικούς τους οικισμούς, καλαίσθητα διαμορφωμένους.

⁷² Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μελισουργακίου*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-melissourgakiou/melissourgaki-2.html>

⁷³ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Ορθέ*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-orthe/orthe-2.html>

⁷⁴ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Πανόρμου*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-panormou/panormos-2.html>

⁷⁵ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Πασαλιτών*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-pasaliton/pasalites.html>

⁷⁶ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Ρουμελής*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-roumelis/roumeli-2.html>

Δημοτικό Διαμέρισμα Σισών⁷⁷

Δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 120 μ. και σε απόσταση 44 km. από το Ρέθυμνο. Το 1961 καταγράφονται στις Σίσεις 465. Το 1971 αναφέρονται 409 κάτοικοι και το 1981 486.

Δημοτικό Διαμέρισμα Σκεπαστής⁷⁸

Δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 120 μ. και σε απόσταση 25 km. από το Ρέθυμνο.

Δημοτικό Διαμέρισμα Χουμερίου⁷⁹

Δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 240 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 29 km.

Γαρίπας⁸⁰

Οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος Χουμερίου του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 400 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 33 km.

Κεραμωτά⁸¹

Οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος Χουμερίου, του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 370 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 32 km.

Κρασούνα⁸²

Οικισμός του Δημοτικού Διαμερίσματος Χουμερίου, του Δήμου Γεροποτάμου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 240 μ. και απέχει από το Ρέθυμνο 30 km.

4.1 Πληθυσμός

Όπως προσδιορίζεται από την απογραφή του 2001 ο πραγματικός πληθυσμός του Δήμου Γεροποτάμου ανέρχεται στους 8.323 κατοίκους ενώ ο μόνιμος στους 7.901. Από τους κατοίκους του μόνιμου πληθυσμού οι 4.079 είναι άνδρες ενώ οι 3.822 είναι γυναίκες⁸³.

⁷⁷ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Σισών*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-sison/sises-2.html>

⁷⁸ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Σκεπαστής*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-skepastis/skepasti-2.html>

⁷⁹ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Χουμερίου*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-xoumeriou/xoumeri-2.html>

⁸⁰ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Χουμερίου-Γαρίπας*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-xoumeriou/garipas-2.html>

⁸¹ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Χουμερίου-Κεραμωτά*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-xoumeriou/keramota-2.html>

⁸² Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Χουμερίου-Κρασούνα*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/el/d.d.-xoumeriou/krasouna-2.html>

⁸³ Ελληνική Στατιστική Αρχή (2010), διαθέσιμο σε <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

Τις τελευταίες δεκαετίες παρουσιάζεται ιδιαίτερα έντονη δημογραφική αύξηση, η οποία οφείλεται σε ποικίλους παράγοντες ανάμεσα στους οποίους συγκαταλέγεται η δυνατότητα επιπρόσθετης οικιστικής ανάπτυξης των δημοτικών διαμερισμάτων, η οποία είναι δυνατή με την παράλληλη διατήρηση της περιβαλλοντικής ισορροπίας της περιοχής. Επιπλέον, ο Δήμος Γεροποτάμου διαθέτει προτερήματα γεωγραφικής θέσης (παραθάλασσιος και ημιορεινός), φυσικού και πολιτιστικού πλούτου έχοντας κατά τον τρόπο αυτό τη δυνατότητα ανάπτυξης τόσο στον αγροτικό όσο και στον τουριστικό – εμπορικό κλάδο αλλά και συνάμα στον δευτερογενή. Συν τοις άλλοις, η έδρα του Δήμου αποτελεί πόλο έλξης για πολλούς νέους καθώς σε αυτή συγκεντρώνονται αρκετές δημόσιες υπηρεσίες αλλά και εκπαιδευτικά, πολιτιστικά και αθλητικά κέντρα⁸⁴.

Πίνακας 1: Πραγματικός Πληθυσμός Δήμου Γεροποτάμου & Δημοτικών Διαμερισμάτων⁸⁵

Δήμος Γεροποτάμου	Πεδινές (Π), Ημι-ορεινές (Η) & Ορεινές (Ο) περιοχές	8.323
Δ.Δ. Περάματος	Π	1.650
Πέραμα (το)	Π	1.598
Δάφνη (η)	Π	52
Δ.Δ. Αγγελιανών	Π	691
Αγγελιανά (τα)	Π	604
Χάνιο Αλεξάνδρου (το)	Π	76
Χανοθιανά (τα)	Π	11
Δ.Δ. Αγίου Μάμαντος	Ο	653
Άγιος Μάμας (ο)	Ο	275
Αβδελλάς (ο)	Ο	231
Αργουλιόν (το)	Ο	95
Καστρίον (το)	Ο	52
Δ.Δ. Αλφάς	Π	431
Αλφά (η)	Π	320
Καλλέργος (ο)	Π	35

⁸⁴ Κριθινάς, Γ., (2009), *Σύνταξη Επιχειρηματικού Σχεδίου για Προσαρμογή του Υφιστάμενου Καταστατικού της Αμιγής Δημοτικής Επιχείρησης «ο Γεροπόταμος» Δήμου Γεροποτάμου (Α.Δ.Ε.Γ) σε Κοινοφελή Επιχείρηση Δήμου Γεροποτάμου (Κ.Ε.ΔΗ.Γ): Οικονομοτεχνική Μελέτη Βιωσιμότητας*. Δήμος Γεροποτάμου Ρεθύμνης, 136 σελ., σ. 34.

⁸⁵ Ελληνική Στατιστική Αρχή (2010), διαθέσιμο σε <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

Σκορδύλον (το)	Π	76
Δ.Δ. Αχλαδέ	Π	193
Αχλαδές (ο)	Π	113
Σιριπιδιανά (τα)	Π	66
Σολοχιανά (τα)	Π	14
Δ.Δ. Καλανδαρές	Π	29
Καλανδαρέ (η)	Π	15
Καλαμάς (ο)	Π	14
Δ.Δ. Μαργαριτών	Η	715
Μαργαρίται (αι)	Η	331
Άνω Τριπόδον (το)	Η	74
Βεργιανά (τα)	Η	18
Κυνηγιανά (τα)	Η	38
Λαγκά (η)	Η	71
Πιγουνιανά (τα)	Η	47
Πλευριανά (τα)	Η	103
Σταυρωμένος (ο)	Η	7
Τζαννακιανά (τα)	Η	26
Δ.Δ. Μελιδονίου	Ο	857
Μελιδόνιον (το)	Ο	391
Βλυχάδα (η)	Ο	40
Εξάντης (ο)	Ο	79
Μπαλίον (το)	Ο	347
Δ.Δ. Μελισουργακίου	Η	44
Μελισσουργάκκιον (το)	Η	44
Δ.Δ. Ορθέ	Η	173
Ορθές (ο)	Η	173
Δ.Δ. Πανόρμου	Π	992
Πάνορμος (ο)	Π	887
Λαύρις (η)	Π	105
Δ.Δ. Πασαλιτών	Π	46
Πασαλίται (αι)	Π	46
Δ.Δ. Ρουμελής	Π	427

Ρουμελή (η)	Π	427
Δ.Δ. Σισών	Ο	560
Σίσαι (αι)	Ο	525
Αλμυρίδα (η)	Ο	35
Δ.Δ. Σκεπαστής	Π	242
Σκεπαστή (η)	Π	242
Δ.Δ. Χουμερίου	Η	620
Χουμέριον (το)	Η	367
Γαρίπας (ο)	Η	26
Κεραμωτά (τα)	Η	144
Κρασούνας (ο)	Η	83

**Πίνακας 2: Μόνιμος Πληθυσμός Δήμου Γεροποτάμου
(κατά Φύλο και Ομάδες Ηλικιών)⁸⁶**

		Άρρενες	Θήλειες
Σύνολο	7901	4079	3822
Ομάδες Ηλικιών			
0-4	514	266	248
5-9	451	242	209
10-14	441	203	238
15-19	447	219	228
20-24	681	383	298
25-29	732	431	301
30-34	594	341	253
35-39	500	275	225
40-44	402	231	171
45-49	371	213	158
50-54	422	197	225
55-59	350	181	169
60-64	426	196	230
65-69	446	193	253
70-74	430	195	235
75-79	330	147	183

⁸⁶ Ελληνική Στατιστική Αρχή (2010), διαθέσιμο σε <http://www.statistics.gr/nortal/page/nortal/ESYE>

80-84	207	100	107
85+	157	66	91

Στον παραπάνω πίνακα μπορεί να παρατηρηθεί ότι ένα μεγάλο ποσοστό των κατοίκων του Δήμου Γεροποτάμου ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 65 και άνω. Δυστυχώς δεν υπάρχουν σαφείς πληροφορίες για τον τρόπο διαβίωσης των ατόμων αυτών. Ωστόσο μέσω του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» διασαφηνίζεται ότι αρκετοί ζουν μοναχικά, κάτω από το όριο της φτώχειας και χωρίς ιδιαίτερη ικανότητα διαβίωσης⁸⁷.

Πίνακας 3: Μόνιμος Πληθυσμός Δήμου Γεροποτάμου κατά Φύλο στα επιμέρους Δημοτικά Διαμερίσματα⁸⁸

	ΣΥΝΟΛΟ	Άρρενες	Θήλειες
Δήμος Γεροποτάμου	7.901	4.079	3.822
Δ.Δ. Περάματος	1.668	856	822
Δ.Δ. Αγγελιανών	669	321	348
Δ.Δ. Αγίου Μάμαντος	503	252	251
Δ.Δ. Αλφάς	421	205	216
Δ.Δ. Αχλαδέ	192	86	106
Δ.Δ. Καλανδαρές	19	10	9
Δ.Δ. Μαργαριτών	688	351	337
Δ.Δ. Μελιδονίου	796	411	385
Δ.Δ. Μελισουργακίου	46	20	26
Δ.Δ. Ορθέ	148	69	79
Δ.Δ. Πανόρμου	976	628	348
Δ.Δ. Πασαλιτών	48	22	26
Δ.Δ. Ρουμελής	426	214	212
Δ.Δ. Σισών	497	254	243
Δ.Δ. Σκεπαστής	222	107	115
Δ.Δ. Χουμερίου	582	283	299

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τον Οικονομικά Ενεργό Πληθυσμό (Ο.Ε.Π) του Δήμου Γεροποτάμου, ο οποίος σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ανέρχεται

⁸⁷ Κριθνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 41.

⁸⁸ Ελληνική Στατιστική Αρχή (2010), διαθέσιμο σε <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

στα 3.274. Από το σύνολο αυτό απασχολούνται επαγγελματικά οι 2.992, δηλαδή το 91% του Ο.Ε.Π ενώ οι άνεργοι ανέρχονται στους 282. Ο πρωτογενής τομέας φαίνεται να απασχολεί 977 άτομα, ο δευτερογενής 615 ενώ ο τριτογενής αντίστοιχα 1.233. Ο μη ενεργός πληθυσμός κυμαίνεται στα 3.662 άτομα. Παρακάτω ακολουθεί πίνακας που παρουσιάζει λεπτομερώς την οικονομική δραστηριότητα κατά τομείς.

Πίνακας 4: Οικονομικώς ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός, απασχολούμενοι κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και άνεργοι⁸⁹.

	Οικονομικώς Ενεργοί							Οικονομικώς Μη Ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι					Άνεργοι	
		Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερο-γενής Τομέας	Τριτογενής Τομέας	Δεν Δήλωσαν Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας	Σύνολο	
Δήμος Γεροποτάμου	3.274	2.992	977	615	1.233	167	282	3.662
Δ.Δ. Περάματος	729	662	136	131	358	37	67	680
Δ.Δ. Αγγελιανών	267	260	111	33	109	7	7	336
Δ.Δ. Αγίου Μάμαντος	220	209	154	7	48	0	11	214
Δ.Δ. Αλφάς	133	120	39	29	49	3	13	227
Δ.Δ. Αχλαδέ	74	64	35	7	21	1	10	103
Δ.Δ. Καλανδαρές	7	7	4	3	0	0	0	10
Δ.Δ. Μαργαριτών	203	179	63	46	55	15	24	403
Δ.Δ. Μελιδονίου	258	236	74	29	97	36	22	430
Δ.Δ. Μελισσουργακίου	15	13	7	2	4	0	2	26
Δ.Δ. Ορθέ	46	41	13	4	19	5	5	83
Δ.Δ. Πανόρμου	605	572	69	218	248	37	33	275
Δ.Δ. Πασαλιτών	27	24	13	2	8	1	3	19
Δ.Δ. Ρουμελής	159	148	39	33	70	6	11	220
Δ.Δ. Σισών	253	217	128	24	55	10	36	199
Δ.Δ. Σκεπαστής	89	77	38	14	22	3	12	99
Δ.Δ. Χουμερίου	189	163	54	33	70	6	26	338

⁸⁹ Ελληνική Στατιστική Αρχή (2010), διαθέσιμο σε <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

Πίνακας 5: Οικονομικώς ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός, απασχολούμενοι και άνεργοι κατά φύλο.⁹⁰

	Οικονομικώς Ενεργοί							Οικονομικώς μη Ενεργοί	
	Άρρενες		Θήλειες		Απασχολούμενοι			Άνεργοι	
					Άρρενες	Θήλειες	Από αυτούς «νέοι»		
	Άρρενες	Θήλειες	Άρρενες	Θήλειες	Άρρενες	Θήλειες	Από αυτούς «νέοι»	Άρρενες	Θήλειες
Δήμος Γεροποτάμου	2.226	2.077	2.077	915	149	133	108	1.345	2.317
Δ.Δ. Περάματος	466	263	430	232	36	31	24	231	449
Δ.Δ. Αγγελιανών	170	97	165	95	5	2	3	113	223
Δ.Δ. Αγίου Μάμαντος	150	70	144	65	6	5	3	64	150
Δ.Δ. Αλφάς	92	41	86	34	6	7	10	83	144
Δ.Δ. Αχλαδέ	40	34	38	26	2	8	0	41	62
Δ.Δ. Καλανδαρές	5	2	5	2	0	0	0	4	6
Δ.Δ. Μαργαριτών	136	67	125	54	11	13	9	171	232
Δ.Δ. Μελιδονίου	179	79	164	72	15	7	9	175	255
Δ.Δ. Μελισσουρακίου	7	8	7	6	0	2	2	10	16
Δ.Δ. Ορθέ	28	18	26	15	2	3	5	32	51
Δ.Δ. Πανόρμου	484	121	468	104	16	17	13	105	170
Δ.Δ. Πασαλιτών	15	12	14	10	1	2	3	6	13
Δ.Δ. Ρουμελής	110	49	105	43	5	6	2	79	141
Δ.Δ. Σισών	147	106	127	90	20	16	13	82	117
Δ.Δ. Σκεπαστής	58	31	53	24	5	7	3	30	69
Δ.Δ. Χουμερίου	139	50	120	43	19	7	9	119	219

⁹⁰ Ελληνική Στατιστική Αρχή (2010), διαθέσιμο σε <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

Η απογραφή της Ε.Σ.Υ.Ε (2001) προσδιόρισε ότι στο Δήμο Γεροποτάμου υφίσταται ένας ποσοστό ατόμων που δεν γνωρίζουν ανάγνωση και γραφή ή εγκατέλειψαν το σχολείο πριν την αποφοίτηση τους από την δημοτική εκπαίδευση, η πλειοψηφία των οποίων είναι άνω των 60 ετών. Ωστόσο τα τελευταία χρόνια δεν εκδηλώνεται αντίστοιχη διαρροή στη δημοτική εκπαίδευση κάτι όμως που δεν ισχύει για το Γυμνάσιο και το Λύκειο⁹¹.

Πίνακας 6: Οικονομικοί Μετανάστες κατά Υψηκότητα, Φύλο και Ηλικιακή Ομάδα⁹²

Υψηκότητες	Ηλικιακές Ομάδες																				
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
Δήμος Γεροποτάμου	844	538	306	48	30	32	37	185	183	96	79	62	47	30	8	2	3	2	0	0	0
Αλβανία	289	186	103	26	21	15	13	50	61	42	24	14	12	7	3	0	0	1	0	0	0
Αυστρία	7	6	1	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Βέλγιο	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Βουλγαρία	54	25	29	2	0	1	4	12	7	3	9	7	5	3	0	0	1	0	0	0	0
Γαλλία	5	2	3	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Γερμανία	39	12	27	0	3	5	1	2	5	3	10	4	2	3	0	0	1	0	0	0	0
Γεωργία	72	39	33	3	3	8	6	8	11	6	4	9	8	4	1	0	0	1	0	0	0
Γιουγκοσλαβί	15	10	5	1	0	0	0	8	2	1	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0

⁹¹ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 39.

⁹² Ελληνική Στατιστική Αρχή (2010), διαθέσιμο σε <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

α																					
Ελβετία	2	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ηνωμένες Πολιτείες	7	5	2	0	2	0	0	0	2	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Ηνωμένο Βασίλειο	9	5	4	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	5	2	0	0	0	0	0	0
Ινδία	50	48	2	1	0	0	1	15	18	8	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ιταλία	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Καναδάς	7	4	3	1	0	0	1	3	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Κροατία	5	3	2	1	0	0	0	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Λευκορωσία	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Μολδαβία	19	8	11	2	0	0	3	6	3	1	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Ουκρανία	17	4	13	0	1	1	1	2	0	2	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Πακιστάν	6	6	0	0	0	0	0	1	2	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Πολωνία	25	21	4	0	0	1	1	6	6	6	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ρουμανία	158	115	147	11	0	1	4	46	48	16	9	11	7	4	1	0	0	0	0	0	0
Ρωσική Ομοσπονδία	16	2	14	0	0	0	0	1	2	1	2	3	2	4	1	0	0	0	0	0	0
Σλοβακία	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σλοβενία	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Συρία	20	20	0	0	0	0	1	10	6	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Τουρκία	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Τσεχία	14	13	1	0	0	0	0	6	6	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Χιλή	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Στον παραπάνω πίνακα προσδιορίζεται ο σαφής αριθμός οικονομικών μεταναστών που ζουν στον Δήμο Γεροποτάμου με την πλειονότητα αυτών να προέρχονται από την Αλβανία και την Ρουμανία. Ο αριθμός αυτός έχει πιθανότατα αλλάξει σε μεγάλο βαθμό 10 χρόνια μετά. Σε κάθε περίπτωση η υφιστάμενη κατάσταση θα πρέπει να ληφθεί σημαντικά υπόψη από τους ιθύνοντες του Δήμου για τον κατάλληλο σχεδιασμό της οικονομικής και αντίστοιχης κοινωνικής πολιτικής του. Φαίνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών κατέχει δημοτική ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπως και η πλειοψηφία των ατόμων που περιλαμβάνονται στον γενικό πληθυσμό. Η εργασιακή δραστηριότητα τους φαίνεται να αφορά τουριστικές επιχειρήσεις, κατασκευαστικές δραστηριότητες ή την γεωργία, κτηνοτροφία αλιεία⁹³.

⁹³ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 42.

4.2 Έκταση

Ο Δήμος Γεροποτάμου, η έκταση του οποίου υπολογίζεται στα 186.949 στρέμματα εδράζεται στα βόρεια και ανατολικά του Νομού Ρεθύμνης. Είναι παραθαλάσσιος και ορεινός αφού άλλωστε το νότιο τμήμα του βρίσκεται στον Ψηλορείτη⁹⁴.

Πίνακας 7: Έκταση Δήμου Γεροποτάμου⁹⁵

Δημοτικά Διαμερίσματα	Έκταση (Στρέμματα)
ΠΕΡΑΜΑ	3.227
ΑΓΓΕΛΙΑΝΑ	13.524
ΧΟΥΜΕΡΙ	11.229
ΜΕΛΙΔΟΝΙ	35.224
ΑΓΙΟΣ ΜΑΜΑΣ	17.505
ΜΑΡΓΑΡΙΤΕΣ	24.371
ΑΛΦΑ	8.765
ΣΚΕΠΑΣΤΗ	4.709
ΣΙΣΣΕΣ	32.538
ΟΡΘΕΣ	6.912
ΠΑΣΣΑΛΙΤΕΣ	3.124
ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΑΚΙ	2.613
ΑΧΛΑΔΕΣ	8.964
ΚΑΛΑΝΔΑΡΕ	2.225
ΠΑΝΟΡΜΟ	6.500
ΡΟΥΜΕΛΗ	5.519
ΣΥΝΟΛΟ	186.949

4.3 Μορφολογία Εδάφους [Γεωγραφικά Χαρακτηριστικά]

Η μορφολογία ευνόησε την δημιουργία σπηλαίων ιδιαίτερου φυσικού κάλους τα οποία μάλιστα είχαν καίριο ρόλο στην ιστορία του δήμου. Τέτοια είναι ο Μαραθόσπηλιος στις Μαργαρίτες αλλά και ο Γεροντόσπηλιος (Ταλαίο άντρο) στο

⁹⁴Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ. παρ.*, σ. 18

⁹⁵Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ. παρ.*, σ. 18

Μελιδόνη⁹⁶. Το εν λόγω σπήλαιο έχει μήκος 210 μέτρων και αποτελείται από 11 επιμέρους αίθουσες, δύο εκ των οποίων διαθέτουν ποικίλο σταλακτιτικό και σταλαγμιτικό διάκοσμο⁹⁷.

Επιπλέον, το φαράγγι το οποίο ξεκινά από τα Αγγελιανά και καταλήγει στους οικισμούς Κυνηγιανά – Πηγουνιανά τα χωριού Μαργαρίτες, αποτελεί ένα λαμπρό παράδειγμα φυσικού κάλους, με την ποικιλία ειδών που χαρακτηρίζουν την κρητική χλωρίδα αλλά και ενδιαφέροντα απολιθώματα⁹⁸.

Η έδρα του δήμου, το Πέραμα, βρίσκεται την αριστερή όχθη του Αυλοποτάμου, τα λιμνάζοντα νερά του οποίου προκαλούσαν παλαιότερα μεγάλα προβλήματα ελονοσίας⁹⁹. Οι καλλιεργήσιμες πεδινές εκτάσεις περιορίζονται στα βόρεια παράλια και στις υπώρειες του Ψηλορείτη¹⁰⁰. Κοντά στο Πέραμα τοποθετείται το επονομαζόμενο «Περαματιανό Φαράγγι» στο οποίο βρίσκεται δάσος με πλατάνια το οποίο καταλήγει στο χωριό Καλανταρέ με τις φυσικές πηγές ενώ ένα άλλο ιδιαίτερο δάσος είναι αυτό με τα κυπαρίσσια κοντά στην έξοδο του χωριού Μαργαρίτες¹⁰¹.

Το χωριό Αγγελιανά αποδεικνύεται ιδιαίτερα εύφορο με τα κηπευτικά του να καλύπτουν ιδιαίτερα σημαντικό μέρος της κατανάλωσης του Ηρακλείου και του Ρεθύμνου¹⁰². Το ίδιο και τα χωριά Σκεπαστή, Σιριτιδιανά και Αχλαδές στα οποία ευδοκούν μεγάλη ελαιώνας, σπυροφόρα δέντρα και εσπεριδοειδή¹⁰³.

Μάλιστα, ο ελαιώνας του Δήμου Γεροποτάμου αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους και πλέον αξιόλογους της Μεσογείου ενταγμένος με την ονομασία ΠΟΠ ΒΟΡΕΙΟΥ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ. Κοντά στην παράλια περιοχή παρατηρούνται σημαντικές υπαίθριες ή σε θερμοκήπια καλλιέργειες κηπευτικών προϊόντων όπως οι αμπελοκαλλιέργειες¹⁰⁴.

Σε αντίθεση με τις προαναφερθείσες περιοχές το Πάνορμο βρίσκεται σε μια παραθαλάσσια περιοχή στα βόρεια του νομού¹⁰⁵.

⁹⁶ Τρούλης, Μ., (1999), *Ρέθυμνο: Ιστορία-Περιήγηση-Σύγχρονη Ζωή*. Μίτος, 256 σελ.

⁹⁷ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 30

⁹⁸ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 30

⁹⁹ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Περάματος*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/>

¹⁰⁰ Τρούλης, Μ., (1999), *οπ.παρ.*, σ. 16

¹⁰¹ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 30

¹⁰² Τρούλης, Μ., (1999), *οπ.παρ.*, σ. 207

¹⁰³ Τρούλης, Μ., (1999), *οπ.παρ.*, σ. 235

¹⁰⁴ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 18

¹⁰⁵ Τρούλης, Μ., (1999), *οπ.παρ.*, σ. 235

4.4 Οικονομική Δραστηριότητα

Η οικονομία του δήμου έχει τα ερείσματά τόσο στην τουριστική κίνηση κατά τους καλοκαιρινούς κυρίως μήνες αλλά και στις αγροτικές δραστηριότητες που μονοπωλούν το ενδιαφέρον των κατοίκων κατά το Χειμώνα¹⁰⁶. Τα κύρια τουριστικά θέρετρα βρίσκονται στο βόρειο οδικό άξονα του νομού Ρεθύμνης, σε μια έκταση 43 km¹⁰⁷.

Με βάση την απογραφή του 2001 και τα στοιχεία της ΕΣΥΕ που αναγράφονται λεπτομερώς στον πίνακα 4, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Γεροποτάμου είναι 3.274 άτομα, από τα οποία 2.992 είναι οι απασχολούμενοι. Από τον προαναφερθέντα πληθυσμό 977 εργάζονται στον Πρωτογενή Τομέα ενώ 615 και 1.233 άτομα στον Δευτερογενή και Τριτογενή Τομέα αντίστοιχα. Ακολούθως, 167 δεν δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Οι άνεργοι ανέρχονται στους 282 και ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός στους 3.662 ανθρώπους¹⁰⁸.

Πίνακας 8: Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός Δήμου Γεροποτάμου κατά τομέα Απασχόλησης¹⁰⁹ ΕΣΥΕ 2001	
	Αριθμός
Σύνολο	3.274
Πρωτογενής	977
Δευτερογενής	615
Τριτογενής	1.233
Δεν δήλωσαν Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας	167
Άνεργοι	282

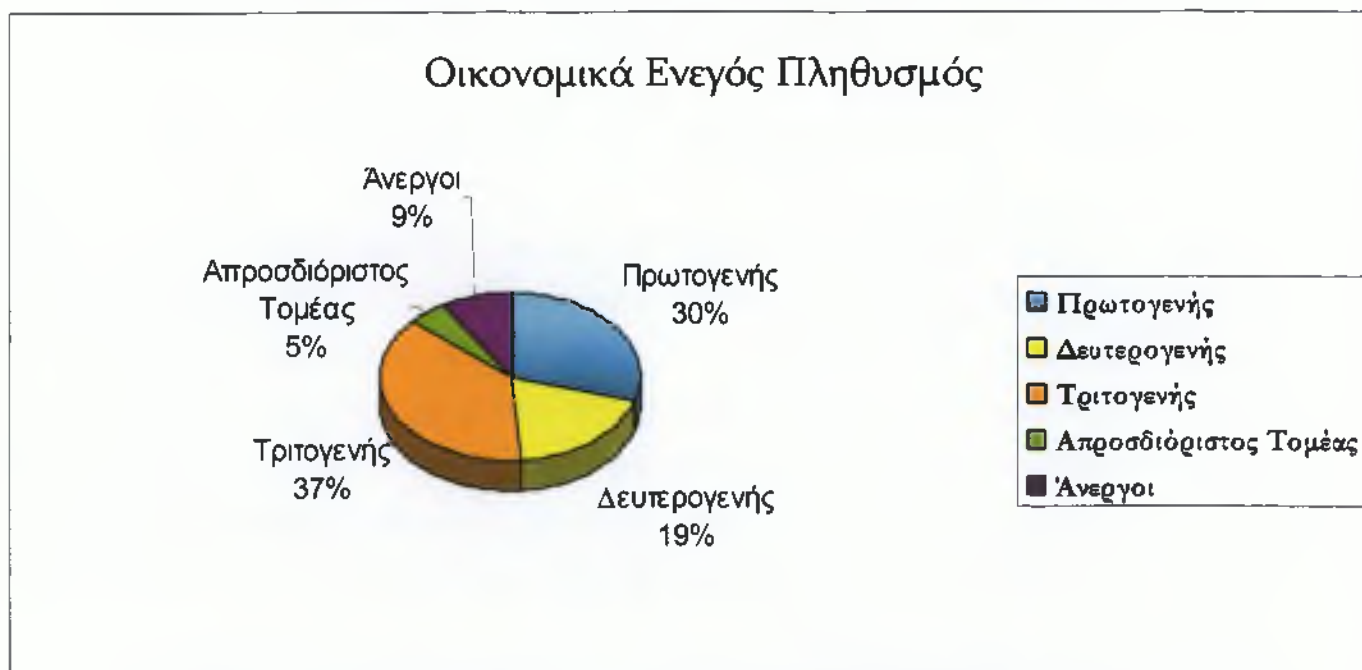
¹⁰⁶ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/>

¹⁰⁷ Δήμος Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://e-perama.blogspot.com/>

¹⁰⁸ Ελληνική Στατιστική Αρχή (2010), διαθέσιμο σε <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

¹⁰⁹ Ελληνική Στατιστική Αρχή (2010), διαθέσιμο σε <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

Διάγραμμα 1: Σχηματική Αναπαράσταση του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού

Ο Πρωτογενής Τομέας περιλαμβάνει¹¹⁰ άτομα που απασχολούνται με αγροτικές ή/και κτηνοτροφικές δραστηριότητες αλλά και με την δασονομία και την αλιεία. Ένα ποσοστό της τάξης του 5% αποτελείται από τους εργοδότες ενώ το 55% αυτό-απασχολούνται. Σε αυτή την τελευταία κατηγορία ανήκουν και τα «βοηθητικά» μέλη¹¹¹.

Στοιχεία προερχόμενα από το Δήμο Προσδιορίζουν ότι σε αυτόν καλλιεργούνται κυρίως ελαιόδεντρα και οπωροκηπευτικά, εκτρέφονται κατά προσέγγιση 30.000 αιγοπρόβατα, μοσχάρια, αγελάδες τα οποία εκτρέφονται σε 55.000 στρέμματα. Επιπρόσθετα στην περιοχή του δήμου στεγάζονται οργανωμένα πτηνοτροφία για την εκτροφή ως και 10.000 ενώ βρίσκονται και 500 κυψέλες.

Όπως αναφέρεται στην επίσημη ιστοσελίδα του δήμου οι κάτοικοι στα Αγγελιανά απασχολούνται κατά κύριο λόγο με τη γεωργία και λιγότερο με την κτηνοτροφία ενώ στον Άγιο Μάμα εκτός από την κτηνοτροφία βασικό είδος απασχόλησης είναι η γεωργία, η παραγωγή λαδιού, χαρουπιών και κηπευτικών. Μάλιστα, στο τελευταίο δραστηριοποιείται Πολιτιστικός Σύλλογος και Γεωργικός Πιστωτικός Συναιτερισμός¹¹². Επιπλέον, στο χωριό Καστρί οι κάτοικοι παράγουν λάδι από χαρούπια, κίτρα και ειδικότερα βγάζουν το κούκουμο, ενώ παράλληλα,

¹¹⁰ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 36.

¹¹¹ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 36.

¹¹² Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

ασχολούνται και με την κτηνοτροφία¹¹³. Παρόμοια, οι κάτοικοι στο χωριό Αχλαδές ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία, παράγοντας λάδι, σταφίδα, βερίκοκα, κίτρα και χαρούπια¹¹⁴. Στις Σίσες, στις κύριες αγροτικές ασχολίες συγκαταλέγονται η κτηνοτροφία, μελισσοκομία και τις τελευταίες δεκαετίες η καλλιέργεια εσπεριδοειδών και ελαιοδένδρων¹¹⁵. Συγκεκριμένα, τα πορτοκάλια και το λάδι των Σισών θεωρούνται εξαιρετικής ποιότητας. Εν συνεχεία, στις Σίσες συλλέγεται από το φυτό αγκίσσαρος (αλαδανιά), η εξαιρετικής ποιότητας αρωματική ρητίνη, αλάδανος¹¹⁶. Μάλιστα, οι κάτοικοι των Σισών ασχολούνται ακόμα με την συλλογή και επεξεργασία του συγκεκριμένου φυτού ενώ το χωριό έχει αποκτήσει ιδιαίτερη φήμη για την ποιότητα της προαναφερθείσας ρητίνης και την αντίστοιχη φαρμακευτική της ιδιότητα¹¹⁷.

Όσον αφορά τον Δευτερογενή Τομέα η πλειοψηφία των ατόμων που συγκαταλέγονται σε αυτόν απασχολείται σε κατασκευές ενώ ένα μικρότερο ποσοστό με μεταποιήσεις¹¹⁸. Αντίστοιχα, ο Τριτογενής Τομέας περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο τους απασχολούμενους στα ξενοδοχεία-εστιατόρια, το λιανικό/ χονδρικό εμπόριο και τις επισκευές¹¹⁹.

Στο χωριό Αλφάς υπάρχουν λατομεία εξαγωγής και επεξεργασίας ενός είδους πέτρας με χρήσιμες ιδιότητες και ιδιομορφίες, της λεγόμενης Αλφόπετρας¹²⁰. Συγκεκριμένα, εκτός όμως από μια ιδιαίτερα μεγάλη μονάδα Ο.Ε. υπάρχουν κι άλλοι ειδικοί στην περιφέρεια που ασχολούνται με την παραγωγή και επεξεργασία της ιδιόρρυθμης αυτής πέτρας και μέχρι σήμερα από γενιά σε γενιά μεταδίδεται η λεπτή και ωραία αυτή τέχνη¹²¹.

Το χωριό Μαργαρίτες αποτελεί κέντρο σύγχρονης κεραμικής με διεθνή αναγνώριση, το οποίο μάλιστα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες μετατρέπεται σε μια

---

¹¹³ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αγίου Μάμαντος-Καστρί*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹¹⁴ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αχλαδέ*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹¹⁵ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Σισών*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹¹⁶ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Σισών*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹¹⁷ Μπogδανίδης, Κ. (1996), *Το Χωριό που Υπερφηανεύεται για το Θαυματουργό Λάδανο*. Εφημερίδα: Τα ΝΕΑ

¹¹⁸ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 36.

¹¹⁹ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 37.

¹²⁰ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αλφά*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹²¹ Κατσιράκης, Κ. Γ. (2001). *Ο Επεξεργαστής της Αλφόπετρας*, διαθέσιμο σε http://p-perama.blogspot.com/2008/02/blog-post_4969.html

μεγάλη έκθεση κεραμικής.¹²² Οι κάτοικοι εξακολουθούν έως και σήμερα να κατασκευάζουν απομιμήσεις αρχαίων μινωϊκών αγγείων τα οποία προορίζονται για τουριστική κατανάλωση¹²³. Αντίστοιχα το Πάνορμο (20 km. από το Ρέθυμνο) όπως και το Μπαλί (απέχει 33 km. από το Ρέθυμνο και 48 από το Ηράκλειο¹²⁴) αποτελούν τουριστικά θέρετρα, με πλούσια υποδομή για την κατάλληλη εξυπηρέτηση των τουριστών¹²⁵.

Το Μπαλί αποτελεί ένα από τα πιο αξιόλογα θέρετρα όχι μόνο του Δήμου Γεροποτάμου αλλά ολόκληρης της Κρήτης και μαζί με το Πάνορμο διαθέτει μερικά από τα πλέον δημοφιλή ξενοδοχεία τεσσάρων και πέντε αστέρων, με συνεχή ανοικοδόμηση και κατασκευή νέων ξενοδοχειακών μονάδων¹²⁶.

Τα μεγαλύτερα ποσοστά του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού καλύπτουν¹²⁷: Οι ειδικευόμενοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασονόμοι και αλιείς με την συμμετοχή ανδρών και γυναικών στον κλάδο να είναι κατά προσέγγιση η ίδια. Δεύτερον, οι ανειδίκευτοι εργάτες και μικροεπαγγελματίες οι οποίοι φτάνουν το 18%, κλάδος που χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη εμπλοκή γυναικών. Τρίτον, οι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και οι πωλητές σε καταστήματα και στις υπαίθριες αγορές, οι οποίοι ανέρχονται σε ποσοστό της τάξης του 18% με τις γυναίκες να σημειώνουν μεγαλύτερη συμμετοχή και σε αυτόν τον κλάδο. Τέλος οι ειδικευμένοι τεχνίτες, οι οποίοι στην πλειοψηφία τους είναι άνδρες και φτάνουν το 14%.

Σύμφωνα με την απογραφή που έλαβε χώρα το 2001 στο Δήμο Γεροποτάμου καταγράφηκαν 282 άνεργοι, από τους οποίους οι 108 ήταν νέοι και οι 133 γυναίκες. Η σύγχρονη αγορά εργασίας προσδιορίζει ένα ανάλογο μεγάλο ποσοστό νέων και γυναικών, όπως και ένα ιδιαίτερα μεγάλο ποσοστό μακροχρόνια ανέργων άνω των 45 ετών¹²⁸.

4.5 Προσβασιμότητα

Το οδικό δίκτυο του Δήμου Γεροποτάμου είναι επαρχιακό σε ακτίνα 50 km. και εθνικό σε ακτίνα 33 km. Η παρούσα κατάστασή του θεωρείται ικανοποιητική, καθώς, σε γενικές γραμμές, το σύνολό του είναι ασφαλτοστρωμένο και σε σχετικά

¹²² Τρούλης, Μ., (1999), *οπ.παρ.*, σ. 204

¹²³ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μαργαριτών*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹²⁴ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Πανόρμου*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹²⁵ Τρούλης, Μ., (1999), *οπ.παρ.*, σ. 235

¹²⁶ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 18

¹²⁷ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 37.

¹²⁸ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 41.

καλή κατάσταση. Ωστόσο, η μεγάλη οικιστική ανάπτυξη του Δήμου επιβάλει όχι μόνο την συντήρησή του αλλά και την επέκταση και βελτίωσή του¹²⁹.

Το Πέραμα, η έδρα του Δήμου Γεροποτάμου βρίσκεται σε υψόμετρο 75 μ. και στο 24 km. τού παλαιού δρόμου Ρεθύμνου - Ηρακλείου¹³⁰. Μάλιστα, η αξιοσημείωτη πληθυσμιακή εξέλιξη του οικισμού άρχισε με τη δημιουργία του αυτοκινητόδρομου Ρεθύμνου - Ηρακλείου την τρίτη δεκαετία του 20ού αιώνα¹³¹. Η είσοδος στο Μπαλί είναι εφικτή από την νέα Εθνική Οδό Ηρακλείου-Ρεθύμνου. Το Μπαλί απέχει από το Ρέθυμνο 33 km. και από το Ηράκλειο 48¹³². Κατά ανάλογο τόπο η είσοδος στο χωριό Σίτες (44 km. από το Ρέθυμνο) γίνεται από το νέο εθνικό οδικό άξονα¹³³. Στις Μαργαρίτες μπορεί κανείς να φθάσει μέσω του παλαιού εθνικού δικτύου (27^ο km. από το Ρέθυμνο) στην πορεία της διαδρομής από τη Βιράν Επισκοπή, την διακλάδωση των Έφρων, το Αγιασμάτσι και τα νότια όρια του Λατζιμά, όπου βρίσκεται διακλάδωση με προορισμό τη νέα εθνική οδό¹³⁴. Στο 21,5 km. Από το Ρέθυμνο συναντάμε το Χάνι του Αλεξάνδρου με την πρώτη διακλάδωση να οδηγεί στο χωριό Αλφά, (24 km. από το Ρέθυμνο), τη δεύτερη στα χωριά Σκορδίλο, Καλλέργος (24 και 25 km. από Ρέθυμνο, αντίστοιχα¹³⁵), Λαγκά (27 km. από την πόλη του Ρεθύμνου¹³⁶) και Πλευριανά και την αριστερή στο χωριό Αγγελιανά¹³⁷ (25 και 23,5 km. αντίστοιχα από το Ρέθυμνο¹³⁸). Στην συνέχεια του ίδιου δρόμου μια ακόμα αριστερή διακλάδωση οδηγεί στο χωριό Ορθές ενώ ανατολικά οδηγεί στα χωριά Καλανδαρέ, Καλαμάς (και τα δύο τελευταία χωριά απέχουν 35 km. από την πόλη του Ρεθύμνου¹³⁹), Μελλισουργάκι και Πασαλίτες (32 και 30, 5 km. από το Ρέθυμνο, αντίστοιχα)^{140/141}. Ο δρόμος ανατολικά οδηγεί στην πρωτεύουσα του Δήμου, το

¹²⁹ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 32.

¹³⁰ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Περάματος*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹³¹ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Περάματος*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹³² Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μελιδονίου-Μπαλί*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹³³ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Σισών*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹³⁴ Τρούλης, Μ., (1999), *οπ.παρ.*, σ. 207

¹³⁵ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αλφά*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹³⁶ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μαργαριτών*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹³⁷ Τρούλης, Μ., (1999), *οπ.παρ.*, σ. 207

¹³⁸ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αγγελιανών*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹³⁹ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Καλανδαρέ*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹⁴⁰ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μελλισουργακίου & Δημοτικό Διαμέρισμα Καλανδαρέ*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

Πέραμα, (24 km. από Ρέθυμνο), τον οικισμό Δαφή και στη συνέχεια στο χωριό Χουμέρι (29^ο km. από Ρέθυμνο)¹⁴². Μετά το Χουμέρι ο δρόμος συνεχίζει στα χωριά Κρασούνας (30 km. από Ρέθυμνο), Γαρίπας (33 km.¹⁴³) Κεραμωτά (31,5 km.), Αβδελλάς (34 km.), Αργουλιό (35 km.¹⁴⁴) και Άγιος Μάμας (39 km.¹⁴⁵). Στο 28^ο km. της νέας εθνική οδού από το Ρέθυμνο η νότια διακλάδωση οδηγεί στα χωριά Σιριπιδιανά και Αχλαδές (32 και 28 km. από Ρέθυμνο, αντίστοιχα¹⁴⁶) ενώ στο 27^ο km. η βόρεια διακλάδωση οδηγεί στη Σκεπαστή¹⁴⁷. Αντίστοιχα, στο 22^ο km. από Ρέθυμνο βρίσκεται το Πάνορμο και η διακλάδωση για προς Ρουμελί (23 km. από Ρέθυμνο)¹⁴⁸ και Πέραμα. Στο δρόμο για το τελευταίο συναντάμε 3 διακλαδώσεις αριστερά: προς Ρουμελί, Αχλαδέ¹⁴⁹ και Μελιδόνι (28 km. από Ρέθυμνο¹⁵⁰).

Δυστυχώς η συγκοινωνιακή σύνδεση του Δήμου είναι κάθε άλλο από ικανοποιητική. Και αυτό διότι λειτουργεί μόνο μία γραμμή λεωφορείου από το ΚΤΕΛ Χανίων-Ρεθύμνης, συχνότητα 120 λεπτών που συνδέει καθημερινά μόνο τα 4 από τα 16 δημοτικά διαμερίσματα με την πόλη του Ρεθύμνου, την πρωτεύουσα του νομού. Όσον αφορά 9 από τα υπόλοιπα διαμερίσματα λειτουργεί γραμμή λεωφορείου συχνότητας 2-3 δρομολόγιων την ημέρα¹⁵¹. Συν τοις άλλοις, λειτουργεί γραμμή λεωφορείου σύνδεσης των επιμέρους δημοτικών διαμερισμάτων με την έδρα του δήμου.

---

¹⁴¹ Τρούλης, Μ., (1999), *οπ.παρ.*, σ. 208

¹⁴² Τρούλης, Μ., (1999), *οπ.παρ.*, σ. 211

¹⁴³ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Χουμερίου-Γαρίπας*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹⁴⁴ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αγίου Μάμαντος-Αργουλιό Περάματος*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹⁴⁵ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αγίου Μάμαντος*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹⁴⁶ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αχλαδέ*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹⁴⁷ Τρούλης, Μ., (1999), *οπ.παρ.*, σ. 235

¹⁴⁸ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Ρουμελί*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹⁴⁹ Τρούλης, Μ., (1999), *οπ.παρ.*, σ. 235

¹⁵⁰ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Μελιδονίου*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹⁵¹ ΚΤΕΛ Χανίων Ρεθύμνου Α.Ε (2010), διαθέσιμο σε <http://www.bus-service-crete-ktel.com/timetabledet.php?line=9&lg=1>

4.6 Υφιστάμενες Δημόσιες Υπηρεσίες και Υπηρεσίες ΔΕΚΟ που εδρεύουν εντός του Δήμου Γεροποτάμου

Η επιτρεπόμενη πρόσβαση σε έγγραφα του Δήμου δεν ήταν ικανή να προσδιορίσει με σαφήνεια τις επιμέρους υπηρεσίες που εδρεύουν εντός αυτού. Εντούτοις, οι εκτελούμενες συνεντεύξεις σε άτομα των που εργάζονται σε αυτόν ανέδειξαν ότι εντός του Δήμου βρίσκονται: η Πολεοδομία, Ταχυδρομείο, η Αστυνομική Διεύθυνση, Δικαστήριο και Ειρηνοδικείο, Κ.Η.Φ.Η και Κ.Α.Π.Η, η Πυροσβεστική το Ειρηνοδικείο, το ΙΚΑ, το Κέντρο Υγείας καθώς και τα γραφεία της Δ.Ε.Η και του Ο.Τ.Ε αλλά και οι διευθύνσεις της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Αντίθετα, Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί ΔΕΚΟ δεν υφίστανται εντός του Δήμου Γεροποτάμου.

4.7 Διοικητική Εξυπηρέτηση των Κατοίκων από Υπηρεσίες που βρίσκονται εντός του Δήμου Γεροποτάμου

Η Διοικητική Εξυπηρέτηση των κατοίκων διεκπεραιώνεται από το ΚΕΠ και τις υπηρεσίες που εδράζουν στο Δημαρχείο, όπως προσδιορίστηκε μέσα από συνεντεύξεις μελών των δημόσιων υπηρεσιών του Δήμου.

ΠΕΔΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

I

Μέρος Γ - ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ Α' & Β' ΒΑΘΜΩΝ Ο.Τ.Α

5. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Ο Δήμος Γεροποτάμου πρόκειται να ενταχθεί στο Εθνικό Κτηματολόγιο. Σε αυτόν υπάρχουν οικιστικές περιοχές, βοσκοτόπια και περιοχές αγροτικής ανάπτυξης και εκμετάλλευσης. Οι τελευταίες αποτελούν 65.000 στρέμματα ενώ τα βοσκοτόπια 60.000 στρέμματα, αντίστοιχα.

Για τις οικιστικές περιοχές (Πέραμα, Μπαλί και Πάνορμο) υπάρχει πολεοδομικός σχεδιασμός όπως ορίζεται από ΦΕΚ 1126/15-09-1993, ΦΕΚ 1127/15-09-1993, ΦΕΚ 1039/27-08-1993¹⁵².

6. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Η έδρα του Δήμου Γεροποτάμου, το Πέραμα, συγκεντρώνει σχεδόν το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας του δήμου, όπως είναι οι ατομικές επιχειρήσεις, εμπορικά καταστήματα και βιοτεχνίες αλλά και τις Δημόσιες Υπηρεσίες. Στις τελευταίες συγκαταλέγονται Κοινωνικές Δομές όπως «Βοήθεια στο Σπίτι», ΚΗΦΗ, ΚΑΠΗ, Παιδικός Σταθμός, Γραφείο Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών, Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία, ΙΚΑ, Τράπεζες, Ταχυδρομείο, Ένωση Αγροτικών Συναιτερισμών, Κέντρο Υγείας, Ειρηνοδικείο, Δικαστήριο, Αγρονομείο, Δ.Ε.Η, Ο.Τ.Ε, Αστυνομικό Τμήμα, Υποθηκοφυλακείο, Κτηνιατρείο, Γραφείο Πολεοδομίας και Κ.Ε.Π¹⁵³.

6.1 Θέματα Προνοιακών Πολιτικών

Όπως αναφέρεται στο άρθρο 8 του Ν. 2307/1995 της Εφημερίδας της Κυβερνήσεων, τεύχος δεύτερο, αριθμός φύλλου 11284 στο οργανόγραμμα του Δήμου δεν έχει ενταχθεί τμήμα κοινωνικής πολιτικής. Ωστόσο αυτό υπάρχει και απασχολεί 4 υπαλλήλους όπου θα εμφανίζονται στη νέα τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ) του Δήμου Γεροποτάμου, Ν. Ρεθύμνης. Παράλληλα,

¹⁵² Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 30.

¹⁵³ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ.σ 30-31.

η δράση της Κοινωφελούς Επιχείρησης του Δήμου Γεροποτάμου περιλαμβάνει ένα σημαντικό αριθμό προνοιακών δραστηριοτήτων (όπως και δραστηριοτήτων παιδείας) όπως η παροχή «Βοήθεια στο Σπίτι», «Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων», συνεργασία με το Κέντρο Υγείας Περάματος για την βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών σε θέματα φροντίδας υγείας, συνεργασία με το ΠΕΣΥΠΙ Κρήτης με σκοπό την οργάνωση ημερίδων ενημέρωσης των γυναικών του Δήμου αναφορικά με σημαίνουσες ιατρικές εξετάσεις, όπως το «Τεστ Παπανικολάου», η οστεοπόρωση αλλά και άλλες διεργασίες που αφορούν το γενικό πληθυσμό όπως η αιμοδοσία στην Τράπεζα Αίματος του Δήμου¹⁵⁴.

Ο προϋπολογισμός του Δήμου ανέρχεται στο ποσό των 16.367.906,77 ευρώ, μέρος του οποίου παρέχεται στην κοινωνική πολιτική και είναι 1.980.238,71, με αντίστοιχο ποσοστό 12.10%.

6.1.1 ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (Κ.Α.Π.Η)

Το ΚΑΠΗ του Δήμου Γεροποτάμου είναι ένας κατάλληλα διαμορφωμένος χώρος για την φροντίδα και την φιλοξενία των ηλικιωμένων του Δήμου. Τα εγγεγραμμένα μέλη είναι 1.492, από τα οποία 700-800 είναι άνδρες, με τα ενεργά μέλη να ανέρχονται στα 800-100 άτομα. Αν και ως μέλη του ΚΑΠΗ ορίζονται τα άτομα ηλικίας άνω των 60 ετών, βάσει απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου μπορεί να γραφούν ως μέλη και άτομα μικρότερα των 60 ετών. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να είναι οπωσδήποτε δημότες Γεροποτάμου. Επιπλέον, τα άτομα που εξυπηρετούνται από τις υπηρεσίες της κοινωνικής μέριμνας εξυπηρετούνται πλέον και από το ΚΑΠΗ.

Το ΚΑΠΗ του Δήμου Γεροποτάμου είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, με σκοπό να διατηρήσει τον ηλικιωμένο, ενεργό και αυτόνομο μέσα στην κοινότητα προσφέροντας Ιατρικές (π.χ. φυσιοθεραπείες, συνταγογράφηση κλπ.), Κοινωνικές και Ψυχαγωγικές υπηρεσίες.

Συγκεκριμένα οι παρεχόμενες υπηρεσίες είναι:

- Ομιλίες-Διαλέξεις
- Εκδρομή (1 ανά μήνα)
- Κατασκηνώσεις
- Θερμά Λουτρά
- Προληπτικές Εξετάσεις

---

¹⁵⁴ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 50.

- Εργασιοθεραπεία
- Φυσικοθεραπεία
- Ψυχολογική Υποστήριξη
- Καντίνα με συμβολικές τιμές
- Κοινωνική Υπηρεσία στα μέλη των οικογενειών τους

Το προσωπικό του ΚΑΠΗ προβλέπεται ως εξής^{155 156}:

Δυο (2) Κοινωνικοί Λειτουργοί (ΤΕ) αορίστου χρόνου, με βαθμό Δ ως Α.

Δυο (2) Οικογενειακοί Βοηθοί: 1 μόνιμο και 1 αορίστου χρόνου.

Ένα (1) μόνιμο Φυσιοθεραπευτή (ΤΕ10) , με βαθμό Δ ως Α.

Ένα (1) Γιατρό, η θέση του οποίου δεν έχει καλυφθεί και οι ανάγκες αυτής καλύπτονται από προγράμματα εργασίας του Δήμου και από το αντίστοιχο Κέντρο Υγείας της περιοχής.

Ένα (1) Επισκέπτη Υγείας με βαθμό Δ ως Α.

Ένα (1) Νοσηλεύτη, θέση που καλύπτεται προς το παρόν από εθελοντές.

Προσωπικό Ειδικών Θέσεων¹⁵⁷:

Μια (1) θέση Ιατρού Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης ή Γηγιάτρου ή Παθολόγου ή άλλης ειδικότητας

Μια (1) θέση Εργοθεραπευτή

Βοηθητικό Προσωπικό¹⁵⁸:

Δύο (2) Θέσεις Οικογενειακού Βοηθού

Συγκεκριμένα, όπως ορίζεται από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (1986) ο Κοινωνικός Λειτουργός ο οποίος εργάζεται στο «Γραφείο Κοινωνικής Πρόνοιας», συνεργάζεται με τα μέλη του ΚΑΠΗ προκειμένου να συνεισφέρει στην αντιμετώπιση τυχόν ψυχολογικών, ατομικών και οικογενειακών προβλημάτων, με τον απαραίτητο σεβασμό σε κάθε περίπτωση, τόσο στην προσωπικότητα και την αξιοπρέπεια, όσο και τα δικαιώματα του εκάστοτε μέλους. Ο ίδιος είναι υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία του Ιατρείου - Φυσικοθεραπευτήριου όπως και των άλλων ειδικοτήτων

¹⁵⁵ Απόφαση 1999/13 «Τροποποίηση Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Υ.Ε) του Κ.Α.Π.Η Περάματος Ν. Ρεθύμνης», ΦΕΚ Β' 2218

¹⁵⁶ Απόφαση 1986/3924 «Έγκριση Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας Κ.Α.Π.Η Περάματος Ν. Ρεθύμνης», ΦΕΚ Β' 313

¹⁵⁷ Απόφαση 1986/3924 «Έγκριση Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας Κ.Α.Π.Η Περάματος Ν. Ρεθύμνης», ΦΕΚ Β' 313

¹⁵⁸ Απόφαση 1986/3924 «Έγκριση Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας Κ.Α.Π.Η Περάματος Ν. Ρεθύμνης», ΦΕΚ Β' 313

που παρέχονται για την εξυπηρέτηση των μελών του ΚΑΠΗ. Παράλληλα εκπαιδεύει τους υπάρχοντες εθελοντές, εποπτεύει σπουδαστές συναφών ειδικοτήτων η πρακτική άσκηση των οποίων λαμβάνει χώρα στο ΚΑΠΗ και ενημερώνει καταλλήλως τους παράγοντες του Δήμου για τις τρέχουσες δραστηριότητες.

«Οργανώνει σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα, τις διάφορες εκδηλώσεις, ψυχαγωγικές, μορφωτικές κ.λπ. του Κέντρου στα πλαίσια καλής συνεργασίας με τους Δημότες ή Ιδιώτες εθελοντές, εφόσον υπάρχουν και με τα μέλη και γενικά αντιμετωπίζει κάθε έκτακτο θέμα που αφορά στη λειτουργία του Κέντρου»¹⁵⁹.

Αντίστοιχα, ο Γιατρός υπεύθυνος του Γραφείου Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης, κατόπιν της εξέτασης είναι υπεύθυνος για την παραπομπή των ατόμων σε άλλες ειδικότητες για θεραπεία, διεξάγει προ-κλινικές εξετάσεις και παρέχει οδηγίες για φαρμακευτική αγωγή ενώ παράλληλα επισκέπτεται, σε περιπτώσεις ανάγκης, τα μέλη του ΚΑΠΗ στο σπίτι τους. Αντίστοιχα, ο Νοσηλευτής είναι συνυπεύθυνος για την διαχείριση του φαρμακευτικού και υγειονομικού υλικού του Κέντρου και παράλληλα παρέχει πληροφορίες σε θέματα ατομικής και δημόσιας υγείας.

Ο Φυσιοθεραπευτής κατόπιν εντολής του γιατρού εφαρμόζει κατάλληλη αγωγή στα μέλη του κέντρου όταν αυτό καθίσταται αναγκαίο, την οποία μπορεί να εφαρμόσει στο σπίτι του μέλους σε κρίσιμες και ειδικές περιπτώσεις. Κατά αντιστοιχία, ο εργοθεραπευτής είναι υπεύθυνος για την αξιοποίηση, απασχόληση και παραγωγική δραστηριοποίηση των μελών του Κέντρου. Επιπλέον, βοηθά στην αυτοεξυπηρέτηση και στην ανάπτυξη ειδικών ενδιαφερόντων. Και ο ίδιος μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του στο σπίτι του μέλους σε κρίσιμες και ειδικές περιπτώσεις. Αντίθετα, η οικογενειακή βοηθός παρέχει την βοήθειά σχεδόν αποκλειστικά στα σπίτια των μελών σε άτομα που ζουν μόνα τους και έχουν ανάγκη από ειδική βοήθεια.

Το Γραφείο Διοίκησης και Προσωπικού έχει την ευθύνη της ταχείας και ορθής λειτουργίας των θεμάτων διοικητικής φύσης, όπως της αλληλογραφίας, της νομοθεσίας και νομολογίας, της ενημέρωσης του πρωτοκόλλου, τηρεί τα μητρώα και τους προσωπικούς φακέλους του προσωπικού και διαχειρίζεται θέματα οικονομικής φύσεως του ΚΑΠΗ.

---

¹⁵⁹ Απόφαση 1986/3924 «Έγκριση Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας Κ.Α.Π.Η Περάματος Ν. Ρεθύμνης», ΦΕΚ Β' 313

6.1.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ».

Το πρόγραμμα αυτό, η λειτουργία του οποίου άρχισε το 2002, απευθύνεται σε άτομα κατά κύριο λόγο ηλικιωμένα που ζουν μόνα τους και δεν διατηρούν την ικανότητα αυτοεξυπηρέτησης και προσφέρει κοινωνική υποστήριξη, συμβουλευτική, πρωτοβάθμια υγειονομική φροντίδα και οικογενειακή βοήθεια.

Στόχοι του προγράμματος είναι¹⁶⁰:

- Η παραμονή των ηλικιωμένων στην οικία τους
- Η αξιοπρεπής διαβίωσή τους
- Η μείωση της επιβάρυνσης των φροντιστών τους (ώστε να μπορούν να αναζητήσουν εργασία)
- Η διατήρηση της συνοχής της οικογένειας (ο ηλικιωμένος αποτελεί ενεργό μέλος της και δεν αισθάνεται παραγκωνισμένος)
- Η έκφραση αγάπης και η ανάπτυξη του αισθήματος ελπίδας των ηλικιωμένων

Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» στεγάζεται σε γραφεία τα οποία αξιοποιούνται από την «Κοινοφελή Επιχείρηση Δήμου Γεροποτάμου» και βρίσκονται στο 1^ο όροφο του δημοτικού ΚΑΠΗ¹⁶¹. Ο χώρος είναι κατάλληλα εξοπλισμένος και διαθέτει: φαρμακείο, χώρο παραμονής των οικογενειακών βοηθών, χώρο υποδοχής των ενδιαφερόμενων ηλικιωμένων και των συγγενών τους, γραφείο νοσηλεύτριας, γραφείο με υπολογιστή και βιβλιοθήκη για τον υπεύθυνο του προγράμματος όπου και βρίσκεται το αρχείο που αφορά τα επιμέρους περιστατικά¹⁶². Το πρόγραμμα αποσκοπεί στην παραμονή των ατόμων αυτών στο οικείο περιβάλλον του σπιτιού τους προκειμένου να αποφευχθεί η ιδρυματική φροντίδα και ο κοινωνικός αποκλεισμός αλλά και να διατηρηθεί η οικογενειακή συνοχή. Κατά τον τρόπο αυτό επιχειρείται η εξασφάλιση αξιοπρεπούς και υγιούς διαβίωσης¹⁶³. Η έναρξη του προγράμματος πραγματοποιήθηκε με τέσσερα άτομα (Ψυχολόγο, Νοσηλεύτρια και δύο Οικογενειακούς Βοηθούς) ενώ αργότερα με έξι αφού έγινε πρόσθεση μιας ακόμα «Οικογενειακής Βοηθού» (η οποία πριν εργαζόταν στα πλαίσια του προγράμματος «Μονάδα Κοινωνικής Μέριμνας») και μιας γραμματέας. Εν συνεχεία προσλήφθηκαν μια ακόμα Νοσηλεύτρια και ένας οδηγός¹⁶⁴.

¹⁶⁰ Κριθινάς, Γ., (2010). *Διετές Πρόγραμμα Δράσης 2010-2012 Κοινοφελούς Επιχείρησης Δήμου Γεροποτάμου (Κ.Ε.ΔΗ.Γ.): Σχέδιο Χρηματοδότησης της Κοινοφελούς Επιχείρησης σύμφωνα με το άρθρο 259 του ν. 3463/2006*. Κ.Ε.ΔΗ.Γ: Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Γεροποτάμου, 12 σελ.,σ. 5.

¹⁶¹ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 83.

¹⁶² Κριθινάς, Γ., (2010), *οπ.παρ.*,σ. 5.

¹⁶³ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 43.

¹⁶⁴ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 84.

Τα έσοδα λειτουργίας του εν λόγω προγράμματος για ένα χρόνο λειτουργίας ανέρχονται στα 213.000,00 €, τα οποία και εξομοιούνται με τα έσοδα αφού η δομή είναι 100% επιχορηγούμενη σύμφωνα με παραστατικές και αναλυτικές μισθοδοτικές καταστάσεις. Άρα τα συνολικά έξοδα ανέρχονται στα 213.000,00 € ανά έτος¹⁶⁵.

6.1.3 ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ [Κ.Η.Φ.Η]

Βρίσκεται σε λειτουργία από το 2002 με προσωπικό πέντε άτομα¹⁶⁶:

1. Νοσηλεύτης
2. Κοινωνικός Φροντιστής
3. Οικογενειακή Βοηθός
4. Γραμματέας
5. Οδηγός

Αποτελεί μια μονάδα ημερήσιας φιλοξενίας για ηλικιωμένα άτομα που παρουσιάζουν δυσκολίες στην αυτοεξυπηρέτηση (π.χ. άνοια, κινητικά προβλήματα) των οποίων οι περιθάλποντες αντιμετωπίζουν επίσης διαφόρων ειδών κοινωνικά προβλήματα ή προβλήματα υγείας και δεν μπορούν να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στην φροντίδα¹⁶⁷. Το Κ.Η.Φ.Η λειτουργεί σε χώρο που εκμισθώνει η Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Γεροποτάμου (€ 900 ανά μήνα), ο οποίος είναι κατάλληλα εξοπλισμένος με κουζίνα, ενιαίο χώρο καθιστικού με τα κατάλληλα έπιπλα (όπως επίσης μηχανισμό κλιματισμού και τηλεόραση), μεγάλη αίθουσα για την ανάπαυση των ηλικιωμένων, WC, WC προσωπικού καθώς και μπάνιο κατάλληλα διαμορφωμένο για ΑμεΑ¹⁶⁸.

Τα έξοδα συντήρησης του Κ.Η.Φ.Η. για το 2011 αναμένονται στα 3.000 €. Αντίστοιχα, οι δαπάνες λειτουργίες δεν θα υπερβαίνουν τα 1.500 € και τα έξοδα λειτουργίας τα 18.000,00 €. Σύμφωνα με μελέτες τα έσοδα θα ανέλθουν σε 135.430,00 €. Καθώς το Κ.Η.Φ.Η. αποτελεί 100% επιχορηγούμενη δομή σύμφωνα με παραστατικές και αναλυτικές μισθοδοτικές καταστάσεις τα έξοδα εξομοιούνται με τα έσοδα και επομένως υπολογίζονται σε 135.430,00 € ανά έτος¹⁶⁹.

¹⁶⁵ Κριθινάς, Γ., (2010), *οπ.παρ.*, σ. 5.

¹⁶⁶ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 49.

¹⁶⁷ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 42.

¹⁶⁸ Κριθινάς, Γ., (2010). *οπ.παρ.*, σ. 4

¹⁶⁹ Κριθινάς, Γ., (2010), *οπ.παρ.*, σ. 4.

6.1.4 ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Σε αυτό εργάζονται ένας ψυχολόγος και ένας κοινωνικός λειτουργός με στόχο την ενίσχυση των ατόμων για την κοινωνική τους ένταξη ανεξάρτητα από την επαγγελματική τους αποκατάσταση. Οι δραστηριότητες του εν λόγω γραφείου περιλαμβάνουν κοινωνικο-οικονομική (επαν)ένταξη, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, συμβουλευτική και ευαισθητοποίηση τόσο των ίδιων των ενδιαφερόμενων, όσο και των εργοδοτών τους, προώθηση στην απασχόληση και επιτυχή προσαρμογή στην εργασία, στήριξη του οικογενειακού πλαισίου και ανάπτυξη συνεργασίας με τους τοπικούς, κοινωνικούς φορείς¹⁷⁰.

6.2 Θέματα Πολιτικής Προστασίας

Βάση της υφιστάμενης έρευνας δεν προσδιορίστηκαν σαφή στοιχεία αναφορικά με τα θέματα πολιτικής προστασίας. Ωστόσο στον Πίνακα 11 διαφαίνεται πως οι δύο φάσεις Αντιπλημμυρικής Προστασίας Δήμου Γεροποτάμου (φορέας: ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ) έχουν ολοκληρωθεί ήδη από το 2006 και 2007 αντίστοιχα στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων στα οποία συμμετέχει ο Ο.Τ.Α. Επίσης, σύμφωνα με τις πληροφορίες που αφορούν τα προγράμματα τα οποία εντάσσονται στο πρόγραμμα «Θησέας» υπάρχει οριστική ένταξη υλοποίησης προγραμμάτων αντιπλημμυρικής προστασίας στις περιοχές «Μπαλί», «Πάνορμο», «Ρουμελή»¹⁷¹.

Όσον αφορά την ύπαρξη Δικτύου Αποχέτευσης και Δίκτυο Όμβριων, αυτά αν και σχετικά νέα αδυνατούν να καλύψουν τις ανάγκες του δήμου γεγονός το οποίο απαιτεί περαιτέρω τεχνητά έργα¹⁷². Κατά ανάλογο τρόπο δεν υπάρχει πλήρης μηχανολογικός εξοπλισμός. Ωστόσο υπάρχουν συστήματα για την συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος¹⁷³. Το δίκτυο ύδρευσης το οποίο καλύπτει όλη την έκταση του Ο.Τ.Α, μολονότι σύγχρονο, δεν φαίνεται να καλύπτει τις υφιστάμενες απαιτήσεις, φαινόμενο το οποίο παρουσιάζεται έντονο κατά τους θερινούς μήνες και ειδικά στις ορεινές περιοχές¹⁷⁴.

¹⁷⁰ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 42.

¹⁷¹ Τζανακάκη, Κ., (2010), *Εισηγητική Τεχνικής Υπηρεσίας προς το Δημοτικό Συμβούλιο*. Δήμος Γεροποτάμου, 2 σελ.

¹⁷² Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 33.

¹⁷³ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 33.

¹⁷⁴ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 33

6.3 Θέματα Παιδείας

Η οικονομοτεχνική μελέτη βιωσιμότητας του κυρίου Κριθηνά προσδιορίζει¹⁷⁵ την ύπαρξη 12 Νηπιαγωγείων με 196 νήπια και 13 Δημοτικών Σχολείων με 643 μαθητές καθώς και την στέγαση του 1^{ου} Γυμνασίου και 1^{ου} Γενικού Λυκείου στο Πέραμα. Ο ίδιος αναφέρει ότι οι υποδομές είναι σχετικά επαρκείς και με καλή λειτουργία, τονίζοντας ωστόσο την παλαιότητα των κτιρίων την έλλειψη δράσεων από την μεριά του Δήμου για την αντιμετώπιση της διαρροής των μαθητών αλλά και την παράλληλη στήριξη αυτών, των γονέων τους και των εκπαιδευτικών.

Η παρούσα μελέτη που επιχειρήθηκε προσδιορίζει ότι το εκπαιδευτικό σύστημα δεν είναι το προσδοκώμενο, όπως και τον υποδομικό πλαίσιο δεν είναι το πλέον κατάλληλο. Ο δήμος καλείται να συμβάλει στην βελτίωσή τους αλλά και στην ενίσχυση των μαθητών ως προς την ανάπτυξη των γνώσεων, δεξιοτήτων και ενδιαφερόντων τους.

Οι φορείς επαγγελματικής κατάρτισης και εξειδίκευσης κρίνονται ανεπαρκείς λόγω του περιορισμένου αριθμού τους, των θεμάτων εξειδίκευσης που παρέχουν αλλά και της δυναμικότητας τους¹⁷⁶.

6.3.1 ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

Ένας κυρίαρχος χώρος αγωγής και ασφαλούς διαμονής για τα παιδιά προσχολικής ηλικίας είναι ο Παιδικός Σταθμός του Δήμου Γεροποτάμου. Στόχος είναι η ολοκληρωμένη φροντίδα προς τα παιδιά που είναι εγγεγραμμένα και ανέρχονται στα 50, με την ηλικία τους να κυμαίνεται από 2,5 μέχρι και 4 έτη. Ο προϋπολογισμός είναι 309.172,00 ευρώ. Ο Παιδικός Σταθμός μεταβιβάστηκε στο Δήμο Γεροποτάμου σύμφωνα με την απόφαση (ΦΕΚ 1535/15-12-00 Τ.Β') και λειτουργεί ως Νομικό Πρόσωπο του άρθρου 203 του Π.Δ/τος 410/1995 (Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας).

Οι Υπηρεσίες που παρέχονται από το Σταθμό είναι:

- ✓ Υγιεινή και ασφαλής παραμονή, προσαρμοσμένη στις ανάγκες κάθε ηλικίας φιλοξενούμενων παιδιών σε ειδικά διαμορφωμένο κτίριο.

¹⁷⁵ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 34.

¹⁷⁶ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 40.

- ✓ Απασχόληση, διαπαιδαγώγηση, παιχνίδι, ψυχαγωγία, ανάπαυση, ψυχολογική υποστήριξη ανάλογα με την ηλικία.
- ✓ Μέριμνα για την ομαλή ψυχο-συναισθηματική και υγιή ανάπτυξη των παιδιών και παροχή συμβουλευτικής ενημέρωσης και υποστήριξης στις οικογένειες τους.
- ✓ Φροντίδα για την ατομική καθαριότητα τους καθώς και των χώρων του Σταθμού.
- ✓ Τακτική ιατρική Παρακολούθηση.

Το προσωπικό που προβλέπεται για τον Παιδικό Σταθμό είναι:

Μια (1) Νηπιαγωγός πανεπιστημιακής εκπαίδευσης

Μια (1) Βρεφονηπιοκόμος τεχνολογική εκπαίδευσης (σε θέση ημι-απασχόλησης)

Δυο (2) Βοηθοί Βρεφονηπιοκόμου 2οβάθμιας εκπαίδευσης

Μια (1) Καθαρίστρια

Μια (1) μαγείρισσα 2οβάθμιας εκπαίδευσης

Δυο (2) άτομα βοηθητικού προσωπικού με σύμβαση ορισμένου δικαίου, σε θέση ημι-απασχόλησης

Ένα (1) Διοικητικό Υπάλληλο

Ο Παιδικός Σταθμός λειτουργεί με όλο τον προαναφερθέν προβλεπόμενο προσωπικό.

6.3.2 ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

Λειτουργεί από το 2002 και απασχολεί 6 άτομα (1 Νηπιαγωγό, 1 Βρεφονηπιοκόμο, 2 Βρεφοκόμους, 1 Μάγειρα και 1 Καθαρίστρια) στα πλαίσια της Κοινοφελούς Επιχείρησης Δήμου Γεροποτάμου¹⁷⁷.

Ανάμεσα στους στόχους λειτουργίας του συγκαταλέγονται¹⁷⁸:

- Αύξηση της δραστηριοποίησης των γυναικών
- Αύξηση του οικογενειακού οισοδήματος
- Δημιουργία θέσεων απασχόλησης
- Προώθηση ίσως ευκαιριών απασχόλησης
- Ανάπτυξη και βελτίωση της κοινωνικής πολιτικής και μέριμνας για τους δημότες

¹⁷⁷ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 85.

¹⁷⁸ Κριθινάς, Γ., (2010), *οπ.παρ.*,σ. 6.

- Βελτίωση των παρεχόμενων προς τα παιδιά υπηρεσιών
- Αναβάθμιση του επιπέδου ζωής των δημοτών

Αποσκοπεί στη φύλαξη παιδιών ηλικίας 8 μηνών και 2.5 ετών, ώστε να αποδεσμεύσει τις εργαζόμενες μητέρες¹⁷⁹. Οι υπηρεσίες που παρέχει ο βρεφονηπιακός σταθμός αφορούν¹⁸⁰:

- Υγιεινή και ασφαλή παραμονή σύμφωνα με τις επιμέρους ανάγκες κάθε ηλικίας.
- Απασχόληση, διαπαιδαγώγηση, παιχνίδι, ψυχαγωγία, ανάπαυση και ψυχολογική υποστήριξη των παιδιών.
- Μέριμνα για την ομαλή ψυχοσυναισθηματική και υγιή ανάπτυξη των παιδιών και συνωδή παροχή συμβουλευτικής, ενημέρωσης και υποστήριξης των οικογενειών.
- Ισορροπημένη και επαρκή διατροφή.
- Κοινωνικοποίηση των παιδιών.
- Ενίσχυση της δημιουργικότητας των παιδιών.
- Ορθή γλωσσική ανάπτυξη.
- Ενθάρρυνση για μάθηση μέσα από βιωματική επικοινωνιακή διδασκαλία.

Ο Βρεφονηπιακός Σταθμός στεγάζεται σε δημοτικό κτίριο όπου στο πρώτο όροφο εδράζει και ο Παιδικός Σταθμός του Δήμου. Ο συγκεκριμένος χώρος είναι κατάλληλα εξοπλισμένος με τρόπο που να ανταποκρίνεται στην ασφαλή λειτουργία του. Συγκεκριμένα περιλαμβάνει τρεις αίθουσες για κάθε τμήμα, μεγάλη κουζίνα, μπάνιο και WC με κατάλληλα διαμόρφωση για παιδιά από 8 μηνών ως και 2,5 ετών. Επίσης διαθέτει ευρύχωρη βεράντα όπου τα παιδιά μπορούν να παίζουν τους καλοκαιρινούς μήνες πάντα υπό την κατάλληλη επίβλεψη από το προσωπικό¹⁸¹. Τα προβλεπόμενα έσοδα για ένα χρόνο λειτουργίας του είναι 112.500,00 €. Τα έξοδα εξομοιούνται με έσοδα αφού η δομή είναι 100% επιχορηγούμενη με βάση παραστατικών και αναλυτικών μισθοδοτικών καταστάσεων και επομένως ανέρχονται 112.500,00 € για ένα έτος¹⁸².

¹⁷⁹ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 43.

¹⁸⁰ Κριθινάς, Γ., (2010), *οπ.παρ.*,σ. 6.

¹⁸¹ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 85.

¹⁸² Κριθινάς, Γ., (2010), *οπ.παρ.*,σ. 6.

6.4 Θέματα Πολιτισμού

Ο Δήμος Γεροποτάμου συγκαταλέγει μια περιοχή με πλούσια ιστορία και ιδιαίτερη πολιτιστική κληρονομιά. Τα επιμέρους μοναστήρια του δήμου, μαζί με τους αρχαιολογικούς χώρους, τις παραδόσεις που διατηρούνται μέχρι τη σύγχρονη εποχή αλλά και τους πολιτιστικούς δεσμούς που έχουν δημιουργηθεί δύνανται να αποτελέσουν κινητήρια δύναμη για την ανάπτυξη του Δήμου με ποικιλία δραστηριοτήτων καθώς όχι μόνο τονίζουν τη αισθητική του φυσικού περιβάλλοντος αλλά παράλληλα μπορούν να αποτελέσουν πόλο έλξης επισκεπτών και κατά αυτό τον τρόπο να ενισχύσουν την τοπική οικονομία. Για τον λόγο αυτό επιβάλλεται η επιπρόσθετη και διαρκής αξιοποίησή τους από τις δημοτικές αρχές.

Εντούτοις δεν υφίστανται δημοτικές, πολιτιστικές υποδομές σε κάποια τέχνη, ούτε και δραστηριοποιούνται δομές του Υπουργείου Πολιτισμού ή άλλων αντίστοιχων, δημόσιων φορέων. Συγκεκριμένα υπάρχουν 12 Τοπικοί Πολιτιστικοί Σύλλογοι με αξιοσημείωτη δράση που λειτουργούν μέχρι σήμερα (π.χ. Δημιουργική Ομάδα Μαργαριτών και Θεατρικό Εργαστήρι Περάματος)¹⁸³.

Παρακάτω ακολουθεί μια λίστα με τα σημαντικότερα πολιτισμικά μνημεία του Δήμου Γεροποτάμου¹⁸⁴:

1. Η Μονή Βωσάκου στις Σίσες [Χρονολόγιο της Μονής Βωσάκου]
2. Μονή Αγίων Πατέρων στο Καλό Χωράφι Σισών,
3. Μονή Τιμίου Προδρόμου Ατάλης – Μπαλί
4. Μονή Αγίου Αντωνίου στους Πέρα Γαλήνους Σισών
5. Μονή Καράλου
6. Παναγία Βατέ Μελισσουρακίου
7. Άγιος Στέφανος Μελισσουρακίου
8. Ιερόν Προσκύνημα Παναγίας Χάρακα

Εκτός από τα παραπάνω μνημεία, την πολιτιστική εικόνα του τόπου έρχεται να συμπληρώσει και το Λαογραφικό Αγροτικό Μουσείο Αχλαδέ, το οποίο ιδρύθηκε το 1995 και στεγάζεται σε κτίριο-κληροδοτήμα.

Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι προϊστορικές και κλασσικές αρχαιότητες του Δήμου, όπως και τα μνημεία μεσαιωνικής περιόδου, με σημαντικότερα ιστορικά μνημεία που πλέον έχουν λάβει και μουσειακό χαρακτήρα το Σπήλαιο του Μελιδονίου και τη Μονή Βωσάκου¹⁸⁵. Η Μονή Βωσάκου, με φρουριακή

¹⁸³ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 45.

¹⁸⁴ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 44.

¹⁸⁵ Δήμος Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://e-perama.blogspot.com/>

αρχιτεκτονική, χτισμένη ήδη από το 1195 είναι αφιερωμένη στον Τίμιο Σταυρό. Ο ναός έχει κατεδαφισθεί και αναθεμελιωθεί 2 φορές με την τελική μορφή να αποτελεί κτίσμα του 19^{ου} αιώνα¹⁸⁶. Για το σπήλαιο Μελιδονίου, όσο και για το ομώνυμο χωριό θα γίνει εκτενής λόγος εν συνεχεία.

Στον Άγιο Μάμα έχει διατηρηθεί η παράδοση της υφαντουργίας καθώς και αυτή του παραδοσιακού κρητικού γάμου, με την ανταλλαγή μαντινάδων και την παραλαβή της νύφης από το σπίτι της από το γαμπρό και τον παπά¹⁸⁷. Επίσης από το 1995 έχει αδερφοποιηθεί με τον Άγιο Μάμα Χαλκιδικής, τον Άγιο Μάμα Λεμεσού Κύπρου και τους Τρούλους Λάρνακος. Στα πλαίσια της δεδομένης αδερφοποίησης λαμβάνουν χώρα κάθε δύο χρόνια, εναλλάξ σε κάθε χωριό, Πανελλήνιο Συνέδριο Αγιο-μαμιτών Ελλάδος-Κύπρου, καθώς και επιμέρους πολιτιστικές εκδηλώσεις. Στο χωριό του δήμου έχουν καθιερωθεί διάφορες εκδηλώσεις όπως "η Πανήγυρη", εορτή του Αγίου Μάμα, κάθε 1 και 2 του Σεπτεμβρίου και η "Μέρα Μιτάτου", σε παραδοσιακό μιτάτο στα Αγιομαμίτικα Όρη, στα μέσα Ιουνίου κάθε έτους¹⁸⁸. Στο Ρουμελί, ο εκπολιτιστικός σύλλογος επιχειρεί, τα τελευταία χρόνια, να αναβιώσει το - άλλοτε ξακουστό - πανηγύρι της Αγίας Ζώνης, το οποίο είχε ατονήσει¹⁸⁹.

Στο χωριό «Μελιδόνι» λειτουργεί πολιτιστικός σύλλογος, ο οποίος ιδρύθηκε το 1977 έχοντας μέχρι και σήμερα ιδιαίτερα ενεργό συμμετοχή και πολύπλευρη δραστηριότητα στα σχετικά δρώμενα του χωριού και της περιβάλλουσας περιοχής¹⁹⁰. Μάλιστα επιχειρεί, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση, την αναβίωση εθίμων του χωριού.

Συγκεκριμένα τις δύο τελευταίες δεκαετίες αναβιώνει ένα έθιμο με ονομασία «Το Κλέψιμο της Νύφης»¹⁹¹. Αυτό διαδραματιζόταν μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '70, οπότε και εγκαταλείφθηκε μέχρι το 1981. Τότε ανέλαβε τη διεξαγωγή του ο «Εκπολιτιστικός Σύλλογος Μελιδονίου», με την όλη διαδικασία να διεξάγεται στην κεντρική πλατεία του χωριού με χιλιάδες επισκέπτες ετησίως.

Η «νύφη» στο δρώμενο αυτό είναι πάντοτε κάποιος άνδρας ή συνηθέστερα κάποιο νεαρό αγόρι, το οποίο και συνοδεύεται από τους έξι αδερφούς της νύφης, αριθμός που καθορίζεται από τις έξι κρητικές στολές τις οποίες διαθέτει Πολιτιστικός Σύλλογος. Ενώ το ντύσιμο της νύφης και των αδελφών παλαιότερα

¹⁸⁶ Δήμος Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://e-perama.blogspot.com/>

¹⁸⁷ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αγίου Μάμαντος*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹⁸⁸ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Αγίου Μάμαντος*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹⁸⁹ Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), *Δημοτικό Διαμέρισμα Ρουμελί*, διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr>

¹⁹⁰ Μελιδόνι, Ιστορική Πρωτεύουσα Δήμου Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://www.melidoni.gr>

¹⁹¹ Μελιδόνι, Ιστορική Πρωτεύουσα Δήμου Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://www.melidoni.gr>

λάμβανε χώρα σε οντάδες του χωριού, κατά την αναβίωσή του και μέχρι το 2008 γινόταν στις αίθουσες του δημοτικού σχολείου, ενώ αντίθετα στις μέρες μας στην λεγόμενη «Αποθήκη Πολιτισμού». Αξίζει να αναφερθεί ότι η συμμετοχή στο δρώμενο ως ένας εκ των αδερφών αποτελεί ακόμα και σήμερα όνειρο κάθε αγοριού.

Εν συνεχεία ακολουθεί ο χορός στην πλατεία του χωριού με ορισμένους από τους κατοίκους να συνοδεύουν, με μουσικά όργανα, τη νύφη στην πλατεία ενώ άλλοι παρουσιάζονται από άλλους δρόμους, συνήθως σε δυάδες, έχοντας στα χέρια τους βέργες. Κατά την έναρξη του χορού, η νύφη χορεύει με τους αδελφούς της, οι οποίοι κατόπιν επιχειρούν να σηκώσουν τον κόσμο να χορέψει με τη νύφη, αξιοποιώντας τις βέργες τους. Οι συγκεκριμένοι χορευτές απαγάγουν τη νύφη και την οδηγούν σε ένα από τα σπίτια του χωριού. Στη συνέχεια η νύφη επιστρέφει σε κατάσταση εγκυμοσύνης ενώ κάνει την εμφάνιση του ο «Καουκάς» πάνω στο γαϊδούρι του, ντυμένος κωμικά και πετώντας χαρτοπόλεμο και καραμέλες στα παιδιά. Ο κόσμος του πετάει νερό και τον γκρεμίζει από το γαϊδούρι. Αυτός βλέποντας τη νύφη έγκυο, αρχίζει να χτυπιέται και να οδύρεται προσπαθώντας να προσδιορίσει τον άνδρα που έφερε τη κοπέλα σε αυτή την κατάσταση, ώσπου αποδεικνύεται ότι ο «ένοχος» είναι ο ίδιος! Στη συνέχεια η νύφη αποσύρεται για να γεννήσει. Τέλος η νύφη επιστρέφει με το μωρό και ο χορός συνεχίζεται!

Άλλες εκδηλώσεις τις οποίες προγραμματίζει ο «Εκπολιτιστικός Σύλλογος» του χωριού αφορούν επιμέρους χοροεσπερίδες, την συμμετοχή στο αποκριατικό καρναβάλι του Δήμου Γεροποτάμου αλλά και στο συναφές κυνήγι θησαυρού¹⁹².

Ανάμεσα στα μνημεία που συνδέονται με την διαμόρφωση των πολιτιστικών συνηθειών είναι και το σπήλαιο στο χωριό του Μελιδονίου που αποτέλεσε τόπο λατρείας του γίγαντα Τάλω κατά τα προϊστορικά χρόνια και του θεού Ερμή κατά τα ρωμαϊκά¹⁹³. Στη νεότερη Ελληνική ιστορία, και συγκεκριμένα την περίοδο της Τουρκοκρατίας, αποτέλεσε τόπο θανάτου 370 χριστιανών τον Ιανουάριο του 1824, τα οστά των οποίων ανακαλύφθηκαν από τον περιηγητή Ρόμπερτ Πάσλεϊ και φυλάσσονται σε οστεοφυλάκιο στον εσωτερικό του σπηλαίου¹⁹⁴.

Η «Κουρήτσια Οδός»¹⁹⁵ αποτελεί ένα οικο-μουσείο η δραστηριοποίηση του οποίου βρίσκεται στους πρόποδες του όρους Ψηλορείτης. Με έδρα την Πρωτεύουσα του δήμου, το Πέραμα, συγκαταλέγει έναν αριθμό επισκέψιμων χώρων και

¹⁹² Μελιδόνι, Ιστορική Πρωτεύουσα Δήμου Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://www.melidoni.gr>

¹⁹³ Δήμος Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://e-perama.blogspot.com/>

¹⁹⁴ Δήμος Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://e-perama.blogspot.com/>

¹⁹⁵ Η Επίσημη Ελληνική Πύλη για τον Τουρισμό Υπαίθρου – Αγροτουρισμό (2010), διαθέσιμο σε <http://www.agrotravel.gr>

οργανωμένο τοπικό δίκτυο, έχοντας ως κεντρικό στόχο την γνώση και κατανόηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και ταυτότητας του τόπου. Η ίδρυση και λειτουργία του οικομουσείου αυτού έχει ως απώτερο στόχο την υποστήριξη ενός εναλλακτικού τύπου τουρισμού (αγροτουρισμός, οικότουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός) ο οποίος επικεντρώνεται στην αγροτική ζωή και παραγωγή αλλά και τον ιδιαίτερο χαρακτήρα των οικισμών που συμμετέχουν σε αυτό. Συγκεκριμένα μια θεματική διαδρομή, σε αξιόλογες τοποθεσίες της ευρύτερης περιοχής με ομοιογενή χαρακτηριστικά από την αρχαία και σύγχρονη πραγματικότητα του δήμου. Στάσεις τη συγκεκριμένης διαδρομής αποτελούν:

1. **Πάνορμο:** Παντομάτριο, επίγειο της αρχαίας Ελεύθερας, παλαιοχριστιανική βασιλική Αγίας Σοφίας (5ος αι.).
2. **Αχλαδές:** οδός της ελιάς - σύγχρονο ελαιουργείο, παραδοσιακό τυροκομείο, τα μινωικά Γρίβιλα
3. **Μελιδόνη:** Σημείο λατρείας Ερμή και ορειβατικό μονοπάτι στα Ταλαία όρη. Εργαστήριο μελισσοκομίας στις Σίσσες
4. **Τζανακιανά:** Μινωικός τάφος, το σπίτι των Κουρητών - πολιτιστικός σταθμός, φάμπρικα, μονοπάτια σε δάσος οριζοντιόκλαδων κυπαρισσιών με 112 είδη ενδημικών φυτών
5. **Μαργαρίτες:** Διεθνές κέντρο κεραμικής, 17 βυζαντινές εκκλησίες, μοναστήρι 13ου αι., τοπική αρχιτεκτονική, βενετσιάνικες επαύλεις, φαράγγι Λαγγός, πεζοπορικό μονοπάτι Μαργαρίτες - Ελεύθερα - Ελληνιστική γέφυρα - Αρκάδι, σπάνια είδη απειλούμενων φυτών, συλλογή αρωματικών φυτών
6. **Πεζοπορική διαδρομή:** Τριπόδο - Λαγγάς - Αλφά - Καλλεργώ - Σκορδίλω, παραδοσιακά καφενεία, αρχαιότητες, μινωικοί τάφοι, παραδοσιακή αρχιτεκτονική, νεότερα μνημεία.
7. **Ελεύθερα:** Πόλις - Ακρόπολις- Νεκρόπολις 3.000 π.Χ. - 8ος αι. μ.Χ.
Αρκάδι: το ιστορικό Μοναστήρι
8. **Θρόνος:** Βυζαντινός ναός Παναγίας Δεξιοκρατούσας, με μοναδικά ψηφιδωτά και οικόσημο Καλλέργηδων κτισμένος πάνω σε ναό του Δία, αρχαιολογικός χώρος Συβρίτου. Πατσός: φαράγγι, σπήλαιο Κροναίου Ερμή
9. **Μέρωνας:** Καλλεργοχώρι του Αμαρίου, Ναός Παναγίας με οικόσημο Καλλέργηδων.
10. **Μοναστηράκι:** Μινωικό ανάκτορο, αρχιτεκτονική οικιών, αειθαλής πλάτανος του Δία, πολιτιστικός σταθμός

11. **Οφυγιάς:** Πεζοπορικό μονοπάτι ως την κορυφή της Σάμιτος - αφή πυρών - ορειβατική ολυμπιάδα, μινωικό υπαίθριο πατητήρι, βόλια Διγενή
12. **Βισταγή:** Πετρόσπιτο στο Βισταγιανό Αόρι, ορθόλιθοι, σπήλαια, βάραθρα, σπήλαιο Πάνα, ορεινό καταφύγιο, κέντρο εκπαίδευσης σπηλαιολόγων
13. **Κουρούτες:** ορεινό καταφύγιο, μιτάτα, ορειβατικό μονοπάτι για Ψηλορείτη (Ιδαίον Άντρον)
14. **Πλατάνια:** Αναρριχητικό πεδίο Αερόλιθος
15. **Αποδούλου:** Μινωικός οικισμός 2.000 - 1.700 π.Χ., ναός Αγίου Γεωργίου Ξιφηφόρου 12ου αι.

Παράλληλα, το χωριό Σίσες φαίνεται να χρονολογείται ήδη από τον 1^ο π.Χ. αιώνα με τους τότε κατοίκους να εργάζονται σε μεταλλεία σιδήρου¹⁹⁶. Ένα ακόμα παράδειγμα της ιδιαίτερης ιστορικής αξίας του δήμου είναι ο οικισμός Καστρί¹⁹⁷, στον οποίο σώζονται ερείπια μεσαιωνικό κάστρου από όπου και έλαβε το όνομά του. Απαντάται ήδη σε πολλά έγγραφα του Δουκικού αρχείου του Χάνδακα (Ηράκλειο) από το 1368-1382 ενώ το 1890 κατείχε τον Ε' επισκοπικό θρόνο του νησιού με τίτλο ο «Αυλοποτάμου». Στα ιστορικά και πολιτισμικά μνημεία του δήμου δύναται να προστεθεί το εκτεταμένο δίκτυο των μοναστηριών του τα οποία και διαδραμάτισαν ζωτικό ρόλο στην εξέλιξη της τοπικής ιστορίας κατά τη Βυζαντική περίοδο αλλά και κατά την Ενετοκρατία, Τουρκοκρατία και Ιταλο-γερμανική κατοχή¹⁹⁸.

Ο «Τομέας Πολιτισμού» της Κοινωφελούς Επιχείρησης του Δήμου Γεροποτάμου (Κ.Ε.ΔΗ.Γ) προβλέπει την οργάνωση «Κέντρου Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων»¹⁹⁹ ανάμεσα στις δραστηριότητες του οποίου συγκαταλέγονται η δημιουργία «Θεάτρου και Κινηματογράφου», «Εργαστηρίου Εικαστικών Τεχνών» και «Ωδείου». Στον «Κινηματογράφο/Θέατρο» θα φιλοξενηθεί ένα συγκεκριμένος αριθμός παραστάσεων, ο οποίος θα κυμανθεί ανάλογα με την ανταπόκριση των θεατών/δημοτών. Το «Εργαστήρι Εικαστικών Τεχνών» θα αποτελέσει εκτός άλλων εκθεσιακό χώρο-γκαλερί ενώ θα διοργανώνονται παράλληλα τμήματα διδασκαλίας τόσο για παιδιά, όσο και για ενήλικες. Τέλος στο «Ωδείο» θα πραγματοποιούνται

¹⁹⁶ Σπανάκης, Σ. Γ., (1993). *Πόλεις και Χωριά της Κρήτης στο Πέρασμα των Αιώνων*. τομ. 2. Γραφικές Τέχνες Γ. Δετοράκης Α.Ε.Β.Ε., 432 σελ.

¹⁹⁷ Σπανάκης, Σ. Γ., (1993). *Πόλεις και Χωριά της Κρήτης στο Πέρασμα των Αιώνων*. τομ. 1. Γραφικές Τέχνες Γ. Δετοράκης Α.Ε.Β.Ε., 432 σελ.

¹⁹⁸ Δήμος Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://m-perama.blogspot.com/>

¹⁹⁹ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 78.

μαθήματα μουσικών οργάνων όπως κιθάρας και πιάνου αλλά και μαθήματα φωνητικής.

6.5 Θέματα Αθλητισμού

Ο Δήμος Γεροποτάμου διαθέτει²⁰⁰:

1. Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο: Αποτελείται από το γήπεδο Περάματος το οποίο λειτουργεί από το Δήμο και ανήκει στο αθλητικό σωματείο «Αστέρας Περάματος».
2. Γήπεδο Καλαθοσφαίρισης: Εδράζεται στο παραπάνω αθλητικό κέντρο.
3. Κλειστό Γυμναστήριο: Το οποίο βρίσκεται σε φάση αποπεράτωσης.
4. Χώροι Άθλησης άνευ χλοοτάπητα στο Μελιδόνι, Αγγελιανά, Αλφά και Μαργαρίτες.

Παράλληλα στο Δήμο διενεργούνται 4 προγράμματα μαζικού αθλητισμού από την Κοινωφελή Επιχείρηση Δήμου Γεροποτάμου²⁰¹ εγκεκριμένα από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, αυτά είναι²⁰²:

- Άσκηση στην προσχολική ηλικία (αφορά παιδιά 4-6 ετών).
- Άσκηση στην παιδική ηλικία (αφορά παιδιά 6-12 ετών).
- Άθληση & Γυναίκα (αφορά γυναίκες 18 ετών)
- Άσκηση στην 3^η ηλικία (αφορά παιδιά 60 ετών και άνω).

Επιπλέον, στο Δήμο υπάρχουν τα ακόλουθα Αθλητικά Σωματεία²⁰³:

- a) «Αστέρας Περάματος» & ακαδημίες ποδοσφαίρου για παιδιά 6-15 ετών.
- b) Αθλητικός όμιλος Πανόρμου
- c) Αθλητικός όμιλος Αγγελιανών-Αρκάδι
- d) Αθλητικός όμιλος Μαργαριτών
- e) Αθλητικός όμιλος Τάλως Μελιδονίου

Ο τελευταίος ιδρύθηκε το 1970. Η ποδοσφαιρική ομάδα του ομίλου κατά τα έτη 1970-1979 συμμετείχε στην Γ' κατηγορία, επιτυγχάνοντας την άνοδό της στην Β' και αντίστοιχα το 1980 στην Α' κατηγορία (όπως και τα έτη 1984, 1987, 1988 και 1989) ενώ έως και σήμερα αγωνίζεται στη Β' κατηγορία²⁰⁴.

²⁰⁰ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 45.

²⁰¹ Κριθηνάς, Γ., (2010), *οπ.παρ.*, σ. 6.

²⁰² Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 30.

²⁰³ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 46.

²⁰⁴ Μελιδόνι, Ιστορική Πρωτεύουσα Δήμου Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://www.melidoni.gr>

Μέρος Δ - ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Α' & Β' ΒΑΘΜΙΩΝ Ο.Τ.Α

7. Οργάνωση

Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας τροποποιήθηκε τελευταία φορά στις 30 Ιουνίου του 2010. Η τελευταία αυτή τροποποίηση δεν ανέδειξε κάποιο πρόβλημα αναφορικά με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας.

Αναφορικά με το «Νόμο Καλλικράτης» αυτό αφορά τον επανασχεδιασμό των επιπέδων διακυβέρνησης σε μια «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης»²⁰⁵. Σύμφωνα με την «Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας»²⁰⁶ με την μεταρρύθμιση του Νόμου «Καλλικράτη» δημιουργούνται οι δήμοι Ρεθύμνης, Αμαρίου, Αγίου Βασιλείου, Μηλοποτάμου και διατηρείται ο Δήμος Ανωγείων. Ο δήμος Γεροποτάμου συγκαταλέγεται στον νεοσύστατο δήμο Μηλοποτάμου, ο οποίος έχει έδρα το Πέραμα και περιλαμβάνει ακόμα το δήμο Κουλούκωνα και την κοινότητα Ζωνιανών. Όσον αφορά τις αλλαγές που αναμένεται να επιφέρει η μεταρρύθμιση του νόμου «Καλλικράτης» μετά από προγραμματισμένες και συνεντεύξεις που διεξήχθησαν σε στελέχη των υπηρεσιών του Ο.Τ.Α προκύπτουν τα εξής: Ανάμεσα στις θετικές εκβάσεις που αναμένεται να επιφέρει η εν λόγω μεταρρύθμιση περιλαμβάνονται η δυνατότητα δημιουργίας ολοκληρωμένων προτάσεων σε μεγάλα αναπτυξιακά έργα, η αποκέντρωση των υπηρεσιών από τη κεντρική διοίκηση, όπως και η μεγαλύτερη διαφάνεια στην απορρόφηση κονδυλίων αλλά και δαπανών. Αντίθετα στις αρνητικές επιπτώσεις φαίνεται να περιλαμβάνονται η απομόνωση των μικρότερων χωριών από την κεντρική διοίκηση και η πιθανή απροθυμία του κόσμου να ανταποκρίνεται στις επιμέρους οικονομικές υποχρεώσεις. Η υπόθεση αυτή βέβαια δεν συμφωνεί με τους στόχους του «νόμου Καλλικράτης», ένας από τους οποίους είναι η διεύρυνση της συμμετοχής του πολίτη αλλά και η οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων και ολοκληρωμένη άσκηση δημόσιων πολιτικών σε κάθε επίπεδο ώστε να είναι αποσαφηνισμένο για κάθε πολίτη ποιος είναι αρμόδιος και τι πρέπει να κάνει για να εξυπηρετείται σε επίπεδο Δήμου, Περιφέρειας ή στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση²⁰⁷.

²⁰⁵ Υπουργείο Εσωτερικών Αποκέντρωσης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010). *οπ. παρ.*, σ. 5.

²⁰⁶ Νόμος Ν. 3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης" ΦΕΚ Α' 87

²⁰⁷ Υπουργείο Εσωτερικών Αποκέντρωσης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010). *οπ.παρ.*,σσ. 5-7.

8. Προγραμματισμός

Αναφορικά με τα επιχειρησιακά σχέδια του Δήμου Γεροποτάμου το έτος 2000 συστάθηκε η Αμιγής Δημοτική Επιχείρηση με διακριτικό τίτλο «Ο Γεροπόταμος» με τις αριθμ. 36/2000, 37/1999, 36/1999 αποφάσεις του Δ.Σ. Γεροποτάμου και εν συνεχεία εγκρίθηκε με την αριθμ. 5972/1998 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης η οποία δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. με αριθμό 775/23-06-2000 τεύχος Β²⁰⁸. Η επιχείρηση αυτή συνιστούσε Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου το οποίο διέπεται από τις διατάξεις 227-284 ΠΔ 410/95 ΦΕΚ Α' 231 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και την διοικούσε 8μελής διοικητικό συμβούλιο με θητεία που ακολουθεί την Δημοτική Περίοδο²⁰⁹.

Η εν λόγω επιχείρηση πλέον ονομάζεται «Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Γεροποτάμου» (Κ.Ε.ΔΗ.Γ) και συνιστά Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (όπως ορίζουν τα άρθρα 254-270 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων) με έδρα το Πέραμα²¹⁰ και στεγάζεται σε κτήρια του ΚΑΠΗ αλλά και σε γραφεία του Δήμου Γεροποτάμου στην Επαρχιακή Οδό Ρεθύμου-Γεροποτάμου²¹¹. Η επιχείρηση έχει ισχύ 50 ετών²¹². Όπως ορίζεται από τον ισχύοντα Κ.Δ.Κ σκοπός της επιχείρησης είναι η οργάνωση λειτουργιών και δραστηριοτήτων, όπως και η παροχή υπηρεσιών σχετιζόμενων με τις αρμοδιότητες του Δήμου σε τομείς Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Περιβάλλοντος. Ανάμεσα στους σκοπούς της συγκαταλέγονται επίσης η οργάνωση δημοτικής συγκοινωνίας καθώς και σχεδίαση και εφαρμογή ερευνητικών και τεχνολογικών προγραμμάτων για την ανάπτυξη της περιοχής ευθύνης του Δήμου. Απώτερος σκοπός της λειτουργίας της Κ.Ε.ΔΗ.Γ στα πλαίσια όλων των παραπάνω δραστηριοτήτων είναι η προώθηση της Περιβαλλοντικής, Οικονομικής, Κοινωνικής και Πολιτισμικής ανάπτυξης του Δήμου Γεροποτάμου²¹³.

Στους τομείς δραστηριοτήτων της Κ.Ε.ΔΗ.Γ. συμπεριλαμβάνονται²¹⁴:

1. Τομέας Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών
2. Τομέας Προστασίας Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής &
3. Τομέας Οικονομικής Ανάπτυξης, Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης.
4. Τμήμα Πολιτισμού & Αθλητισμού.

²⁰⁸ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 47.

²⁰⁹ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 47.

²¹⁰ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 54.

²¹¹ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 74.

²¹² Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 54.

²¹³ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σσ. 54-55.

²¹⁴ Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σσ. 63-67.

Πίνακας 9: Νέο Προσωπικό Κ.Ε.ΔΗ.Γ²¹⁵

ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΘΕΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΡΟΣΟΝΤΑ	ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΣΧΕΣΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ			
Διευθυντής	1	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση, κατά Προτίμηση στη Διοικητική, Οικονομική (ΠΕ). Εμπειρία στη διοίκηση και διαχείριση 10 ετών. Γνώση ξένης γλώσσας (Αγγλικών ή Γερμανικών ή Γαλλικών)	Μόνιμος
Γραμματειακή Υποστήριξη	1	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Τεχνικού Λυκείου με ειδίκευση στη Διοίκηση ή Γενικού Λυκείου με εμπειρία 3 ετών. Ξένης Γλώσσας (Αγγλικών ή Γερμανικών) και χρήσης Η.Υ.	Μόνιμος
Τμήμα Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών			
Προϊστάμενος	1	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση στη Διοικητική/ Οικονομική Επιστήμη ή πτυχίο Τ.Ε.Ι «Μονάδων Τ.Α». Εμπειρία στη διοίκηση και στη διαχείριση 5 ετών. Γνώση ξένης γλώσσας (αγγλικών, γαλλικών, ισπανικών ή γερμανικών) και χρήσης Η.Υ.	Μόνιμος
Πρωτόκολλο και Αρχείο και Γραμματειακή Υποστήριξη	1	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Γνώση ξένης γλώσσας (αγγλικών, γαλλικών ή γερμανικών) και χρήσης Η.Υ.	Μόνιμος
Διαχείριση Θεμάτων Προσωπικού	2	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση με ειδίκευση στη Διοικητική Επιστήμη ή πτυχίο Τ.Ε.Ι.	Μόνιμος

²¹⁵ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σσ. 68-70.

		«Μονάδων Τ.Α». Γνώση χρήσης Η.Υ.	
		Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Γνώση χρήσης Η.Υ.	Με σύμβαση έργου
Προμήθειες, Διαχείριση Αποθήκης & Περιουσίας	1	Τεχνολογική Εκπαίδευση στις Οικονομικές Επιστήμες ή Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με γνώσεις ή εμπειρία στη λογιστική, Γνώση χρήσης Η.Υ.	Μόνιμος
Λογιστική Διαχείριση Εσόδων & Εξόδων	1	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση στις Οικονομικές Επιστήμες ή πτυχίο Τ.Ε.Ι στη Λογιστική ή πτυχίο Τ.Ε.Ι «Μονάδων Τ.Α». Γνώσης Χρήσης Η.Υ.	Μόνιμος
	1	Πτυχίο μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή ΕΠΑ.Λ με ειδίκευση στη Λογιστική ή Γενικού Λυκείου με λογιστική εμπειρία 3 ετών. Γνώσης Χρήσης Η.Υ.	Με σύμβαση έργου
Τμήμα Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής			
Προϊστάμενος	1	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση με ειδίκευση στο Περιβάλλον	Μόνιμος
Υπεύθυνοι υπηρεσιών και προγραμμάτων	Ανάλογα με την πρόοδο των δράσεων	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση ή Τεχνολογική Εκπαίδευση σε θεματικές σχετικές με το φυσικό και αστικό περιβάλλον. Γνώση ξένης γλώσσας (αγγλικών, γαλλικών ή γερμανικών) και χρήσης Η.Υ.	Με συμβάσεις ορισμένου χρόνου και συμβάσεις έργου.
Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας			
Προϊστάμενος	1	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση ή Τεχνολογική Εκπαίδευση στις Ανθρωπιστικές/ Κοινωνικές Επιστήμες. Εμπειρία στην	Μόνιμος

		οργάνωση/ λειτουργία κοινωνικών δομών και στο σχεδιασμό κοινωνικών προγραμμάτων 5 ετών. Γνώση ξένης γλώσσας (αγγλικών, γαλλικών, ισπανικών ή γερμανικών) και χρήσης Η.Υ.	
Υπεύθυνοι Δομών Υπηρεσιών & Προγραμμάτων	1	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση ή Τεχνολογική Εκπαίδευση στις Ανθρωπιστικές/ Κοινωνικές Επιστήμες. Εμπειρία στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, στο σχεδιασμό και στην υλοποίηση κοινωνικών προγραμμάτων 3 ετών. Γνώση ξένης γλώσσας (αγγλικών, γαλλικών, ισπανικών ή γερμανικών) και χρήσης Η.Υ.	Με συμβάσεις ορισμένου Χρόνου και Σύμβαση Έργου
Τμήμα Πολιτισμού & Αθλητισμού			
Προϊστάμενος	1	Προέλευση από το χώρο των Γραμμάτων και Τεχνών ή πτυχίο Ανώτατης ή Ανώτερης Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης ή πτυχίο Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες. Εμπειρία Οργάνωσης και Λειτουργίας Πολιτιστικών Δομών Σχεδιασμού Πολιτιστικών Προγραμμάτων 3 ετών. Γνώση Ξένης Γλώσσας (Αγγλικών, Γαλλικών, Γερμανικών ή Ισπανικών) και χρήσης Η.Υ.	Μόνιμος
Υπεύθυνος Αθλητισμού	1	Προέλευση από το χώρο του Αθλητισμού ή πτυχίο της Γυμναστικής Ακαδημίας ή πτυχίο Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης	Με σύμβαση ορισμένου χρόνου

		στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες. Εμπειρία Οργάνωσης και Λειτουργίας Αθλητικών Δομών και σχεδιασμού Αθλητικών Προγραμμάτων 3 ετών. Γνώση Ξένης Γλώσσας και Η.Υ.	
Υπεύθυνοι Δομών Υπηρεσιών και Προγραμμάτων	Ανάλογα με την Πρόοδο ων Δράσεων	Πτυχίο Ανώτατης ή Ανώτερης Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης ή πτυχίο Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες. Εμπειρία 3 ετών στη Διδασκαλία Μουσικής ή Χορού ή Θεάτρου (ανάλογα με το σκοπό πρόσληψης) και στην υλοποίηση πολιτιστικών προγραμμάτων. Γνώση Ξένης Γλώσσας (Αγγλικών, Γαλλικών, Γερμανικών ή Ισπανικών) και χρήσης Η.Υ.	Με συμβάσεις ορισμένου χρόνου και συμβάσεις έργου

Πίνακας 10: Μετατροπές στο Προσωπικό του Κ.Ε.ΔΗ.Γ²¹⁶

Στον παρακάτω πίνακα προσδιορίζεται το προσωπικό που υπηρετούσε στην Α.Δ.Ε.Γ. και τις μετατροπές που πραγματοποιήθηκαν μετά την ίδρυση της Κ.Ε.ΔΗ.Γ.

Αριθμός Ατόμων	Ειδικότητα	Πρόγραμμα ή Έργο ή Μόνιμη Θέση	Παραμονή στην Κ.Ε.ΔΗ.Γ	Μετάταξη στο Δήμο	Λύση Σύμβασης
1	Οικονομολόγος	Γενικός Διευθυντής	✓		
1	Ψυχολόγος ή Κοινωνική Λειτουργός	Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»	✓		
2	Νοσηλεύτρια	Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»	1✓		1✓

²¹⁶ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σσ. 71-72.

2	Οικογενειακές Βοηθεί	Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»	✓		
1	Οδηγός	Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»			✓
1	Γυμναστές	Πρόγραμμα από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου			✓
1	Νοσηλεύτρια	Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η)	✓		
1	Κοινωνικός Φροντιστής	Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η)	✓		
1	Οικογενειακή Βοηθός	Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η)	✓		
1	Οδηγός	Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η)	✓		

1	Βρεφονηπιοκόμος	Βρεφονηπιακός Σταθμός	✓		
1	Νηπιαγωγός	Βρεφονηπιακός Σταθμός			✓
2	Βρεφοκόμοι	Βρεφονηπιακός Σταθμός	✓		
1	Μάγειρας	Βρεφονηπιακός Σταθμός	✓		
1	Βοηθητικό Προσωπικό	Βρεφονηπιακός Σταθμός	✓		
1	Γραμματέας	Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»	✓		
1	Βοηθός Λογιστή	Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η)	✓		
1	Οικογενειακή Βοηθός	Μονάδα Κοινωνικής Μέριμνας	✓		
1	Υπάλληλος Γραφείου	Α.Δ.Ε.Γ.		✓	
2	Χειριστές Μηχανημάτων	Α.Δ.Ε.Γ.		✓	

Οι συνεχείς προσπάθειες διερεύνησης και μελέτης του τεχνικού προγράμματος και του προγραμματισμού των κοινωνικών δράσεων δεν επέφεραν συγκεκριμένα αποτελέσματα. Παρατηρείται απουσία αντίστοιχης πολιτικής από τον Ο.Τ.Α και αντίστοιχη εφαρμογή αυτής. Κατά παρόμοιο τρόπο δεν υφίστανται στοιχεία που να προσδιορίζουν συγκεκριμένα επιχειρησιακά σχέδια του Ο.Τ.Α.

Αντίθετα η μελέτη αρχείων του δήμου αλλά και οι συνεντεύξεις προσδιόρισαν συγκεκριμένα Ευρωπαϊκά Προγράμματα στα οποία συμμετέχει ο Ο.Τ.Α. Τα ευρήματα παραθέτονται αναλυτικά στον ακόλουθο πίνακα ο οποίος

προέκυψε από επίσημα έγγραφα του Ο.Τ.Α τα οποία δόθηκαν στα πλαίσια συνεντεύξεων με στελέχη του δήμου.

Πίνακας 11: Ευρωπαϊκά Προγράμματα Δήμου Γεροποτάμου (ΠΗΓΗ: Δήμος Γεροποτάμου)

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΚΟΣΤΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ	ΦΑΣΗ	ΦΟΡΕΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣ	ΕΤΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ
1	Αντιπλημμυρική Προστασία Δήμου Γεροποτάμου (Α Φαση)	249.806,00	170.043,65	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2006
2	Δημιουργία & Εξοπλισμός Εποχικού Βρεφονηπιακού Σταθμού στο Δ.Δ Αλφάς Δήμου Γεροποτάμου					
	Α' ΥΠΟΕΡΓΟ: Διαμόρφωση Κτιρίου Εποχιακού Βρεφ/κού Σταθμού Δ. Γεροποτάμου	80.688,00	78.174,67	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2006
	Β' ΥΠΟΕΡΓΟ: Εξοπλισμός Εποχιακού Βρεφ/κού Σταθμού στο Δ.Δ. Αλφάς.	20.158,00	14.487,03	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2007
3	1° ΥΠΟΕΡΓΟ: Αντικατάσταση Φθαρμένων Αρδευτικών Δικτύων Δήμου Γεροποτάμου (Σκεπαστή)	209.852,00	176.184,45	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2006
	2° ΥΠΟΕΡΓΟ: Αντικατάσταση Φθαρμένων Αρδευτικών Δικτύων Δήμου Γεροποτάμου (Αχλάδες)	170.909,00	161.532,48	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2006
4	Βελτίωση Εσωτερικής	177.095,00	181.995,56	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ	2006

	Οδοποιίας Μπαλί				ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
5	Βελτίωση Εσωτερικής Οδοποιίας Περάματος	155.766,00	153.525,07	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2006
6	Ανάπλαση Οικισμού Πανόρμου	132.943,00	124.833,40	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2006
7	Κατασκευή Ομβροδεξαμενών στην ευρύτερη περιοχή του Ψηλορείτη	182.240,00	146.616,77	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2004
8	Αντικατάσταση Φθαρμένων Δικτύων Άρδευσης Δήμου Γεροποτάμου (Μελιδόνι - Σίσες)	219.847,00	206.360,80	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2006
9	Βελτίωση Υφιστάμενων Κτηνοτροφικών Δρόμων Αγ. Μάμας-Αβδελά-Τηγάνια-Στάρα	450.000,00	436.499,47	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2006
10	Αντιπλημμυρική Προστασία Δήμου Γεροποτάμου (Β' Φαση)	250.000,00	236,808,37	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2007
11	Αντικατάσταση- Βελτίωση Φθαρμένων Αρδεντικών Δικτύων Σισσών	250.000,00	276.673,35	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2007
12	Κεντρική Αγροτική Πέραμα προς Λειβάδια - Αγγελιανά	390.000,00	374.399,99	ΕΚΤΕΛΕΙΤΕ	ΟΠΑΑΧ ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2007
13	Κεντρική Αγροτική Οδός	253.000,00	220.216,52	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2000-2006	2006

	Εξάνδη – Αχλαδές- Συριπιδιανά					
14	Κεντρική Αγροτική Οδός Ρουμελή προς Πέραμα- Πάνορμο	208.917,00	160.569,23	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2000-2006	2006
15	Βελτίωση οδού από Ρέχτρα ως Μπαλί	164.597,00	117.051,36	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2000-2006	2007
16	Βελτίωση Δημοτικών Οδών Πλευριανά-Σταυρωμένος προς Μαργαρίτες & Επαρχιακή Οδό	96.094,00	76.866,56	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2000-2006	2008
17	Δρόμος από Μελιδόνη Εξάντη προς Αχλαδέ & Εθνική Οδό	207.500,00	157.072,92	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2000-2006	2008
18	Κατασκευή νέου 2/θέσιου Νημιαγωγείου Περάματος	365.000,00	270.905,94	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2000-2006	2008
19	Βελτίωση Στάθμευσης & Κυκλοφορίας εντός Οικισμού Περάματος Δήμου Γεροποτάμου	757.000,00	615.730,13	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2000-2006	2008
20	Κατασκευή Ομβροδεξαμενών Δήμου Γεροποτάμου	190.000,00	182.079,00	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2000-2006	2008
21	Κατασκευή Κεντρικού Αποχετευτικού Αγωγού Χουμερίου-Μαργαριτών	980.600,00	941.180,35	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2000-2006	2008
22	Μελέτη Προστασίας-	441.559,02	353.251,50	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	ΠΕΠ ΚΡΗΤΗΣ 2000-2006	2006

	Αξιοποίησης Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτινου Δυναμικού Δήμου Γεροποτάμου					
23	Αποκατάσταση Παλαιού Σχολείου Μελιδονίου	145.000,00	137.740,79	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	INTEREG	2008
24	Πολιτιστικός Σταθμός Μοναστηρακιού	37.000,00	27.351,00	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	INTEREG	2008
25	Βελτίωση Θεάτρου Περάματος-Πλακοστρώσεις	140.250,00	137.948,00	ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ	LEADER+	2006

9. Οικονομικά

Τα έξοδα και τα αντίστοιχα έξοδα του Δήμου Γεροποτάμου για το έτος 2010 (περίοδος αναφοράς: 1/1/2010 – 31/12/2010) αναφέρονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα, όπως προέκυψε από επίσημα έγγραφα του Ο.Τ.Α.

Πίνακας 12: Έσοδα και Έξοδα Δήμου Γεροποτάμου

Οικονομικό Έτος 2010									
	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠ/ΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ	ΔΙΑΓΡΑΦΘΕΝΤΑ	ΤΕΛΙΚΑ ΒΕΒ/ΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ²¹⁷	13.681.215,46	1.684.833,23	15.366.048,69	5.841.722,29	0,00	5.841.722,29	4.539.978,16	1.301.744,13	
	ΑΡΧΙΚΑ ΠΡΟΫΠ/ΘΕΝΤΑ	ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΑΡΧΙΚΑ ΕΝΤΑΛΘΕΝΤΑ	ΑΚΥΡΩΘΕΝΤΑ	ΤΕΛΙΚΑ ΕΝΤΑΛΘΕΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΛΗΡΩΤΕΟ	ΑΔΙΑΘΕΤΗ ΠΙΣΤΩΣΗ
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ ²¹⁸	13.681.215,46	1.707.133,23	15.388.348,69	5.303.283,60	6.733,03	5.296.550,57	4.307.560,06	988.990,51	10.091.798,12

²¹⁷Ελληνική Δημοκρατία, Περιφέρεια Κρήτης, Νομός Ρεθύμνης, Δήμος Γεροποτάμου. (2010), *Απολογιστικός Πίνακας Εσόδων Οικονομικού Έτους 2010.*, Δήμος Γεροποτάμου Ρεθύμνης, 12 σελ., σ. 12.

²¹⁸Ελληνική Δημοκρατία, Περιφέρεια Κρήτης, Νομός Ρεθύμνης, Δήμος Γεροποτάμου. (2010), *Απολογιστικός Πίνακας Εξόδων Οικονομικού Έτους 2010.*, Δήμος Γεροποτάμου Ρεθύμνης, 12 σελ., σ. 77.

Πρόσθετα στα παραπάνω δεδομένα θα πρέπει να αναφερθεί ότι τα τοπικά έσοδα του δήμου ανήλθαν στα 3.780.775,35 € για το οικονομικό έτος 2010²¹⁹. Παρακάτω αναφέρονται τα έσοδα του Δήμου, όπως αυτά σημειώθηκαν κατά τα προηγούμενα έτη²²⁰:

- Έτος 2007: 6.766.293,32 €.
- Έτος 2008: 8.910.150,28 €.
- Έτος 2009: 5.319.246,67 €.

Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι το έτος 2009 πολλά έσοδα πραγματοποιήθηκαν κατά το μήνα Δεκέμβριο. Ακόμα στον προϋπολογισμό του έτους επισημαίνεται ότι υφίσταται πίστωση που κυμαίνεται στα 300.000.00 €. για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της δημοτικής επιχείρησης του Δήμου²²¹.

Αναφορικά με τα έσοδα και έξοδα του δήμου, κρίνεται απαραίτητη η αναφορά στα οικονομικά αποτελέσματα της λειτουργίας της «Κοινοφελούς Επιχείρησης Δήμου Γεροποτάμου». Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται σχετικά με την συγκεκριμένη επιχείρηση στοιχεία (Έσοδα, οι Αμοιβές και τα Έξοδα ανά υπηρεσία) όπως αναγράφονται σε λεπτομερή έκθεση της λειτουργίας της, η οποία και συντάχτηκε τον Απρίλιο του 2010.

Πίνακας 13: Οικονομικά Στοιχεία Κ.Ε.ΔΗ.Γ²²²

Πρόγραμμα «Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων»		
Κατηγορία Κόστους	Έτη Λειτουργίας	
	Ποσά σε €	
	1 ^ο	2 ^ο
Έξοδα Εγκατάστασης		
Λειτουργικές Δαπάνες		
Αμοιβές Προσωπικού	102.130,00	105.193,90
Έξοδα Συντήρησης	3.000,00	3.090,00
Λοιπές Δαπάνες	19.500,00	20.085,00
Ενοίκιο	10.800,00	11.124,00
Σύνολο Λειτουργικών	135.430,00	139.492,00

²¹⁹Ελληνική Δημοκρατία, Περιφέρεια Κρήτης, Νομός Ρεθύμνης, Δήμος Γεροποτάμου. (2010), *Συγκεντρωτική Εικόνα Εσόδων-Δαπανών*. Δήμος Γεροποτάμου Ρεθύμνης, 2 σελ., σ. 2.

²²⁰Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 47.

²²¹Κριθινάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*,σ. 47.

²²²Κριθινάς, Γ., (2010), *οπ.παρ.*,σ. 8.

Δαπανών		
----------------	--	--

Κατηγορία Εσόδων	Έτη Λειτουργίας	
	Ποσά σε €	
	1 ^ο	2 ^ο
ΕΣΟΔΑ		
Έσοδα από Επιχορηγήσεις	135.430,00	139.492,90
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (Α)	135.430,00	139.492,90
ΕΞΟΔΑ		
Συνολικές Λειτουργικές Δαπάνες	135.430,00	135.430,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ (Β)	135.430,00	135.430,00
ΔΙΑΦΟΡΑ (Α-Β)	0,00	0,00
Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»		
Κατηγορία Κόστους	Έτη Λειτουργίας	
	Ποσά σε €	
	1 ^ο	2 ^ο
Έξοδα Εγκατάστασης	0	0
Λειτουργικές Δαπάνες		
Αμοιβές Προσωπικού	176.000,00	181.280,00
Έξοδα Συντήρησης	3.000,00	3.090,00
Λοιπές Δαπάνες	34.000,00	35.020,00
Σύνολο Λειτουργικών Δαπανών	213.000,00	219.390,00

Κατηγορία Εσόδων	Έτη Λειτουργίας	
	1 ^ο	2 ^ο
	ΕΣΟΔΑ	
Έσοδα από επιχορηγήσεις	213.000,00	219.390,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (Α)	213.000,00	219.390,00
ΕΞΟΔΑ		
Συνολικές Λειτουργικές Δαπάνες	213.000,00	219.390,00

ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ (Β)	213.000,00	219.390,00
ΔΙΑΦΟΡΑ (Α-Β)	0,00	0,00
Πρόγραμμα Δημιουργία Νέων Τμημάτων στο Βρεφονηπιακό Σταθμό Δήμου Γεροποτάμου		
Κατηγορία Κόστους	Έτη Λειτουργίας	
	1^ο	2^ο
Έξοδα Εγκατάστασης	0	0
Λειτουργικές Δαπάνες		
Αμοιβές Προσωπικού	95.000,00	97.850,00
Έξοδα Συντήρησης	2.000,00	2.060,00
Λοιπές Δαπάνες	15.500,00	15.965,00
Σύνολο Λειτουργικών Δαπανών		
	112.500,00	115.875,00

Κατηγορία Εσόδων	Έτη Λειτουργίας	
	Ποσά σε €	
	1^ο	2^ο
ΕΣΟΔΑ		
Έσοδα από Επιχορηγήσεις	112.500,00	115.875,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (Α)	112.500,00	115.875,00
ΕΞΟΔΑ		
Συνολικές Λειτουργικές Δαπάνες	112.500,00	115.875,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ (Β)	112.500,00	115.875,00
ΔΙΑΦΟΡΑ (Α-Β)	0,00	0,00

Στον ακόλουθο πίνακα επιχειρείται μια αναφορά σε συνολικά οικονομικά στοιχεία που αφορούν την λειτουργία της «Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Γεροποτάμου».

Πίνακας 14: Συνολικά Οικονομικά Στοιχεία Κ.Ε.ΔΗ.Γ²²³

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΕΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	
	1 ^ο	2 ^ο
	Ποσά σε €	
Έσοδα από δραστηριότητες	48.000,00	51.000,00
Έκτακτα έσοδα (*)	172.000,00	140.000,00
Λοιπές επιδοτήσεις	460.930,00	460.930,00
Σύνολο Εσόδων	681.830,00	651.930,00
ΜΕΙΟΝ: Λειτουργικά Έξοδα	654.530,00	621.830,00
Μικτό κέρδος	27.300,00	30.100,00
Αποτελέσματα προ αποσβέσεων και φόρων	27.300,00	30.100,00
ΜΕΙΟΝ: Φόροι εισοδήματος κ.α τέλη	4.095,00	4.515,00
Ολικό αποτέλεσμα	23.205,00	25.585,00
ΜΕΙΟΝ: Αποσβέσεις	3.600,00	3.600,00
ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	19.605,00	21.985,00

**Σημείωση:* Προέρχονται μέσω χρηματοδοτήσεων από το Δήμο για κάλυψη εξόδων λειτουργίας και αμοιβών προσωπικού μη ενταγμένα σε προγράμματα, το οποίο θα αποτελέσει προγραμματική σύμβαση με το Δήμο Γεροποτάμου.

Αναφορικά με τις χρηματοδοτήσεις που διενεργούνται από το Δήμο Γεροποτάμου προς όφελος της «Κοινοφελούς Επιχείρησης Δήμου Γεροποτάμου» παρουσιάζονται τα παρακάτω αναλυτικά στοιχεία.

Πίνακας 15: Χρηματοδοτήσεις Κ.Ε.ΔΗ.Γ²²⁴

2010-2011	2011-2012
Χρηματοδότηση δραστηριοτήτων περιόδου από 1/4/2010 ως 30/09/2010, ποσού 72.000,00 €	Χρηματοδότηση δραστηριοτήτων περιόδου από 1/4/2011 ως 30/09/2011, ποσού 70.000,00 €

²²³ Κριθινάς, Γ., (2010), *οπ.παρ.*,σ. 10.

²²⁴ Κριθινάς, Γ., (2010), *οπ.παρ.*,σ. 12.

Χρηματοδότηση δραστηριοτήτων περιόδου από 1/10/2010 ως 31/01/2011, ποσού 100.000,00 €	Χρηματοδότηση δραστηριοτήτων περιόδου από 1/10/2011 ως 31/03/2012, ποσού 72.000,00 €
ΣΥΝΟΛΟ: 172.000,00	ΣΥΝΟΛΟ:140,000,00

Η εκτεταμένη έρευνα σε αρχεία του δήμου δεν κατέδειξε άλλα επίσημα στοιχεία αναφορικά με τις οικονομικές δραστηριότητες, τη περιουσία του Ο.Τ.Α ή τον τρόπο με τον οποίο αυτή αξιοποιείται. Αναφορικά με το δημοσιονομικό έλεγχο, όπως αναφέρθηκε από στέλεχος του Δημοτικού Συμβουλίου (Προϊστάμενος Οικονομικής Υπηρεσίας), αυτός γίνεται με ορκωτούς λογιστές ενώ παράλληλα υφίσταται προληπτικός έλεγχος από το ελεγκτικό συνέδριο όσον αφορά τα έξοδα.

10. Στελέχωση Δήμου

Το προσωπικό του Δήμου αναφορικά με τον αριθμό και τις ειδικότητες που υφίστανται χαρακτηρίζεται ανεπαρκές όσον αφορά τον προβλεπόμενο στον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας και την ανάγκη των υπηρεσιών. Αναφορικά με τα στελέχη φαίνεται να υπάρχουν Δημοτικοί Σύμβουλοι από όλα τα διαμερίσματα, οι οποίοι είναι άτομα με καλό μορφωτικό επίπεδο, εμπειρία αλλά και παραγωγικό μέσο όρο ηλικίας. Τέλος, ο δήμος διαθέτει πιστοποίηση διαχειριστικής επάρκειας τύπου Α' & Β'²²⁵.

Παρακάτω αναφέρονται οι επιμέρους ειδικότητες που υφίστανται στο Δήμο:

Δήμαρχος

Αντιδήμαρχοι

Πρόεδρος Δ.Σ.

Αυτοτελές Γραφείο Υποστήριξης:

1. Γραμματέας Δημάρχου
2. Τηλεφωνικό Κέντρο
3. Αποφασ. Δ.Σ.
4. Αγροτική Ανάπτυξη
5. Αγροτική Ανάπτυξη
6. Κλητήρας-Οδηγός

Γραφείο Νομικής Υποστήριξης

Γραφείο Ειδικών Συνεργατών: Δύο (2) κενές θέσεις

²²⁵ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 46.

Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών

- Πρωτόκολλο
- Προσωπικό
- Ληξιαρχείο
- Γραφείο Εξόδων
- Γραφείο Εσόδων
- Γραφείο Εσόδων
- Ταμειακή Υπηρεσία
- Εισπράξεις
- Μισθοδοσία

Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος

- Πολιτικός Μηχ/κός ΠΕ
- Χημικός Μηχ/κός ΠΕ
- Μηχ/γος Μηχ/κός ΤΕ
- Εργάτης Τεχν. (ύδρευση)
- Εργάτης Τεχν. (ύδρευση)
- Εργάτης – Οικοδομικά
- Χειριστής Μηχ. Έργου
- Τοπογράφος ΔΕ
- Πολιτικός Μηχανικός ΤΕ3
- Τοπογράφος Μηχανικός ΠΕ6

➤ Τμήμα Περιβάλλοντος

- Μηχ/γος Μηχ/κος ΤΕ
- Επόπτης Καθαριότητας ΔΕ
- Οδηγός Απόρ/ρου ΔΕ
- Οδηγός Απόρ/ρου Φορτηγού
- Εργάτης Καθαριότητας – Οδηγός
- Εργάτης Καθαριότητας
- Εργάτης Καθαριότητας
- Εργάτης Καθαριότητας
- Εργάτης Καθαριότητας
- Εργάτης Καθαριότητας
- Εργάτης Καθαριότητας (Υδραυλικός)
- Εργάτης Καθαριότητας (Υδραυλικός)

- Καθαρίστρια
- Οδηγός Λεωφορείου
- Εργάτης Νεκροταφείου
- Υπεύθυνος Αντλιοστασίου
- Τεχνικός - Υδραυλικός
- Εργάτης – Υδραυλικός Αποχετεύσεων
- Εργάτης – Υδραυλικός

Υπάλληλοι ΚΕΠ

Από τις επιμέρους συνεντεύξεις που προέκυψαν από τους αιρετούς του Ο.Τ.Α προέκυψε ότι δεν έγιναν μετακινήσεις προσωπικού. Συγκεκριμένα δεν υπήρχε υπεράριθμο προσωπικό.

Πρόσφατα στις 30 Ιουνίου του 2010 εγκρίθηκε η απόφαση 174/2010 του Δ.Σ. του Δήμου Γεροποτάμου αναφορικά με την τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ) ως προς τα άρθρα 15 και 17²²⁶. Ο Ο.Ε.Υ. διαμορφώνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι δραστηριότητες των υπηρεσιών του Δήμου να κατανέμονται στις παρακάτω διοικητικές ενότητες.

1. Γραφείο Νομικής Υποστήριξης
2. Γραφείο Ειδικού Συνεργάτη, Ειδικού Συμβούλου ή Επιστ/κού Συνεργάτη
3. Αυτοτελές Γραφείο Υποστήριξης
4. Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών.

Η διεύθυνση αποτελείται από τα εξής τμήματα:

- Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών
- Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών

5. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος:

Η Διεύθυνση αποτελείται από τα τμήματα:

- Τμήμα Τεχνικών Έργων
- Τμήμα Περιβάλλοντος και Η/Μ Εξοπλισμού

6. Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας

²²⁶ Απόφαση 2010/3876 «Τροποποίηση Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Υ.Ε) του Δήμου Γεροποτάμου Νομού Ρεθύμνης», ΦΕΚ Β' 978

Ε. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ Α' & Β' ΒΑΘΜΙΩΝ Ο.Τ.Α ΜΕ ΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Το πρόγραμμα «Θησέας» το οποίο προέκυψε βάσει της πεποίθησης ότι «η άσκηση αποτελεσματικής και ποιοτικής διοίκησης των τοπικών υποθέσεων συνδέεται με την υποστήριξη της επενδυτικής δραστηριότητας των Ο.Τ.Α. και την ορθολογική και διαφανή κατανομή των πόρων που κατευθύνονται σε αυτούς»²²⁷, έχει ως στόχους²²⁸:

- ✓ Ενίσχυση των θεσμών «Αποκέντρωσης» & «Αυτοδιοίκησης».
- ✓ Εξυπηρέτηση του πολίτη στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.
- ✓ Ισο-κατανεμημένη, εθνική ανάπτυξη.
- ✓ Ορθολογική οργάνωση των εθνικών περιφερειακών υπηρεσιών.

Αναφορικά με τη εφαρμογή του εν λόγω προγράμματος στα πλαίσια του Δήμου Γεροποτάμου παρουσιάζονται τα εξής στοιχεία όπως αναφέρονται σε αναλυτική εισήγηση προς το Δημοτικό Συμβούλιο του Ο.Τ.Α²²⁹:

Αναδιανομή και μεταφορά πιστώσεων του προγράμματος «ΘΗΣΕΑΣ» στην κατανομή του ποσοστού 45%

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη ολοκλήρωσης συμβασιοποιημένων εργασιών του έργου «ΕΡΓΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΕΝΤΟΣ Δ.Δ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ» κατά 12.248,00 € έχει προταθεί:

1. Η απένταξη του έργου με τίτλο «ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ» με προϋπολογισμό 12.248,00 € και
2. Η ενίσχυση του έργου «ΕΡΓΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΕΝΤΟΣ Δ.Δ. ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ» κατά 13.297,25 €.

Τα ποσά που απαιτούνται για την υλοποίηση της συγκεκριμένης πρότασης θα αναζητηθούν από: Μεταφορά ποσού 12.248,00 € από το έργο «ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ» και χρησιμοποίηση ποσού 1.049,25 € το οποίο και προέρχεται από

²²⁷ Θησέας: Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2010), διαθέσιμο σε <http://thiseas.yves.gr/article.php?cat=25>

²²⁸ Θησέας: Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (2010), διαθέσιμο σε <http://thiseas.yves.gr/article.php?cat=26>

²²⁹ Τζανακάκη, Κ., (2010), οπ. παρ., σσ.1-2

εκπτώσεις στο έργο «ΕΡΓΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΕΝΤΟΣ Δ.Δ. ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ».

Όπως σημειώνεται στην ίδια εισηγητική έκθεση, κατόπιν τα προαναφερθέντα έργα-μελέτες-ενέργειες της κανατομής του ποσοστού 45% του προγράμματος «Θησέας» διαμορφώνονται όπως παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακα; 16: Πρόγραμμα Θησέας²³⁰

α/α	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ	ΣΧΟΛΙΑ
1	Αγροτικό Οδοποιία Αγ. Μάμα-Χουμερίου	27.697,25	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
2	Αγροτικό Οδοποιία Πάνορμο-Ρούμελη	27.691,30	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
3	Δημοτική Οδοποιία	250.733,00	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
4	Αγορά Απορριμματοφόρου	107.100,00	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
5	Επέκταση Δικτύου Αποχέτευσης Δ.Δ. Αγγελιανών κλπ.	102.578,00	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
6	Εσωτερική Οδοποιία Δ.Δ. Πανόρμου	27.697,00	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
7	Αγροτική Οδοποιία	174.692,87	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
8	Κατασκευή Κτιρίου & Χώρου Οχημάτων-Συνεργείων (ΔΕΥΑΓ)	312.960,21	ΕΝΤΑΞΗ
9	Δημοτική Οδοποιία (Β' Φάση)	435.564,42	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
10	Εσωτερική Οδοποιία Δ.Δ. Ρούμελη	58.786,00	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
11	Εσωτερική Οδοποιία Δ.Δ. Πανόρμου	53.490,50	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
	ΕΡΓΑ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΣΤΟ Δ.Δ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ	318.366,56	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ
12	1. Έργα Διαμόρφωσης Ανάπλασης εντός Δ.Δ. Περάματος	266.430,74	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ
	2. Φωτισμός Κ.Χ. εντός Δ.Δ.	51.935,82	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

²³⁰ Τζανακάκη, Κ., (2010), οπ. παρ., σσ.1-2

	Περάματος		
13	Κατασκευή Αποδυτηρίων – Περίφραξη & Ηλεκτροφωτισμός Γηπέδου Περάματος Δ. Γεροποτάμου	37.500,00	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
14	Έργα Ανάπλασης Περάματος	12.248,00	ΑΠΕΝΤΑΞΗ
ΣΥΝΟΛΟ		1.934.857,00	

α/α	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ	ΣΧΟΛΙΑ
1	Μελέτη Αλιευτικού Καταφυγίου Πανόρμου	78.169,38	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ
2	Κατασκευή Εσωτερικού Αποχετευτικού Δικτύου Δ.Δ. Αχλαδε-Εξάνδη	113.600,00	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
3	Κατασκευή Αγωγού Λυμάτων Δ.Δ. Μαργαριτών & Δ.Δ. Αλφάς	209.875,00	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
4	Αντικατάσταση Δικτύου Υδρευσης στο Δ.Δ. Μελιδονίου κλπ.	67.830,00	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
5	Αγορά Ακινήτων – Οικοπέδων	160.671,76	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
6	Κατασκευή δικτύων εντός Δ.Δ. Δήμου Γεροποτάμου	40.000,00	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ
7	Κατασκευή Κέντρου Ενημέρωσης, Πληροφόρησης και Στέγασης Κοινωνικών Προγραμμάτων Δήμου Γεροποτάμου	147.361,69	ΠΡΟΕΝΤΑΞΗ
8	Αντιπλημμυρική Προστασία	148.233,08	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ
9	Μικροεπεμβάσεις στην Εγκατάσταση Βιολογικού Περάματος	28.000,00	ΠΡΟΕΝΤΑΞΗ
10	Βελτίωση Βιολογικού Πανόρμου – Ρουμελή	80.000,00	ΠΡΟΕΝΤΑΞΗ

11	Αξιοποίηση Βιολογικού Περάματος Δ. Γεροποτάμου	12.734,02	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ
12	Αντικατάσταση – Βελτίωση Αποχετευτικού δικτύου Τ.Δ. Αγγελιανών	36.531,94	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ
13	Αντιπλημμυρική Προστασία Μπαλί	95.276,76	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ
14	Αντιπλημμυρική Προστασία Πανόρμου	55.000,00	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ
15	Βελτίωση Αποχετευτικού δικτύου Τ.Δ. Ρουμελή	29.399,75	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ
16	Αντιπλημμυρική Προστασία Ρουμελή	29.398,33	ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ
17	Προμήθεια Εξοπλισμού Κέντρου Ενημέρωσης και Στέγασης Κοινωνικών Προγραμμάτων Δήμου Γεροποτάμου	15.000,00	ΠΡΟΕΝΤΑΞΗ
18	Προστασία – Αξιοποίηση – Ενιαία Διαχείριση Δήμου Γεροποτάμου	127.138,96	ΠΡΟΣ ΕΝΤΑΞΗ
19	Αποκαταστάσεις Ζημιών στο Βιολογικό Πανόρμου Δ. Γεροποτάμου	22.435,31	ΠΡΟΣ ΕΝΤΑΞΗ

Όσον αφορά το πρόγραμμα «Συμπράξεις Δημόσιου & Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)», ένα πρόγραμμα μεταρρύθμισης στον τομέα της δημιουργίας υποδομών και της παροχής υπηρεσιών του Δημοσίου, η εκτεταμένη έρευνα που επιχειρήθηκε για την ανεύρεση επίσημων εγγράφων από τις αρχές του Ο.Τ.Α δεν είχε συγκεκριμένα αποτελέσματα. Εντούτοις, συνέντευξη με την Τζανακάκη Καλλιόπη (Πολιτικό Μηχανικό), η οποία στελεχώνει την Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος του Δήμου Γεροποτάμου προσδιόρισε την ένταξη του Δήμου στην 5^η ΣΔΙΤ Πελοποννήσου, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης για την αποπεράτωση Δημοτικού Σχολείου στο Πάνορμο, έργο η χρηματοδότηση του οποίου ακόμα εκκρεμεί. Στοιχεία για το εν

λόγω πρόγραμμα παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα, όπως αυτό παρατίθεται στην επίσημη ιστοσελίδα του προγράμματος ΣΔΙΤ.

Πίνακας 17: Πρόγραμμα ΣΔΙΤ²³¹

Τίτλος Έργου	Υλοποίηση σχολικών κτιρίων στις Περιφέρειες Πελοποννήσου, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης
Κατηγορία	<u>Παιδεία</u>
Αναθέτουσα Αρχή	<u>Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)</u>
Εποπτεύον Υπουργείο	<u>Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων</u>
Σύντομη Περιγραφή	Το αντικείμενο της Σύμπραξης είναι η μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή, συντήρηση, ολοκληρωμένη τεχνική διαχείριση (συμπεριλαμβανομένων της φύλαξης και της καθαριότητας) και ασφάλιση είκοσι έξι (26) νέων σχολικών κτιρίων στις Περιφέρειες Πελοποννήσου, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης για διάστημα 25 ετών από τη θέση σε ισχύ της Σύμβασης Σύμπραξης, με Αναθέτουσα Αρχή την ΟΣΚ Α.Ε.
Τοποθεσία	Περιφέρειες Πελοποννήσου, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου
Ημερομηνία έγκρισης έργου από ΔΕΣΔΙΤ	01.09.2008
Status Έργου	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη
Λεπτομέρειες Φάσης	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη. Έξι (6) σχήματα έχουν υποβάλλει προσφορά.
Ενδεικτικός προϋπολογισμός έργου	94 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης)
Διάρκεια Σύμβασης	25 έτη
Περίοδος Κατασκευής	2 έτη

²³¹ Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (2011), διαθέσιμο σε <http://www.sdit.mnec.gr/el/projects/projects/project0048.html>

Έργου	
Περίοδος Λειτουργίας Έργου	23 έτη

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο Δήμος Γεροποτάμου, όπως και η πλειοψηφία των μικρών αγροτικών Καποδιστριακών Δήμων έναντι των μεγάλων αστικών, φαίνεται να μειονεκτεί σημαντικά με ιδιαίτερα προβλήματα τα αναδύονται στην άμεση, ισόρροπη και δίκαια πρόσβαση στις εκάστοτε υπηρεσίες του δήμου μεταξύ των πολιτών που προέρχονται από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές του. Για παράδειγμα, η πλειοψηφία αυτών φαίνεται να συγκεντρώνεται στην πρωτεύουσα του δήμου, το Πέραμα. Εντούτοις, κάθε δημότης θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στις συγκεκριμένες υπηρεσίες του δήμου ώστε να ικανοποιούνται οι ανάγκες του.

Καθώς ένα σημαντικό ποσοστό του εισοδήματος του Δήμου Γεροποτάμου προκύπτει από τις τουριστικές επιχειρήσεις απαιτείται η κατασκευή επίσημης ιστοσελίδα της περιοχής μέσω της οποίας ο επισκέπτης θα μπορεί να λάβει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες που χρειάζεται όταν επισκέπτεται τον Γεροπόταμο. Για τον ίδιο λόγο θα πρέπει να γίνει ανανέωση της επίσης ιστοσελίδας του νεοσύστατου Καλλικρατικού Δήμου ώστε να παρέχει πληροφορίες για όλες τις περιοχές που βρίσκονται υπό την διοικητική κυριότητά του.

Η οικονομική ανάπτυξη της περιοχής κυρίως μέσω της αξιοποίησης του φυσικού της πλούτου και της ιστορίας της προσδιορίζει με σαφήνεια την ανάγκη βελτίωσης του μορφωτικού επιπέδου των κατοίκων. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να αναφέρουμε ότι το 80% των απασχολούμενων ανειδίκευτων εργατών κυμαίνεται στις ηλικίες 16-50 ετών²³². Ο ρόλος και οι δραστηριότητες του δήμου θα μπορούσαν να διαδραματίσουν σημαίνοντα ρόλο και να επιφέρουν θετικές εκβάσεις μέσω της καταπολέμησης του αναλφαβητισμού και βελτίωσης του αντίστοιχου επιπέδου επαγγελματικής κατάρτισης. Αποτελεί κοινώς αποδεκτή θέση ότι οι κοινωνικές και επαγγελματικές δεξιότητες είναι βασική προϋπόθεση για την ένταξη στην αγορά εργασίας και την μείωση της πιθανότητας κοινωνικής περιθωριοποίησης.

Το ποσοστό ανεργίας, όπως αυτό αναφέρεται στην αντίστοιχη ενότητα της παρούσας εργασίας, παρουσιάζεται αρκετά μεγάλο, γεγονός ανησυχητικό εάν αναλογιστούμε επίσης ότι εάν μεγάλο ποσοστό αφορά τους νέους (βλ. Πίνακα 5). Η κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη, η οποία μάλιστα ευνοείται ιδιαίτερα τόσο από την γεωγραφική θέση του δήμου, όσο και από την φυσικό και πολιτισμικό του πλούτο, υπογραμμίζει τη ζωτική για το δήμο ανάγκη ανάπτυξης των προσόντων του

²³² Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 38.

ανθρώπινου δυναμικού. Η πιθανή μείωση του αναλφαβητισμού, η ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων, η ελάττωση των διακρίσεων προς τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, η επαγγελματική πληροφόρηση και η συμβουλευτική, όπως και η βελτίωση του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος δύνανται να επιφέρουν ανάπτυξη της τουριστικής επιχειρηματικότητας μέσω της παράλληλης, πιθανής χρηματοδότηση από την Ε.Ε που αφορά το αγρο-τουρισμό και συναφείς αγροτικές δραστηριότητες²³³.

Στην προσπάθεια αυτή θα πρέπει να ληφθεί σημαντικά υπόψη ότι το εκπαιδευτικό σύστημα δεν είναι το προσδοκώμενο ενώ οι αντίστοιχες υποδομές που στεγάζουν τις δραστηριότητες «παιδείας» είναι παλαιάς κατασκευής. Ο δήμος καλείται να συμβάλει στην βελτίωσή τους αλλά και στην υποστήριξη των μαθητών για την ανάπτυξη των γνώσεων, δεξιοτήτων και ενδιαφερόντων τους. Αντίστοιχα οι φορείς επαγγελματικές κατάρτισης και εξειδίκευσης κρίνονται ανεπαρκείς λόγω του περιορισμένου αριθμού τους, των θεμάτων τους καθώς και της δυναμικότητά τους.

Εκτός από τα προαναφερθέντα αρκετές και από τις λοιπές υποδομές τους Δήμου χρήζουν ταχείας βελτίωσης. Για παράδειγμα, η μεγάλη οικιστική ανάπτυξή του επιβάλλει όχι μόνο τη συντήρησή αλλά και την επέκταση και βελτίωση του οδικού δικτύου, το οποίο στη μεγαλύτερη ακτίνα του είναι επαρχιακό. Κατά ανάλογο τρόπο φαίνεται να υπάρχει μια καθυστέρηση υλοποίησης έργων όπως ένα ολοκληρωμένο Δίκτυο αποχεύσεως και όμβριων που θα καλύπτει πλήρως τις υφιστάμενες ανάγκες.

Σε κάθε περίπτωση φαίνεται ότι η πρωτοβουλία ανάπτυξης είναι ακόμα υπό την επήρεια του κεντρικού κράτους αλλά και των Ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων, κάνοντας αισθητή την απουσία ενεργού ρόλου από μέρος του Ο.Τ.Α. Οι δήμοι αποτελούν τους διαχειριστές των καταστάσεων της τοπικής κοινωνίας. Επομένως θα πρέπει να υλοποιούν τις δραστηριότητές τους κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ικανοποιούνται οι συγκεκριμένες ανάγκες των δημοτών με ευέλικτο και αποτελεσματικό τρόπο.

Σαν απόρροια των προαναφερθέντων στοιχείων προκύπτουν σαφή ερωτήματα τα οποία καλείται ο δήμος να απαντήσει σε μια προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων και συνακόλουθης οικονομικής ανάπτυξης. Ποιοι είναι οι λόγοι που οδηγούν τους σημερινούς νέους στην εγκατάλειψη της γυμνασιακής ή δημοτικής εκπαίδευσης; Υφίστανται δομές συμβουλευτικής και επαγγελματικού προσανατολισμού του Υπουργείου Παιδείας – Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης; Υπάρχουν πλαίσια αντιμετώπισης μαθησιακών, συναισθηματικών και κοινωνικών προβλημάτων

---

²³³ Κριθηνάς, Γ., (2009), *οπ.παρ.*, σ. 38.

για τα παιδιά και τους εφήβους μαθητές; Ποιες είναι οι δυνατότητες επαγγελματικής κατάρτισης στα πλαίσια του Δήμου; Ποιοι φορείς τις παρέχουν; Ποιους Τομείς Οικονομικής Δραστηριότητας αφορούν αυτές; Οι δυνατότητες αυτές βρίσκονται σε συνάρτηση με τους επιμέρους τομείς στους οποίους παρατηρείται οικονομική άνθιση; Οι ιθύνοντες του δήμου θα πρέπει να διερευνήσουν τις ανάγκες των επιμέρους πληθυσμιακών ομάδων, προσδιορίζοντας παράλληλα τις κατάλληλες δράσεις προς την κάλυψη τους.

Επίσης αναφορικά με την οικονομική δραστηριότητα των κατοίκων του δήμου φαίνεται ένα μεγάλο ποσοστό εξ αυτών που απασχολούνται στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα δραστηριοποιείται παράλληλα και στον πρωτογενή τομέα πιθανότατα εξαιτίας των οικογενειακών δεσμών και της παραδοσιακής ενασχόλησης με τη γη και τα ζώα με στόχο την ανάπτυξη του οικογενειακού εισοδήματος. Πιθανή θετική εξέλιξη αυτού του φαινομένου είναι η ανάπτυξη του αγρο-τουρισμού.

Το προφίλ της οικονομικής δραστηριότητας του Δήμου Γεροποτάμου συμπληρώνει και η ύπαρξη οικονομικών μεταναστών που απασχολείται σε τουριστικές ή οικοδομικές επιχειρήσεις. Μάλιστα, στον Πίνακα 6 αναφέρεται ο μεγάλος αριθμός τους. Συνεπώς θα πρέπει να δομηθεί ένα κατάλληλο κέντρο υποδοχής και ενημέρωσής τους για την περιοχή. Επιπλέον, για τα άτομα αυτά θα πρέπει να υπάρξει κατάλληλη μέριμνα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας για την βέλτιστη προσαρμογή και ένταξή τους. Δράσεις τέτοιου χαρακτήρα δύνανται να πραγματοποιηθούν με την αξιοποίηση κονδυλίων από την Κεντρική Διοίκηση (π.χ. Ταμείο Συνοχής – Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Κοινοτικές Πρωτοβουλίες κ.λ.π). Εν συνεχεία θα πρέπει να πιστοποιηθούν οι τεχνικές δεξιότητες των ατόμων αυτών, προσπάθεια που μπορεί να πραγματοποιηθεί με την συνεργασία Μ.Κ.Ο και το Υπουργείο Απασχόλησης μέσα από τα αντίστοιχα κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελληνικής Κυβέρνησης.

Αναφορικά με την ανάπτυξη των Οικιστικών Περιοχών του Δήμου Γεροποτάμου κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικοί η ύπαρξη μη-δομημένων, κοινόχρηστων, ελεύθερων χώρων με πράσινο ώστε να καταστεί το περιβάλλον περισσότερο υγιές. Η ύπαρξή τους θα συμβάλει παράλληλα στην ποιότητα του περιβάλλοντος. Ωστόσο βάσει της υπάρχουσας πραγματικότητας η διαθεσιμότητα των προαναφερθέντων υποδομών δεν θεωρείται ικανοποιητική.

Οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου εμφανίζουν επιτυχή απόδοση, η οποία και γίνεται προσπάθεια να διατηρηθεί μέσα από την λειτουργία της κοινωφελούς επιχείρησης. Μάλιστα, οι προαναφερθείσες δομές φαίνεται να καλύπτουν τις ανάγκες

ενός ευρύ πεδίου που περιλαμβάνει όλες τις ηλικιακές ομάδες. Εντούτοις φαίνεται να απουσιάζουν πολιτιστικές δομές από το δήμο, οι οποίες θα μπορούσαν να αποτελέσουν δομές παιδείας, δημιουργικής απασχόλησης και ψυχαγωγίας που ενδεχομένως θα έλκυαν τους νέους. Προς αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να προσληφθεί κατάλληλο προσωπικό, το οποίο και θα εκπαιδευτεί στην παροχή των προαναφερθεισών υπηρεσιών.

Επιπλέον, σε κανένα από τα αρχεία που προέκυψαν μέσω της υφιστάμενης έρευνας δεν προσδιορίστηκε δράση αναφορικά με τις ανάγκες συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων όπως π.χ. τα Α.Μ.Ε.Α ή δράσεις για την πρόληψη χρήσης ναρκωτικών ουσιών που άλλωστε αποτελεί μια ζοφερή πραγματικότητα η οποία βασανίζει αρκετές από τις οικογένειες της χώρας. Επομένως, οι δραστηριότητες του Ο.Τ.Α θα πρέπει να κατευθυνθούν στην υποστήριξη των Α.Μ.Ε.Α, όπως για παράδειγμα είναι η δημιουργία «Μονάδα Ημιαυτόνομης Διαβίωσης». Αντίστοιχα, θα πρέπει να κατασκευαστούν κατάλληλες υποδομές για την πρόσβασή τους σε όλους του δημόσιους χώρους. Κατά ανάλογο τρόπο ο δήμος θα πρέπει να συνεργαστεί συστηματικά με υπάρχουσες δομές όπως ο Ο.ΚΑ.ΝΑ για την καταπολέμηση της εξάρτησης από ναρκωτικές ουσίες.

Όπως έχει παρατηρηθεί από ερευνητές «οι φορείς άσκησης κοινωνικής πολιτικής υποφέρουν από τις μεθοδολογικές αδυναμίες του εν γένει ελληνικού διοικητικού συστήματος όπως²³⁴:

- Έλλειψη ποσοτικής προσέγγισης της διοικητικής δράσης: μη χρήση δεικτών απόδοσης και τεχνικών ανάλυσης κόστους-ωφέλειας
- Σημαντικά κενά τεκμηρίωσης στο σχεδιασμό δημόσιας πολιτικής: ανεπαρκής εκπόνηση και αξιοποίηση τομεακών μελετών
- Ανεπάρκεια στρατηγικού προγραμματισμού και έλλειψη συνέχειας στην άσκηση πολιτικής
- Περιορισμένη συμμετοχή του υπηρεσιακού επιπέδου στο σχεδιασμό πολιτικής
- Κατασταλτική προσέγγιση του διοικητικού ελέγχου: απουσία διαδικασιών ποιοτικής και ποσοτικής αξιολόγησης ενδιάμεσων και τελικών αποτελεσμάτων».

---

²³⁴ Κοντιάδης, Καλατζής et. Al. (2006), *Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Τελική Έκθεση*. Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 237 σελ., σ. 184

Η παρατήρηση αυτή μετριάζεται στον τομέα του Αθλητισμού όπου η δραστηριοποίηση του δήμου είναι κατά γενική παρατήρηση ικανοποιητική χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν παρατηρούνται ελλείψεις στην υποδομή πολλών αθλημάτων, ελλείψεις οργανωτικές αλλά και διοικητικές. Σε κάθε περίπτωση η λειτουργία των επιμέρους σωματείων αποδεικνύει το ενδιαφέρον των νέων για τον αθλητισμό. Η βελτίωση των υποδομών αλλά και η περαιτέρω εξέλιξη που θα αφορά και άλλες αθλητικές δραστηριότητες μπορεί να αποτελέσει παράμετρο ανάδειξης ταλέντων, εγκαθίδρυσης ενός υγιούς τρόπου ζωής με προεκτάσεις τόσο στην σωματική όσο και στην ψυχολογική εξέλιξη των νέων.

Σε γενικές γραμμές ο συγκεκριμένος Ο.Τ.Α. έχει επιτυχώς προσδιορίσει μια σειρά προβλημάτων που αφορά τόσο θεσμούς όσο και πρακτικά ζητήματα ενώ παράλληλα έχει προχωρήσει σε δράσεις που θεωρείται ότι θα επιφέρουν την επιθυμητή βελτίωση. Η υλοποίηση τους σίγουρα συναντά δυσκολίες, ωστόσο αποτελεί ένα ζωτικό βήμα σε μια ολιστική προσπάθεια εξέλιξης.

Σε κάθε περίπτωση απαιτείται η δόμηση και εφαρμογή ενός κατάλληλου σχεδίου υποστήριξης του Ο.Τ.Α το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες της περιοχής και των επιμέρους διαμερισμάτων, θα αναδεικνύει τα πλεονεκτήματά τους και θα καλύπτει τις ανάγκες τους. Η συμμετοχή των χρηστών των ποικίλων υπηρεσιών καθίσταται αναγκαία ώστε να εξασφαλιστεί ο κατάλληλος προσδιορισμός των σκοπών για τις συγκεκριμένες ομάδες-στόχους, η ποιότητα του σχεδιασμού αλλά και η αμεσότητα αξιολόγησης αποτελεσμάτων των εφαρμοσμένων σχεδίων. Και αυτό διότι σε πολλές περιπτώσεις παρατηρούνται επιφανειακές δράσεις, οι οποίες σε καμία περίπτωση δεν επιλύουν προγράμματα, ούτε προάγουν την ποιοτική διαβίωση και το κοινό όφελος των πολιτών. Αντίθετα αυτό που χρειάζεται είναι τα προβλήματα να αντιμετωπίζονται ουσιαστικά και ολιστικά. Προς τον ίδιο στόχο κρίνεται απαραίτητος ο επαρκής συντονισμός των επιμέρους φορέων ώστε να μειώνεται η επιβάρυνση του συντονιστή-δήμου. Πάντοτε σε τέτοιου είδους προσπάθειες ζωτικής σημασίας είναι η αποκέντρωση με στόχο την ενδυνάμωση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ούτως ή άλλως οι Ο.Τ.Α είναι εκείνοι που πρέπει να είναι υπεύθυνοι για τις δικές τους ανάγκες, ώστε να εκφράζουν τα δικά τους αιτήματα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

► ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Αργυρόπουλος Π., (1843), *Δημοτική Διοίκηση εν Ελλάδι. Τόμος Α΄*.

Γετίμης Π., & Καυκαλάς Γ. (1990). *Τοπική Ανάπτυξη και Μορφή Κρατικής Ρύθμισης στην Ελλάδα*. ΤΟΠΟΣ Επιθεώρηση Αστικών και Περιφερειακών Μελετών. 20 σελ.

Ελληνική Δημοκρατία, Περιφέρεια Κρήτης, Νομός Ρεθύμνης, Δήμος Γεροποτάμου. (2010), *Απολογιστικός Πίνακας Εξόδων Οικονομικού Έτους 2010*. Δήμος Γεροποτάμου Ρεθύμνης, 77 σελ.

Ελληνική Δημοκρατία, Περιφέρεια Κρήτης, Νομός Ρεθύμνης, Δήμος Γεροποτάμου. (2010), *Απολογιστικός Πίνακας Εσόδων Οικονομικού Έτους 2010*. Δήμος Γεροποτάμου Ρεθύμνης, 12 σελ.

Ελληνική Δημοκρατία, Περιφέρεια Κρήτης, Νομός Ρεθύμνης, Δήμος Γεροποτάμου. (2010), *Συγκεντρωτική Εικόνα Εσόδων-Δαπανών*. Δήμος Γεροποτάμου Ρεθύμνης, 2 σελ.

Κοντιάδης, Καλατζής et. Al. (2006), *Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Τελική Έκθεση*. Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 237 σελ..

Κοντογιώργης Γ., (1982), *Κοινωνική Δυναμική και Πολιτική Αυτοδιοίκηση: Οι Ελληνικές Κοινότητες επί Τουρκοκρατίας*. Νέα Σύνορα - Α.Α. Λιβάνη, 581 σελ.

Κριθινάς, Γ., (2009). *Σύνταξη Επιχειρηματικού Σχεδίου για Προσαρμογή του Υφιστάμενου Καταστατικού της Αμιγής Δημοτικής Επιχείρησης «ο Γεροπόταμος» Δήμου Γεροποτάμου (Α.Δ.Ε.Γ) σε Κοινοφελή Επιχείρηση Δήμου Γεροποτάμου (Κ.Ε.ΔΗ.Γ): Οικονομοτεχνική Μελέτη Βιωσιμότητας*. Δήμος Γεροποτάμου Ρεθύμνης, 136 σελ.

Κριθινάς, Γ., (2010). *Διετές Πρόγραμμα Δράσης 2010-2012 Κοινοφελούς Επιχείρησης Δήμου Γεροποτάμου (Κ.Ε.ΔΗ.Γ.): Σχέδιο Χρηματοδότησης της*

Κοινοφελούς Επιχείρησης σύμφωνα με το άρθρο 259 του ν. 3463/2006. Κ.Ε.ΔΗ.Γ.: Κοινοφελής Επιχείρηση Δήμου Γεροποτάμου, 12 σελ.

Μοσχοβάκης Ν. Γ., (1882). *Το εν Ελλάδι Δημόσιο Δίκαιο επί Τουρκοκρατίας*. Τυπογραφείου Χ.Ν. Φιλαδέλφειας, 225 σελ.

Μπογδανίδης, Κ. (1996), *Το Χωριό που Υπερηφανεύεται για το Θαυματουργό Λάδανο*. Εφημερίδα: Τα ΝΕΑ.

Παπαρηγόπουλος Κ., (1858). *Ιστορικά Πραγματεία*. Τυπογραφείου Λαζάρου Δ. Βιλαρά, 382 σελ.

Σπανάκης, Σ. Γ., (1993). *Πόλεις και Χωριά της Κρήτης στο Πέρασμα των Αιώνων*. τομ. 1. Γραφικές Τέχνες Γ. Δετοράκης Α.Ε.Β.Ε., 432 σελ.

Σπανάκης, Σ. Γ., (1993). *Πόλεις και Χωριά της Κρήτης στο Πέρασμα των Αιώνων*. τομ. 2. Γραφικές Τέχνες Γ. Δετοράκης Α.Ε.Β.Ε., 432 σελ.

Τζανακάκη, Κ., (2010). *Εισηγητική Τεχνικής Υπηρεσίας προς το Δημοτικό Συμβούλιο*. Δήμος Γεροποτάμου, 2 σελ.

Τρούλης, Μ., (1999), *Ρέθυμνο: Ιστορία-Περίηγηση-Σύγχρονη Ζωή*. Μίτος, 256 σελ.

Χριστοφιλοπούλου Ε., (1998), «Κατανομή των λειτουργιών μεταξύ κεντρικής εξουσίας και τοπικής αυτοδιοίκησης», σε Χλέπα Ν. Κ., (επιμ.), *Προοπτικές της Τοπικής Δημοκρατίας: Ένας Ελληνογερμανικός Διάλογος για την Τοπική Αυτοδιοίκηση*. Εκδόσεις Σάκκουλα, 311 σελ.

Ψυχοπαίδης Κ. (1982), *Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως Πολιτικός Θεσμός. Τοπική Αυτοδιοίκηση*, τ. 6.

► ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Νόμος Ν. 1065/1980 «Περί Κυρώσεως Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα», ΦΕΚ Α' 168

Νόμος Ν. 1416/1984 «Τροποποίηση και Συμπλήρωση Διατάξεων της Δημοτικής και Κοινοτικής Νομοθεσίας για την Ενίσχυση της Αποκέντρωσης και την Ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», ΦΕΚ Α' 18

Νόμος Ν. 2218/1994 «Ίδρυση Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, Τροποποίηση Διατάξεων για την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια και άλλες Διατάξεις», ΦΕΚ Α' 90

Νόμος Ν.2240/1994 «Συμπλήρωση Διατάξεων για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και Άλλες Διατάξεις», ΦΕΚ Α' 153

Νόμος Ν.2273/1994 «Εθνικό Θέατρο, Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος και άλλες Διατάξεις (Άρθρο 14)», ΦΕΚ Α' 233

Νόμος Ν.2297/1994 «Οργάνωση και Λειτουργία των Γραφείων Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και άλλες Διατάξεις (Άρθρο 13)». ΦΕΚ Α' 50

Νόμος Ν.2284/1995 «Κύρωση της από 17ης Οκτωβρίου 1994 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου», ΦΕΚ Α' 14

Νόμος Ν.2307/1995 «Προσαρμογή Νομοθεσίας Αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών στις Διατάξεις για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (Άρθρα 12 - 14)», ΦΕΚ Α' 113

Νόμος Ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων», ΦΕΚ Α' 114

Νόμος Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης.», ΦΕΚ Α' 87

Απόφαση 1999/13 «Τροποποίηση Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Υ.Ε) του Κ.Α.Π.Η Περάματος Ν. Ρεθύμνης», ΦΕΚ Β' 2218

Απόφαση 1986/3924 «Εγκριση Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας Κ.Α.Π.Η Περάματος Ν. Ρεθύμνης», ΦΕΚ Β' 313

Απόφαση 2010/3876 «Τροποποίηση Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Υ.Ε) του Δήμου Γεροποτάμου Νομού Ρεθύμνης», ΦΕΚ Β' 978

Προεδρικό Διάταγμα Π.Δ. 428/29.12.1994 «Καθορισμός Οριστικής Έδρας Νομαρχιών», ΦΕΚ Α' 242

Προεδρικό Διάταγμα Π.Δ. 60/27.2.1995 «Καθορισμός Οριστικής Έδρας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης», ΦΕΚ Α' 47

Προεδρικό Διάταγμα Π.Δ. 61/27.2.1995 «Καθορισμός Οριστικής Έδρας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (ΦΕΚ Α' 47

Προεδρικό Διάταγμα Π.Δ. 62/27.2.1995 «Καθορισμός Οριστικής Έδρας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης», ΦΕΚ Α' 47

➤ ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Varney S., (1994), "Central state- Local government relations", p.p. 166-180, in Kazakos P. & Ioakimidis P., (ed.), *Greece and EC Membership Evaluated*. Pinter Publishers Ltd, 308 pgs.

➤ ΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Βικιπαίδεια, η Ελεύθερη Εγκυκλοπαίδεια (2011), *Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης*, διαθέσιμο σε

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9F%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CE%AF_%CF%84%CE%BF%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82_%CE%B1%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82

Υπουργείο Εσωτερικών Αποκέντρωσης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. (2010). *Κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης. Αρχές Νομοθετικής Πρωτοβουλίας για τη Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. «Πρόγραμμα Καλλικράτης»*, διαθέσιμο σε http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/program_kallikraths.pdf, 50 σελ.

Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://www.geropotamos.gr/>

Δήμος Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://e-perama.blogspot.com/>

Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (2010), *Πρόγραμμα Ι. Καποδίστριας*, διαθέσιμο σε <http://www.ypes.gr/kapodistriasis/greek/index.htm>

Ελληνική Στατιστική Αρχή (2010), διαθέσιμο σε <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>

Κατσιράκης, Κ. Γ. (2001). *Ο Επεξεργαστής της Αλφόπετρας*, διαθέσιμο σε http://e-perama.blogspot.com/2008/02/blog-post_4969.html

ΚΤΕΛ Χανίων Ρεθύμνου Α.Ε (2010), διαθέσιμο σε <http://www.bus-service-crete-ktel.com/timetabledet.php?line=9&lg=1>

Μελιδόνι, Ιστορική Πρωτεύουσα Δήμου Γεροποτάμου (2010), διαθέσιμο σε <http://www.melidoni.gr>

Η Επίσημη Ελληνική Πύλη για τον Τουρισμό Υπαίθρου – Αγροτουρισμό (2010), διαθέσιμο σε <http://www.agrotravel.gr>

Θησέας: Αναπτυξιακό πρόγραμμα τοπικής αυτοδιοίκησης (2011). *Το πρόγραμμα: Το πλαίσιο του προγράμματος Θησέας*. <http://thiseas.ypes.gr/article.php?cat=25>

Θησέας: Αναπτυξιακό πρόγραμμα τοπικής αυτοδιοίκησης (2011). *Το πρόγραμμα: Οι στόχοι του προγράμματος Θησέας*. <http://thiseas.ypes.gr/article.php?cat=26>

Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (2011), διαθέσιμο σε
<http://www.sdit.mnec.gr/el/projects/projects/project0048.html>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κώδικας Δήμων & Κοινοτήτων
[Νόμος Ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και
Κοινοτήτων», ΦΕΚ Α' 114]

Άρθρο 75
**ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ - ΑΣΚΗΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ
ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ**

Άρθρο 75
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ - ΑΣΚΗΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

I. Οι δημοτικές και οι κοινοτικές αρχές διευθύνουν και ρυθμίζουν όλες τις τοπικές υποθέσεις, σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας, με στόχο την προστασία, την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση των συμφερόντων και της ποιότητας ζωής της τοπικής κοινωνίας.

Οι αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων αφορούν, κυρίως, τους τομείς:

α) Ανάπτυξης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η προστασία, η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση των τοπικών φυσικών πόρων και περιοχών, των ιαματικών πηγών και των ήπων ή ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, καθώς και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση των σχετικών έργων και εγκαταστάσεων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

2. Η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, εκμετάλλευση και διαχείριση των δικτύων φυσικού αερίου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

3. Ο εξηλεκτρισμός, η επέκταση ηλεκτρικών δικτύων και γενικότερα δικτύων ενέργειας, εντός των διοικητικών τους ορίων, για κοινωφελείς σκοπούς, καθώς και για την τόνωση της ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας.

4. Η μελέτη, κατασκευή και εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες που καθορίζονται στο πλαίσιο του πολεοδομικού και του χωροταξικού σχεδιασμού.

5. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής τους.

6. Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων έρευνας και τεχνολογίας για την ανάπτυξη της περιοχής τους.

7. Ο σχεδιασμός, η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση υποδομών για τη στήριξη της τοπικής οικονομίας, όπως έργων οδοποιίας, συστημάτων άρδευσης, αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτιωτικών έργων.

8. Η εκπόνηση, υλοποίηση και η συμμετοχή σε προγράμματα για την τουριστική ανάπτυξη των περιοχών τους και την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, καθώς και η δημιουργία θερέτρων και άλλων εγκαταστάσεων αναψυχής και διακοπών.

9. Η διοίκηση και εκμετάλλευση των χώρων της ζώνης λιμένα δικαιοδοσίας τους, καθώς και η κατασκευή και συντήρηση των αναγκαίων λιμενικών έργων.

10. Η ίδρυση, κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση δημοτικών και κοινοτικών αγορών.

11. Η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αποθηκευτικών χώρων υγρών καυσίμων.

12. Η διαχείριση, η αξιοποίηση και η εκμετάλλευση της δημοτικής και κοινοτικής περιουσίας και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση δημοτικών και κοινοτικών κτιρίων.

13. Η εκμετάλλευση δημοτικών και κοινοτικών δασών.

14. Η διαχείριση και εκμετάλλευση δημοτικών και κοινοτικών καλλιεργητικών εκτάσεων και βοσκοτόπων, καθώς και αποκαλυπτόμενων καλλιεργητικών εκτάσεων που τους παραχωρούνται από το Δημόσιο.

β) Περιβάλλοντος, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η εκπόνηση τοπικών προγραμμάτων για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

2. Η προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων, η προστασία του εδάφους και των εσωτερικών υδάτων από την αλιεία (λιμνοθάλασσες, λίμνες, ιχθυοτροφεία, ποταμοί) και η καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιφέρειά τους.

3. Η ίδρυση και λειτουργία δημοτικών και κοινοτικών εργαστηρίων.

4. Η καθαριότητα όλων των κοινόχρηστων χώρων της εδαφικής τους περιφέρειας, η αποκομιδή και διαχείριση των αποβλήτων, καθώς και η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων αποχέτευσης και βιολογικού καθαρισμού και η λήψη προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων για την προστασία των κοινόχρηστων χώρων και ιδιαίτερα των χώρων διάθεσης απορριμμάτων από εκδήλωση πυρκαγιάς, σύμφωνα με την κείμενη σχετική νομοθεσία.

5. Η παροχή συνδρομής στην αρμόδια πυροσβεστική υπηρεσία, με κάθε πρόσφορο μέσο που διαθέτουν, για την αντιμετώπιση πυρκαγιών, ιδίως σε περιοχές που έχουν δασικό χαρακτήρα.

6. Η ίδρυση και λειτουργία σφαγείων.

7. Η μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης.

8. Η λήψη μέτρων για την αποκατάσταση και ανάπλαση των περιοχών της περιφέρειάς τους, κυρίως σε περιοχές όπου αναπτύσσεται εκμετάλλευση ορυκτού πλούτου και εγκαθίστανται μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων.

9. Η λήψη μέτρων για την αποκατάσταση και ανάπλαση των περιοχών της περιφέρειάς τους, κυρίως σε περιοχές όπου αναπτύσσεται εκμετάλλευση ορυκτού πλούτου και εγκαθίστανται μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων.

10. Ο καθορισμός των χώρων για τη δημιουργία κοιμητηρίων και η παροχή γνώμης για τον καθορισμό χώρων αποτέφρωσης νεκρών.

γ) Ποιότητας Ζωής και Εύρυθμης Λειτουργίας των Πόλεων και των Οικισμών, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η εξασφάλιση και διαρκής βελτίωση των τεχνικών και κοινωνικών υποδομών στις πόλεις και τα χωριά όπως η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση συστημάτων ύδρευσης, αφαλάτωσης, τηλεθέρμανσης, έργων ηλεκτροφωτισμού των κοινόχρηστων χώρων, η δημιουργία χώρων πρασίνου, χώρων αναψυχής, πλατειών και λοιπών υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων.

2. Η συμμετοχή στο έργο της αστικής συγκοινωνίας και η διενέργεια μεταφοράς για τη μετακίνηση κατοίκων της περιοχής τους, καθώς και η μεταφορά για την εξυπηρέτηση και την αναψυχή αυτών, όπως ορίζεται στο άρθρο 83 και στη σχετική νομοθεσία.

3. Ο καθορισμός, η κατασκευή, συντήρηση και εκμετάλλευση υπόγειων και υπέργειων χώρων στάθμευσης, καθώς και ο έλεγχος της στάθμευσης των αυτοκινήτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

4. Η ρύθμιση της κυκλοφορίας, ο καθορισμός πεζοδρόμων, μονοδρομήσεων και κατευθύνσεων της κυκλοφορίας, η απομάκρυνση εγκαταλελειμμένων οχημάτων και γενικότερα η λήψη μέτρων για την αποφυγή δυσμενών επιδράσεων στην ασφάλεια της κυκλοφορίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

5. Ο καθορισμός των χώρων και των όρων λειτουργίας των λαϊκών αγορών και των εμποροπανηγύρεων, για άσκηση υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων, που διενεργούνται στην περιφέρειά τους, κατά τη σχετική νομοθεσία, καθώς και των χώρων για την προσωρινή διαμονή μετακινούμενων πληθυσμιακών ομάδων.

6. Ο καθορισμός χώρων για την τοποθέτηση πλαισίων προβολής υπαίθριας διαφήμισης, καθώς και ο προσδιορισμός ειδικότερων προδιαγραφών κατασκευής και προϋποθέσεων τοποθέτησης διαφημιστικών πλαισίων, σύμφωνα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες στο πλαίσιο της κείμενης νομοθεσίας.

7. Η προστασία του καταναλωτή με τη δημιουργία Γραφείων Ενημέρωσης του καταναλωτή σχετικά με θέματα που αφορούν τα δικαιώματά του, την ποιότητα των

προσφερόμενων αγαθών και υπηρεσιών και τις επιπτώσεις τους στην υγεία και το περιβάλλον, σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές.

8. Ο προσδιορισμός ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων της ίδρυσης και εγκατάστασης καταστημάτων, επιχειρήσεων και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων της δικαιοδοσίας τους που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης.

9. Ο προσδιορισμός των όρων και των ωρών λειτουργίας μουσικής σε καταστήματα, τα οποία λειτουργούν στην πόλη, στο πλαίσιο των υγειονομικών και κανονιστικών διατάξεων της διοίκησης.

10. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας, όπως ο υγειονομικός έλεγχος των δημοτικών και κοινοτικών δεξαμενών νερού, ο υγειονομικός έλεγχος των καταστημάτων και επιχειρήσεων που λειτουργούν στην περιφέρειά τους, ο έλεγχος της ηχορύπανσης, της κοινής ησυχίας και της εκπομπής ρύπων, θορύβων και άλλων επιβαρύνσεων του περιβάλλοντος από τροχοφόρα, η περισυλλογή και εν γένει η μέριμνα για τα αδέσποτα ζώα και η δημιουργία καταφυγίων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

11. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία της ζωής και της περιουσίας των κατοίκων, όπως ο έλεγχος σήμανσης των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς και της τήρησης των υποχρεώσεων αυτών που εκτελούν έργα και εναποθέτουν υλικά και εργαλεία στις οδούς του δημοτικού ή κοινοτικού δικτύου, η λήψη μέτρων και ο έλεγχος για την προστασία από επικίνδυνες οικοδομές, από έλλειψη μέτρων ασφάλειας και υγιεινής σε εργασίες που εκτελούνται και γενικότερα από δραστηριότητες που εγκυμονούν κινδύνους για τη ζωή και την περιουσία των κατοίκων.

12. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την προστασία και αναβάθμιση της αισθητικής των πόλεων και των οικισμών.

13. Η μέριμνα και η λήψη μέτρων για την απρόσκοπτη πρόσβαση στους κοινόχρηστους χώρους.

14. Η ονομασία των οδών, πλατειών, η τοποθέτηση πινακίδων πληροφορίας και η αρίθμηση κτισμάτων.

δ) Απασχόλησης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε ολοκληρωμένα τοπικά σχέδια και προγράμματα δράσης και πρωτοβουλίες για την εφαρμογή και ανάπτυξη πολιτικών προώθησης της απασχόλησης και της κοινωνικής ενσωμάτωσης διαφόρων κατηγοριών ανέργων, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

2. Προώθηση και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και υπηρεσιών επαγγελματικής κατάρτισης, με την ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης προσαρμοσμένα στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες και κυρίως των πληθυσμών των ορεινών, αγροτικών και νησιωτικών περιοχών, στο πλαίσιο του εθνικού και ευρωπαϊκού σχεδιασμού.

3. Συμβολή στην απορρόφηση του εργατικού δυναμικού της περιοχής τους με την ανάπτυξη συμβουλευτικών δράσεων που παρέχονται δωρεάν προς τους ανέργους, με στόχο την υποστήριξη και την ενθάρρυνσή τους για την εξεύρεση απασχόλησης, καθώς και στην προώθηση ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας, με τη δημιουργία Δημοτικών και Κοινοτικών Γραφείων Ενημέρωσης για την Απασχόληση, σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς και τις επιχειρήσεις της περιοχής τους.

ε) Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία νομικών προσώπων και ιδρυμάτων όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών, βρεφοκομείων, ορφανοτροφείων, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, γηροκομείων κ.λπ. και τη μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.

2. Η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία δημοτικών και κοινοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συνοικούντων προσώπων και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών.

3. Η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδύνατων δημοτών, με την παραχώρηση δημοτικών και κοινοτικών οικοπέδων σε αυτούς ή με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης σε κατοίκους που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διαβίωσης κατά τις προβλέψεις αυτού του Κώδικα.

4. Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας στην περιφέρειά τους, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας.

5. Ο σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.

6. Η προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου και της Κοινότητας.

στ) Παιδείας, πολιτισμού και αθλητισμού, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Η κατασκευή, διαχείριση και βελτίωση των υλικοτεχνικών υποδομών του εθνικού συστήματος της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Παιδείας και ιδιαίτερα η συντήρηση, η καθαριότητα και η φύλαξη των σχολικών κτιρίων.

2. Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών.

3. Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.

4. Η ίδρυση και λειτουργία πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής.

5. Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο, με τη δημιουργία πολιτιστικών και πνευματικών κέντρων, μουσείων, πινακοθηκών, κινηματογράφων και θεάτρων, φιλαρμονικών και σχολών διδασκαλίας μουσικής, σχολών χορού, ζωγραφικής, γλυπτικής κ.λπ., καθώς και η μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων.

6. Η προστασία μουσείων, μνημείων, σπηλαίων, καθώς και αρχαιολογικών και ιστορικών χώρων της περιοχής και των εγκαταστάσεων αυτών.

7. Η επισκευή, συντήρηση και αξιοποίηση παραδοσιακών και ιστορικών σχολικών κτιρίων και κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς.

8. Η διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων ή η συμμετοχή τους σε αυτά.

9. Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

10. Η ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού.

11. Η κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως δημοτικών και κοινοτικών γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και δημοτικών και κοινοτικών χώρων άθλησης.

12. Η προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού και διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων.

ζ) Πολιτικής Προστασίας, στον οποίο περιλαμβάνεται, ιδίως:

1. Ο συντονισμός και η επίβλεψη του έργου της πολιτικής προστασίας για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών που συμβαίνουν στα διοικητικά τους όρια.

2. Η διατύπωση εισήγησης για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας της περιοχής τους, στο πλαίσιο του ετήσιου εθνικού σχεδιασμού και η εφαρμογή των προγραμμάτων, μέτρων και δράσεων που αφορούν την περιοχή τους στο πλαίσιο του εθνικού και περιφερειακού σχεδιασμού.

3. Η διάθεση και ο συντονισμός δράσης του απαραίτητου δυναμικού και μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των καταστροφών της περιφέρειάς τους.

II. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες ασκούν, σε τοπικό επίπεδο, κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες τους έχουν ανατεθεί για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία.

Οι αρμοδιότητες αυτές είναι, ειδικότερα, οι ακόλουθες:

1. Η τήρηση του δημοτολογίου και του μητρώου αρρένων, η έκδοση των σχετικών πιστοποιητικών που απορρέουν από αυτό, καθώς και η τήρηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την κείμενη νομοθεσία για τη δημιουργία και τήρηση του Εθνικού Δημοτολογίου.

2. Η τήρηση των ληξιαρχικών βιβλίων, στα οποία καταχωρούνται τα ληξιαρχικά γεγονότα που συμβαίνουν στην περιφέρειά τους και η έκδοση αποσπασμάτων των ληξιαρχικών πράξεων.

3. Η τήρηση αρχείων επίσημων εγγράφων και η έκδοση αντιγράφων.

4. Η περιοδική ενημέρωση των δημοσίων υπηρεσιών για τις μεταβολές προσωπικής κατάστασης, που προκύπτουν από τα τηρούμενα στοιχεία.

5. Η τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ισχύουσα εκλογική νομοθεσία.

6. Η τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ισχύουσα νομοθεσία περί ιθαγένειας και αλλοδαπών και μετανάστευσης.

7. Η χορήγηση άδειας πολιτικού γάμου και η τέλεση των γάμων αυτών.

8. Η δημιουργία, συντήρηση και λειτουργία κοιμητηρίων και κέντρων αποτέφρωσης νεκρών, καθώς και η χορήγηση άδειας ταφής και αποτέφρωσης νεκρών.

9. Η χορήγηση βεβαίωσης μόνιμης κατοικίας.

10. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τους χώρους προσωρινής εγκατάστασης μετακινούμενων πληθυσμιακών ομάδων.

11. Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν τα ζώα συντροφιάς.

12. Ο έλεγχος τήρησης των διατάξεων που αφορούν το Γενικό Οικοδομικό Κανονισμό και τις οικοδομές που χαρακτηρίζονται επικίνδυνες.

13. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση των αδειών ίδρυσης, λειτουργίας και εγκατάστασης των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας και εγκατάστασης των οποίων καθορίζονται από την κείμενη νομοθεσία και τους αντίστοιχους υγειονομικούς κανονισμούς και διατάξεις, καθώς και ο έλεγχος της τήρησης αυτών.

14. Η τήρηση των διατάξεων που αφορούν το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων.

15. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας κινηματογράφων, θεάτρων και παρεμφερών επιχειρήσεων και η διενέργεια των προβλεπόμενων επιθεωρήσεων

16. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας παιδοτόπων και διάφορων ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, όπως λούνα πάρκ, τσίρκο, πίστες αυτοκινητιδίων, μουσικών συναυλιών και άλλων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων της.

17. Η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση αδειών τεχνικών ψυχαγωγικών παιγνίων και παροχής υπηρεσιών διαδικτύου, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.

18. Η χορήγηση και ανάκληση άδειας λειτουργίας μουσικών οργάνων, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.

19. Η χορήγηση και ανάκληση αδειών για την άσκηση υπαίθριου στάσιμου εμπορίου, η χορήγηση αδειών εμποροπανηγύρεων και υπαίθριων χριστουγεννιάτικων αγορών, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 3377/2005 (ΦΕΚ 202 Α'), καθώς και ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων που αφορούν το υπαίθριο εμπόριο και τις λαϊκές αγορές.

20. Η χορήγηση άδειας κυκλοφορίας ζωήλατου οχήματος στην περιφέρειά τους.

21. Η αφαίρεση της άδειας από τις οικοδομές για μη εξόφληση ασφαλιστικών εισφορών στο Ι.Κ.Α..

22. Η χορήγηση και ανάκληση άδειας εγκατάστασης και χρήσης του οικήματος για την άσκηση δραστηριότητας από εκδιδόμενα πρόσωπα, καθώς και ο έλεγχος τήρησης των σχετικών διατάξεων.

23. Ο έλεγχος τήρησης της τουριστικής νομοθεσίας από τις επιχειρήσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του νόμου.

24. Η χορήγηση αδειών διενέργειας διαφήμισης, τοποθέτησης πλαισίων υπαίθριας διαφήμισης, τοποθέτησης επιγραφών προσδιορισμού επαγγελματικής δραστηριότητας σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και η παραχώρηση χώρων για την προβολή δραστηριοτήτων σε νομικά πρόσωπα, που επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς, όπως επίσης ο έλεγχος εφαρμογής των διατάξεων περί υπαίθριας διαφήμισης των προδιαγραφών των διαφημιστικών πλαισίων και επιγραφών, η αφαίρεση των παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων και επιγραφών και η επιβολή των προβλεπόμενων προστίμων, με τις προϋποθέσεις και τους όρους που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

25. Η χορήγηση άδειας λειτουργίας καταστημάτων εκμίσθωσης μοτοποδηλάτων.